

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av Förenta Nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen och till lag om ändring av 17 kap. 1 a § strafflagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner den i New York den 15 november 2000 ingångna konventionen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet till den del denna konvention omfattas av Finlands behörighet.

Finland undertecknade konventionen i Palermo den 12 december 2000. Europeiska gemenskapen undertecknade konventionen vid samma tidpunkt som Finland.

Åtagandena i konventionen hör samman med kriminalisering av penningtvätt, korruption och deltagande i brottsliga sammanslutningar. I konventionen ingår också bestämmelser om åtgärder mot penningtvätt samt bestämmelser om utlämning för brott, internationell rättslig hjälp i brottmål, gemensamma brottsutredningar, särskilda utredningsmetoder, samarbetet mellan rättsvårdande myndigheter och förebyggande av organiserad brottslighet. Vissa konventionsbestämmelser om bekämpning av penningtvätt omfattas av gemenskapskompetensen.

Den finska lagstiftningen uppfyller i stort sett åtagandena i konventionen, men konventionen kräver dock två ändringar av lagstiftningen. För det första skall deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verk-

samhet kriminaliseras i större omfattning än vad som föreskrivs i 17 kap. 1 a § i strafflagen, vilken trädde i kraft den 1 mars 2003. För det andra måste lagstiftningen ändras så att det blir möjligt att tillfälligt överföra frihetsberövade personer från Finland till de övriga konventionsstaterna och tvärtom för att vittna. Den ändring av lagstiftningen som motsvarar detta åtagande i konventionen ingår i regeringens proposition med förslag till godkännande av konventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater och av återtagandet av ett förbehåll till den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål samt till lagar som har samband med dem.

Det föreslås att konventionen skall sättas i kraft med en s.k. blankettlag. Närmare bestämmelser om verkställigheten skall kunna ges genom förordning av statsrådet. I propositionen föreslås också en ändring av 17 kap. 1 a § strafflagen. Lagen om sättande i kraft av konventionen avses träda i kraft vid samma tidpunkt som konventionen. Konventionen har tills vidare inte trätt i kraft internationellt. Det föreslås att strafflagsändringen skall träda i kraft genast efter den har antagits och blivit stadfast.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge och de viktigaste förslagen	4
2.1. Internationella förpliktelser som hör samman med organiserad brotts-	
lighet	4
2.2. Konventionens syfte och de viktigaste förslagen.....	5
3. Propositionens verkningar	7
4. Beredningen i Finland	8
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	9
5.1. Samband med andra propositioner	9
5.2. Samband med andra internationella konventioner och förpliktelser	9
DETALJMOTIVERING.....	10
1. Konventionen och dess förhållande till finsk lagstiftning	10
Artikel 1. Syfte.....	10
Artikel 2. Definitioner	10
Artikel 3. Tillämpningsområde.....	10
Artikel 4. Skydd av suveränitet.....	11
Artikel 5. Kriminalisering av deltagande i en organiserad brottslig sammans-	
lutning	11
Artikel 6. Kriminalisering av tvättning av vinning av brott	14
Artikel 7. Åtgärder för att bekämpa penningtvätt.....	15
Artikel 8. Kriminalisering av korruption	17
Artikel 9. Åtgärder mot korruption	17
Artikel 10. Juridiska personers ansvar	18
Artikel 11. Lagföring, rättegång och påföljder	18
Artikel 12. Förverkande och beslag.....	19
Artikel 13. Internationellt samarbete om förverkande.....	21
Artikel 14. Förfogande över vinning av brott eller egendom som förklarats för-	
verkad	22
Artikel 15. Jurisdiktion.....	23
Artikel 16. Utlämning	24
Artikel 17. Överförande av dömda personer	27
Artikel 18. Internationell rättslig hjälp	27
Artikel 19. Gemensamma brottsutredningar	33
Artikel 20. Särskilda utredningsmetoder.....	34
Artikel 21. Överförande av lagföring	36
Artikel 22. Upprättande av brottsregister	36
Artikel 23. Kriminalisering av hinder mot rättvisan	36

Artikel 24.	Skydd av vittnen.....	37
Artikel 25.	Hjälp och skydd för brottsoffer	38
Artikel 26.	Åtgärder för att förstärka samarbetet med rättsvårdande myndigheter	39
Artikel 27.	Samarbete mellan rättsvårdande myndigheter.....	40
Artikel 28.	Insamling, utbyte och analys av information om den organiserade brottslighetens natur	41
Artikel 29.	Utbildning och tekniskt bistånd.....	41
Artikel 30.	Övriga åtgärder: genomförande av konventionen genom ekonomisk utveckling och tekniskt bistånd.....	42
Artikel 31.	Förebyggande åtgärder	42
Artikel 32.	Konventionsstaternas konferens.....	44
Artikel 33.	Sekretariatet	44
Artikel 34.	Tillämpning av konventionen	44
Artikel 35.	Tvistlösning.....	45
Artikel 36.	Undertecknande, ratificering, godtagande, godkännande och anslutning	45
Artikel 37.	Förhållande till protokoll	45
Artikel 38.	Ikraftträdande.....	46
Artikel 39.	Ändringar	46
Artikel 40.	Uppsägning	46
Artikel 41.	Depositarie och språk	46
2.	Lagförslag.....	47
2.1.	Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Förenta Nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.....	47
2.2.	Lag om ändring av 17 kap. 1 a § strafflagen.....	47
3.	Ikraftträdande.....	48
4.	Behovet av riksdagens samtycke	48
5.	Lagstiftningsordning	49
LAGFÖRSLAG		51
	om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Förenta Nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet	51
	om ändring av 17 kap. 1 a § strafflagen	52
PARALLELLTEXT		53
	om ändring av 17 kap. 1 a § strafflagen	53
BILAGA		55
	Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet	55
	United Nations Convention against Transnational Organized Crime.....	55

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Den organiserade brottsligheten har länge fått seriös internationell uppmärksamhet och varit föremål för mellanstatligt samarbete. Förenta Nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet är tills vidare den mest omfattande konventionen mot internationell brottslighet. Konventionens syfte är att främja samarbete för att förebygga och bekämpa gränsöverskridande brottslighet. Arbetet på konventionen inleddes sedan Polen 1996 lagt ett initiativ angående en konvention mot gränsöverskridande brottslighet. Förenta Nationernas (FN) generalförsamling beslutade i resolution 52/85 att tillsätta en mellanstatlig expertgrupp för att utarbeta ett preliminärt textutkast. Expertgruppen sammankom tre gånger under 1998.

I december 1998 antog FN:s generalförsamling resolution 53/111. I den beslutade man att tillsätta en mellanstatlig ad hoc-kommitté för att utarbeta en konvention mot organiserad brottslighet utifrån expertgruppens förslag. Dessutom fick kommittén i uppdrag att diskutera instrument om människohandel och människosmuggling samt instrument om illegal tillverkning av skjutvapen och bekämpning av handeln med skjutvapen. I resolution 53/114 fick kommittén i uppdrag av generalförsamlingen att utarbeta en konvention med tillhörande protokoll.

År 1999 fördes förhandlingar om konventionen och dess protokoll i ad hoc-kommittén. Kommittén sammanträdde sex gånger och i december 1999 antog generalförsamlingen resolution 54/126. I resolutionen uppmanades ad hoc-kommittén att fortsätta arbetet med konventionen och de protokoll som hör samman med den. Meningen var att arbetet skulle slutföras under år 2000. Kommittén fortsatte sitt arbete under fem sammankomster och FN:s generalförsamling kunde anta konventionen den 15 november 2000 genom resolution 55/25. Konventionen öppnades för undertecknande i Palermo den 12 december 2000 då även Finland undertecknade den. Konventionen har ratificerats av 36 stater och dessutom undertecknats av

111 stater. Konventionen kallas Palermokonventionen i denna text.

Palermokonventionen är öppen även för regionala organisationer för ekonomisk integration. Europeiska gemenskapen (EG) undertecknade konventionen samtidigt som Finland. Palermokonventionen är en konvention med s.k. delad behörighet, dvs. de flesta konventionsbestämmelserna sorterar under medlemsstaternas behörighet. Vissa bestämmelser om penningtvätt hör däremot till gemenskapens behörighet.

Denna proposition innehåller ett förslag om godkännande av Palermokonventionen och ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen. Det föreslås att konventionen skall sättas i kraft genom en s.k. blankettlag.

I propositionen föreslås också en ändring av 17 kap. 1 a § strafflagen (39/1889). Genom ändringen kommer tillämpningsområdet för straffbestämmelserna om deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet att utvidgas på det sätt som Palermokonventionen kräver.

2. Nuläge och de viktigaste förslagen

2.1. Internationella förpliktelser som hör samman med organiserad brottslighet

Flera internationella överenskommelser med Finland som part har ingåtts för att bekämpa och förebygga organiserad brottslighet. Förenta Nationernas konvention mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen (FördrS 44/1994, i det följande narkotikabrottskonventionen (Wien)) ingicks 1988. I den ingår bestämmelser om narkotikabrott och om penningtvätt och förverkandepåföljder som hör samman med narkotikabrott. Inom ramen för FN har även ett antal konventioner mot internationell terrorism ingåtts. Finland har tillträtt 1997 års internationella konvention om bekämpande av bombattentat av terrorister (FördrS 59/2002) och

1999 års internationella konvention mot finansiering av terrorism (RP 43/2002 rd) samt dessutom andra äldre konventioner mot terrorism som i fråga om metoder eller tillämpningsområde är mer begränsade än de nämnda konventionerna.

Också inom Europarådet (ER) har flera överenskommelser ingåtts för att bekämpa och förebygga organiserad brottslighet. I Strasbourg antogs 1990 konventionen om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott (FördrS 53/1994, i det följande förverkandekonventionen (Strasbourg)). Det praktiska samarbetet mellan myndigheterna bygger i stor utsträckning på 1957 års europeiska konvention om utlämning för brott (FördrS 32/1971, i det följande europeiska utlämningskonventionen), 1959 års europeiska konvention om inbördes rättshjälp i brottmål (FördrS 30/1981, i det följande europeiska rättshjälpskonventionen) och 1983 års konvention om överförande av dömda personer (FördrS 13/1987, i det följande överförandekonventionen) och 1997 års tilläggsprotokoll till den (FördrS 42/2001). Till den europeiska rättshjälpskonventionen hör dessutom två tilläggsprotokoll. Det första tilläggsprotokollet är från 1978 (FördrS 14/1985). Det andra tilläggsprotokollet antogs 2001. Finland har tills vidare inte undertecknat det andra tilläggsprotokollet.

Utöver FN och ER har också medlemsstaterna i Europeiska unionen (EU) arbetat aktivt med olika instrument som syftar till att bekämpa och förebygga organiserad brottslighet. De viktigaste rättsakterna om rättsligt samarbete är 1995 års konvention om ett förenklat förfarande för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater (EGT C 78, 30.3.1995, även kallad konventionen om förenklat utlämningsförfarande), 1996 års konvention om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater (EGT C 313, 23.10.1996, även kallad EU-konventionen om utlämning) och 2000 års konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater (EGT C 197, 12.7.2000, även kallad EU-konventionen om rättslig hjälp) och dess protokoll från 2001 (EGT C 326, 21.11.2001) samt rådets rambeslut från 2002 om gemen-

samma utredningsgrupper (EGT L 162, 20.6.2002).

Viktiga instrument om polissamarbete är 1995 års konvention om upprättandet av en europeisk polisbyrå (Europol) (EGT C 316, 27.11.1995) och de protokoll och rådsbeslut som hör samman med den och som utvidgar Europolis verksamhetsområde i fråga om vissa brottstyper. Kampen mot organiserad brottslighet och internationell terrorism tas särskilt upp i 1998 års gemensamma åtgärd om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott (EGT L 351, 29.12.1998) samt i rådet rambeslut från 2002 om bekämpande av terrorism (EGT L 164, 22.6.2002) och rambeslutet från 2002 om bekämpande av människohandel (EGT L 203, 1.8.2002). Inom EU har det även utarbetats en mängd andra handlingar om straffrättsligt samarbete och tillnärmning av den materiella strafflagstiftningen. Detta har bl.a. skett med hjälp av straffrättsliga metoder för bekämpning av bestickning. Dessutom har projekt som syftar till att bekämpa och förebygga bestickning varit under beredning inom ER, Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och FN.

För närvarande är EU:s straffrättsliga samarbetsprojekt fokuserade på ömsesidigt erkännande av beslut i brottmål. Rådets rambeslut från 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 18.7.2002) var den första rättsakten enligt principen om ömsesidigt erkännande. Inom EU arbetar man dessutom med rambeslut om genomförande av besluten om frysning av tillgångar och bevismaterial, om genomförande av besluten om förverkande av tillgångar, om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på ekonomiska straff, och om förverkande av ekonomisk vinning av ett brott, av tillgångar som erhållits genom ett brott och av hjälpmedel vid brott.

2.2. Konventionens syfte och de viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att Palermokonventionen skall godkännas och sättas i kraft.

Konventionen innehåller förpliktelser som hör samman med den materiella straffrätten och med lagstiftningen om förfarandet i brottmål. Dessutom innehåller konventionen bestämmelser om internationell straffrätt, om samarbetet mellan rättsvårdande myndigheter, om förebyggande av brott och om utvecklingssamarbete som syftar till att bekämpa organiserad brottslighet.

I artikel 5 i konventionen åläggs konventionsstaterna att kriminalisera deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning. Enligt artikel 6 skall tvättning av vinning av brott (penningtvätt) kriminaliseras. I artikel 8 förpliktas konventionsstaterna att kriminalisera givande och tagande av muta. Enligt artikel 23 skall hinder mot rättvisan kriminaliseras. Förplikelsen gäller främst kriminalisering av övergrepp mot dem som skall höras i ett rättsligt förfarande avseende brott. Enligt artikel 10 skall även juridiska personer kunna ställas till ansvar för brott som skall vara straffbelagda enligt konventionen.

De viktigaste straffprocessuella förpliktelserna enligt konventionen gäller lagföring, rättegång och påföljder (artikel 11), förverkande och beslag (artikel 12) och skydd av vittnen och brottsoffer (artiklarna 24 och 25).

I konventionen ingår också bestämmelser om internationellt samarbete som gäller förverkande (artiklarna 13 och 14), om utlämning för brott (artikel 16), om överförande av dömda personer (artikel 17) och om internationell rättslig hjälp i brottmål (artikel 18). Dessutom finns det i konventionen bestämmelser om gemensamma brottsutredningsgrupper (artikel 19), om särskilda utredningsmetoder, t.ex. kontrollerad leverans och operationer under täckmantel (artikel 20), om överförande av lagföring (artikel 21) och om polissamarbete (artiklarna 27–29). Konventionen gäller också brottsprevention. I artikel 31 räknas en mängd förebyggande åtgärder upp som avser att förhindra internationell organiserad brottslighet.

Deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet har kriminaliserats genom en ändring av 17 kap. strafflagen, som trädde i kraft den 1 mars 2003. Straffbestämmelsen ingår i den nya 1 a § i 17 kap. I paragrafen finns en heltäckande förteckning över de straffbara gärningarna. Till

följd av artikel 5 i Palermokonventionen föreslås en ändring av paragrafen så att inte bara de i lagen uppräknade gärningarna skall vara straffbara utan dessutom också annat aktivt främjande av en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet som i fråga om grovhet kan jämföras med de gärningssätt som anges i paragrafens 1 mom. Dessutom föreslås det att straffbarhetsområdet skall utvidgas så att det blir straffbart att delta i sådan verksamhet i en brottslig sammanslutning där avsikten är att begå ett eller flera brott som avses i 15 kap. 9 § strafflagen, dvs. övergrepp i rättssak.

I propositionen föreslås det också att 17 kap. 1 a § strafflagen ändras med en strykning av paragrafens 1 mom. 7 punkt som kriminaliserar brott som avses i 32 kap. 1 § 2 mom. 1 eller 2 punkten. I 17 kap. 1 a § 3 mom. strafflagen ingår en s.k. subsidiaritetsklausul enligt vilken det som föreskrivs i 1 mom. inte skall tillämpas om ett lika strängt eller strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag. Tillämpningen av bestämmelsen om deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet viker alltså undan. Genom en ändring av strafflagen som trädde i kraft den 1 april 2003 har självständiga brottsrekvisit angående penningtvätt inskrivits i 32 kap. strafflagen. Enligt de nya bestämmelserna är straffet för de flesta penningtvättsbrott lika strängt eller strängare än straffet för deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet. De brott som straffas mildare, dvs. stämpling till grov penningtvätt (32 kap. 8 §) och penningtvättsförseelse (32 kap. 10 §), behöver däremot inte tas med bland de gärningar som utgör deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet. Detta betyder att 17 kap. 1 a § 1 mom. 7 punkten har blivit onödig och den kan sålunda strykas.

Gällande finsk lagstiftning gör det möjligt att lagföra de övriga brott som avses i konventionen, dvs. penningtvätt, korruption och övergrepp i rättssak samt vissa därmed sammanhörande brott mot myndigheter.

De straffprocessuella konventionsbestämmelserna om förverkandepåföljder och om skydd av vittnen och brottsoffer förutsätter inga lagändringar. Åtagandena angående för-

verkandepåföljder motsvarar i stort sett korresponderande bestämmelser i narkotika-brottskonventionen (Wien) och förverkandekonventionen (Strasbourg). Som det redan tidigare påpekats har Finland tillträtt dessa två konventioner. I Finland har dessutom 10 kap. i strafflagen trätt i kraft vid ingången av 2002 med nya bestämmelser om förverkandepåföljder. Dessa bestämmelser gör det möjligt att förklara vinning av brott förverkad i t.o.m. större omfattning än vad som förutsätts i konventionen. I 10 kap. regleras bl.a. ”utvidgat förverkande av vinning”. Vår lagstiftning innehåller också sådana åtgärder för att skydda dem som skall höras i en brottmålsprocess som konventionen kräver. Lagen om ändring av rättegångsbalken, som träder i kraft den 1 oktober 2003, innehåller flera bestämmelser som avser att förbättra skyddet vid rättegång för dem som skall höras i bevislyfte. Till rättegångsbalken har bl.a. fogats bestämmelser om hörande av vittnen genom video.

Gällande finsk lagstiftning motsvarar till största delen konventionens bestämmelser om straffrättsligt samarbete. De viktigaste bestämmelserna återfinns i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994) lagen om utlämning för brott (456/1970, i det följande allmänna utlämningslagen), lagen om utlämning för brott Finland och de övriga nordiska länderna emellan (270/1960, i det följande nordiska utlämningslagen), lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av frihetsstraff (21/1987, i det följande internationella samarbetslagen) och lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål (326/1963, i det följande nordiska samarbetslagen).

Enligt artikel 18.10 skall en frihetsberövad person kunna överföras tillfälligt till en annan konventionsstat för att avlägga vittnesmål. Motsvarande bestämmelse ingår i europeiska rättshjälpskonventionen och i EU-konventionen om rättslig hjälp. I lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden ingår inga bestämmelser om samarbete som kunde möjliggöra tillfälligt överförande. Tvärtom har det uttryckligen uteslutits i 2 § 3 punkten. Finland har även gjort en reservation till europeiska rättshjälpskonventionen

angående artikel 11 om tillfälligt överförande. Enligt denna reservation kan Finland inte lämna sådan rättslig hjälp som avses i artikeln. Samtidigt med denna proposition överlämnas en proposition till riksdagen med förslag till godkännande av konventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater och av återtagandet av ett förbehåll till den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål samt till lagar som har samband med dem, i det följande propositionen om sättande i kraft av EU-konventionen om rättslig hjälp. I propositionen föreslås ändringar av lagstiftningen för att möjliggöra tillfälligt överförande av frihetsberövade personer och ett återtagande av den finska reservationen till artikel 11 i europeiska rättshjälpskonventionen. I propositionen föreslås att en särskild lag skall stiftas om samarbete av denna typ. Det föreslås att lagens tillämpningsområde inte skall begränsas till att enbart gälla mellan EU:s medlemsstater. Om lagförslaget godkänns av riksdagen blir samarbete möjligt också mellan Finland och alla de stater som tillträtt Palermokonventionen. Därför anses det inte ändamålsenligt att någon särskild författning om tillfälligt överförande antas i samband med att Palermokonventionen sätts i kraft.

I propositionen om sättande i kraft av EU-konventionen om rättslig hjälp föreslås en utvidgning av den rättsliga hjälpen i brottmål genom ett tillägg till lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden. Det föreslås bl.a. att en finsk polisman på begäran av en främmande stat skall kunna arbeta med täckoperationer och bevisprovokation genom köp. De nya bestämmelserna möjliggör också samarbete mellan Finland och icke-EU-stater på vissa villkor. Om bestämmelserna godkänns i riksdagen kommer möjligheterna till samarbete att utvidgas också mellan Finland och de stater som tillträtt Palermokonventionen.

3. Propositionens verkningar

När Palermokonventionen träder i kraft blir möjligheterna till internationellt samarbete större i kampen mot organiserad brottslighet. Det är särskilt konventionsbestämmelserna

om utlämning för brott, rättslig hjälp och polissamarbete som gör det mellanstatliga samarbetet i brottmål lättare. Även om det redan finns multi- och bilaterala fördrag på vissa av konventionens delområden kommer ikraftträdandet att utvidga möjligheterna till internationellt samarbete i kampen mot den organiserade brottsligheten, såväl geografiskt som i fråga om sak. Om konventionen blir föremål för en bred ratificering kommer ett internationellt samarbete att bli möjligt i fråga om ömsesidig rättslig hjälp, utlämning för brott och överföring av verkställigheten av straff. Dessutom möjliggörs också polissamarbete mellan Finland och många sådana stater som vi i dagens läge inte har något gällande fördrag med vare sig om straffrättsligt samarbete eller om samarbete på det polisiära området.

Det är också sannolikt att ikraftträdandet leder till att det blir lättare att spåra upp vinning av brott. Konventionen kommer sannolikt också att öka de finska myndigheternas möjligheter att utreda sådana ekonomiska brott där man försöker gömma undan tillgångar utanför Finlands gränser. Sedan länge har internationella undersökningar av ekonomiska brott i många fall försvårats särskilt av att bestämmelserna om banksekretess i vissa stater har förhindrat att t.ex. säkringsåtgärder riktats till tillgångar och dokument som innehafts av banker och andra finansinstitut. Bestämmelserna om rättslig hjälp i Palermokonventionen hindrar konventionsparterna att åberopa banksekretess som hinder för det samarbete som avses i konventionen. Det är däremot inte möjligt att bedöma storleken av de penningbelopp som eventuellt kommer att kunna spåras till följd av att skyldigheten att lämna rättslig hjälp utvidgas.

Det kan antas att ikraftträdandet av Palermokonventionen ökar arbetet inom de rätts- och polismyndigheter som svarar för det internationella samarbetet i kampen mot organiserad brottslighet. Eftersom konventionsbestämmelserna om rättslig hjälp förutsätter att framställningarna om rättslig hjälp skall översändas till de centralmyndigheter som konventionsstaterna utsett, kan man utgå från att uppgifterna ökar vid justitieministeriet, särskilt vad gäller att tillmötesgå och förmedla framställningar om rättslig hjälp.

Dessutom kan de utvidgade möjligheterna till internationellt samarbete i kampen mot organiserad brottslighet kräva att det ordnas utbildning på området. Den utbildning som behövs kommer sannolikt att kunna ordnas inom ramen för gällande utbildningssystem. Beroende av i vilken omfattning Palermokonventionen kommer att ratificeras och tillämpas så kommer det ökade samarbetet eventuellt också att förutsätta att mer personal anställs, främst inom justitie- och inrikesministeriets verksamhetsområden.

4. Beredningen i Finland

Palermokonventionen förhandlades fram i en ad hoc-kommitté under FN:s generalförsamling åren 1999 och 2000. Finland deltog aktivt i arbetet tillsammans med de övriga EU-staterna och undertecknade konventionen i Palermo den 12 december 2000.

Statsrådet har ingett utredning E 3/2000 rd till riksdagen om EU-kommissionens förhandlingsmandat angående vissa bestämmelser i de tre tilläggsprotokollen till FN-konventionen mot organiserad brottslighet. I utredningen ingår också en redogörelse över arbetet med Palermokonventionen och kommissionens rekommendationer angående ett förhandlingsmandat för konventionen (17.2.2000 SEK (2000) 242 slutlig).

Regeringens proposition har utarbetats som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet.

Ett utkast till propositionen utarbetades i en tjänstemannaarbetsgrupp som tillsattes vid justitieministeriet den 8 oktober 2002. I arbetsgruppen var utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, centralkriminalpolisen och riksåklagarämbetet representerade. Under arbetets gång har utlåtanden inkommit från handels- och industriministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, riksåklagarämbetet, centralkriminalpolisen, Finlands Advokatförbund, rådet för brottsförebyggande och justitieministeriet kriminalpolitiska avdelning. Remissorganen förhöll sig positiva till arbetsgruppens förslag om sättande i kraft av Palermokonventionen. De enskilda ståndpunkter som fördes fram i

utlåtandena har man försökt beakta i mån av möjlighet i denna proposition.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

5.1. Samband med andra propositioner

Som det redan har framhållits förutsätter Palermokonventionen ändringar av lagstiftningen så att frihetsberövade personer tillfälligt skall kunna överföras till en annan konventionsstat för avgivande av vittnesmål. Den lagändring som överförandet kräver återfinns i regeringens proposition om sätande i kraft av EU-konventionen om rättslig hjälp som överlämnas till riksdagen samtidigt med denna proposition. I den propositionen ingår också andra förslag om utvidgad rättslig hjälp, t.ex. möjligheten att utföra täckoperationer i Finland på begäran av en främmande stat. Eftersom det föreslås att tillämpningsområdet för de flesta konventionsbestämmelserna skall utsträckas till att också gälla andra situationer än situationer mellan EU-medlemmar, kommer bestämmelserna att utvidga möjligheterna för samarbete inom området för rättslig hjälp också gentemot sådana icke-EU-stater som tillträtt Palermo-konventionen.

5.2. Samband med andra internationella konventioner och förpliktelser

I samband med konferensen den 12–15 december 2000 för undertecknandet av konventionen öppnades två protokoll till konventionen för undertecknande, dvs. tilläggsprotokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, till Förenta Nationer-

nas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (det s.k. protokollet mot människohandel) och tilläggsprotokollet om människosmuggling land-, sjö- eller luftvägen till Förenta Nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (det s.k. protokollet mot människosmuggling). Till konventionen hör ytterligare ett tilläggsprotokoll, dvs. tilläggsprotokollet mot illegal tillverkning av och handel med skjutvapen m.m. (det s.k. vapenprotokollet) som generalförsamlingen antog genom resolution 55/255 i maj 2001.

Samtliga protokoll till Palermokonventionen är s.k. blandade avtal, dvs. avtal med delad behörighet. En del av protokollsbestämmelserna faller under EG:s behörighet medan andra hör till medlemsstaternas behörighet. Finland och EG undertecknade protokollen mot människohandel och människosmuggling den 12 december 2000. Vapenprotokollet undertecknades av EG den 16 januari 2001 och av Finland den 23 januari 2002.

Meningen är att lagförslagen om sätande i kraft av protokollen mot människohandel och människosmuggling skall ingå i en regeringsproposition som kommer att avlåtas senare. I propositionen föreslås att protokollen och de rättsakter om människohandel och människosmuggling som utarbetas inom EU skall sättas i kraft. Lagförslagen om sätande i kraft av protokollen är under beredning i en arbetsgrupp som tillsatts av justitieministeriet. Propositionen om sätande i kraft av vapenprotokollet är däremot under beredning i inrikesministeriet. Konventionen måste vara i kraft internationellt innan protokollen kan träda i kraft. För varje protokolls del tillämpas konventionen i tillämpliga delar. Dessutom hör konventionen och protokollen ihop också på det sättet att en stat måste vara part i konventionen för att kunna bli part i ett protokoll.

DETALJMOTIVERING

1. Konventionen och dess förhållande till finsk lagstiftning

Artikel 1. Syfte

Enligt denna artikel är syftet med konventionen att främja samarbete för att förebygga och bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Artikel 2. Definitioner

I artikeln ingår definitioner av de termer som används i konventionen. Enligt punkt a avses med "organiserad brottslig sammanslutning" en strukturerad sammanslutning bestående av tre eller flera personer. Gruppen skall finnas under viss tid och handla i samförstånd i syfte att begå ett eller flera grova brott som är kriminaliserade enligt konventionen. Dessutom förutsätts det att gruppen finns till för att, direkt eller indirekt, uppnå ekonomisk vinning eller annan materiell vinning. Enligt punkt b avses med "grovt brott" ett brott som bestraffas med frihetsberövande på minst fyra år eller strängare straff.

Enligt punkt c avses med "strukturerad sammanslutning" en sammanslutning som inte slumpvis har bildats för att omedelbart begå ett brott. Gruppmedlemmarna behöver inte nödvändigtvis ha formellt definierade roller. Det krävs inte heller vare sig kontinuitet i medlemskapet eller en utvecklad struktur hos sammanslutningen. Enligt punkt d avses med "egendom" alla slags tillgångar. Det kan vara fråga om materiella eller immateriella tillgångar, lös eller fast egendom och juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådana tillgångar. Enligt punkt e avses med "vinning av brott" all egendom som härrör från eller som direkt eller indirekt förvärvats genom brott.

Enligt punkt f avses med "frysning" eller "beslag" att överlåtelse, omvandling, förfogande över eller flyttning av egendom tillfälligt förbjuds med stöd av beslut av domstol eller annan behörig myndighet. Tillfälligt förvar eller omhändertagande av egendom med stöd av beslut av domstol eller annan behörig myndighet räknas också som "frysning" eller "beslag". Enligt punkt g avses med "förverkande" bestående berövande av egendom efter beslut av domstol eller annan behörig myndighet.

Enligt punkt h avses med "förbrott" varje brott som resulterat i sådan vinning som kan vara föremål för brottet penningtvätt enligt definitionen i artikel 6 i konventionen. Enligt punkt i avses med "kontrollerad leverans" metoden att tillåta att en olaglig eller misstänkt försändelse förs ut ur, genom eller in i en eller flera staters territorium i avsikt att utreda brott och identifiera personer som är delaktiga i brott. En kontrollerad leverans skall ske med de behöriga myndigheternas vetskap och under deras övervakning. Enligt punkt j avses med "regional organisation för ekonomisk integration" en organisation som bildats av självständiga stater i en bestämd region. Medlemsstaterna har till organisationen överfört behörighet i frågor som omfattas av konventionen och organisationen har be-myndigats att underteckna, ratificera, godta, godkänna eller ansluta sig till konventionen. Hänvisningarna i konventionen till konventionsstater skall gälla dessa organisationer inom ramen för deras behörighet. En organisation enligt definitionen är t.ex. EG.

Enligt punkt k avses med "region" ett område som omfattas av en eller flera staters territorium i avsikt att utreda brott och identifiera personer som är delaktiga i brott. En region skall ske med de behöriga myndigheternas vetskap och under deras övervakning. Enligt punkt l avses med "ekonomisk integration" en organisation som bildats av självständiga stater i en bestämd region. Medlemsstaterna har till organisationen överfört behörighet i frågor som omfattas av konventionen och organisationen har be-myndigats att underteckna, ratificera, godta, godkänna eller ansluta sig till konventionen. Hänvisningarna i konventionen till konventionsstater skall gälla dessa organisationer inom ramen för deras behörighet. En organisation enligt definitionen är t.ex. EG.

Artikel 3. Tillämpningsområde

I artikeln ingår bestämmelser om konventionens tillämpningsområde. Om inget annat anges skall konventionen tillämpas på förebyggande, utredning och lagföring av brott som anges i artikel 3.1. Det blir alltså fråga om brott som straffbeläggs i enlighet med artiklarna 5, 6, 8 och 23 (punkt a) och andra grova brott enligt definitionen i artikel 2 (punkt b). Dessutom förutsätts det att brottet

är gränsöverskridande till sin natur och att en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig.

I artikel 3.2 definieras när ett brott är gränsöverskridande till sin natur. Ett brott är gränsöverskridande till sin natur, för det första om brottet begås i mer än en stat (punkt a) och för det andra om brottet begås i en stat, men en betydande del av förberedelserna, planeringen, ledningen eller kontrollen sker i en annan stat (punkt b). För det tredje är brottet gränsöverskridande till sin natur om brottet begås i en stat men en organiserad brottslig sammanslutning som bedriver kriminell verksamhet i mer än en stat är delaktig (punkt c) och för det fjärde om brottet begås i en stat men har betydande följder i en annan stat (punkt d).

I tolkningsanvisningarna till konventionen (interpretative notes, A/55/283/Add.1) betonas man i avsnittet om artikel 3 det samband som råder särskilt mellan gränsöverskridande organiserad brottslighet och terrorism. Konventionens straffprocessuella bestämmelser och bestämmelser om mellanstatligt samarbete är avsedda att tillämpas inte bara på kampen mot de brott som straffbeläggs i konventionen utan också i kampen mot andra allvarliga gränsöverskridande brott där en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig. Artikel 34 har också ett samband med artikel 34 enligt vilken kriminaliseringsåtagandena enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23 i regel skall fullgöras oberoende av brottets internationella karaktär eller en organiserad brottslig sammanslutnings delaktighet enligt definitionen i artikel 3.1. Till övriga delar är således tillämpningsområdet begränsat enligt artikel 3. Denna gränsdragning är av betydelse särskilt för konventionsstaternas samarbetsförpliktelser eftersom konventionsstaterna har åtagit sig att samarbeta på det sätt som avses i konventionen om brottet omfattas av konventionens tillämpningsområde enligt kriterierna i artikel 3.

Artikel 4. Skydd av suveränitet

I artikel 4.1 fastställs att konventionsstaterna skall fullgöra sina skyldigheter på ett sätt som är förenligt med principerna om jämlik-

het mellan stater, om staters territoriella integritet samt om icke-inblandning i andra staters interna angelägenheter.

Enligt artikel 4.2 berättigar konventionen inte en konventionsstat till att utöva sådan jurisdiktion och utföra sådana funktioner i en annan konventionsstat som är förbehållna myndigheterna i den staten enligt dess nationella lagstiftning.

Artikel 5. Kriminalisering av deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning

Artikel 5 förpliktar konventionsstaterna att straffbelägga uppsåtliga gärningar som innebär deltagande i verksamheten i en organiserad brottslig sammanslutning enligt definitionen i artikel 2. Det blir fråga om antingen endera eller bådadera av de gärningar i artikel 1 a i och 1 a ii som skall straffas som separata brott som skiljer sig från försök eller genomförande av ett brott. I punkt i finns bestämmelser om kriminalisering av stämpling. Enligt detta alternativ skall sådan verksamhet straffbeläggas som innebär att någon avtalar med en eller flera personer om att begå ett grovt brott i ett syfte som direkt eller indirekt är förenat med uppnående av ekonomisk eller annan materiell vinning. Det är tillåtet att i nationell lagstiftning förutsätta att brottet skall innefatta en gärning som utförs av någon av deltagarna för att genomföra avtalet eller som en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i. I punkt ii ingår ett kriminaliseringsalternativ av medhjälpstyp. Att en person med vetskap antingen om en organiserad brottslig sammanslutnings syfte och allmänna brottsliga verksamhet eller avsikt att begå brottet i fråga aktivt deltar i den organiserade brottsliga sammanslutningens brottsliga verksamhet (punkt a) eller i annan verksamhet som bedrivs av den organiserade brottsliga sammanslutningen med vetskap om att hans eller hennes deltagande kommer att bidra till genomförandet av det ovan angivna brottsliga syftet (punkt b) skall beläggas med straff. I punkt 1 b förutsätts kriminalisering av organiserandet eller ledandet av, medhjälp eller bistånd till, främjande av eller råd för genomförande av grova brott som en

organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i.

Enligt artikel 5.2 får vetskap, uppsåt, syfte, avsikt och instämmande som avses i 5.1 härledas från faktiska yttre omständigheter.

Enligt artikel 5.3 skall konventionsstater vilkas nationella lagstiftning kräver att en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i de brott som straffbeläggs i enlighet med 5.1 a i se till att deras interna lagstiftning täcker alla grova brott som organiserade brottsliga sammanslutningar är delaktiga i. Sådana konventionsstater, liksom också konventionsstater vilkas nationella lagstiftning kräver en lagstiftningsåtgärd för genomförandet av avtalet vid tillämpningen av kriminalisering i enlighet med 5.1. a i, skall underätta Förenta Nationernas generalsekreterare härom då de tillträder konventionen.

Deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet har belagts med straff i lagen om ändring av 17 kap. strafflagen, vilken trädde i kraft den 1 mars 2003. Genom lagändringen blev skyldigheterna i EU:s gemensamma åtgärd från 1998 om att göra deltagande i en kriminell organisation till ett brott satta i kraft. Straffbestämmelsen återfinns i den nya 1 a § till 17 kap. I regeringens proposition om att göra deltagande i kriminella organisationers verksamhet till ett brott ansågs det inte motiverat att genomföra kriminaliseringsförpliktelsen i EU:s gemensamma åtgärd genom att i strafflagen kriminalisera stämpling (RP 183/1999). Detta betyder att kriminaliseringen i huvuddrag motsvarar kriminaliserings-skyldigheten av medhjälpstyp i artikel 5.1 a ii i Palermokonventionen.

I 17 kap. 1 a § strafflagen ingår en uttömmande förteckning över olika former av deltagande. För det första är det straffbart att grunda eller bygga upp en organiserad kriminell sammanslutning eller att värva folk till detta (punkt 1). För det andra omnämns gärningar som innebär att en organiserad kriminell sammanslutning utrustas med explosiva varor, vapen, skjutförnödenheter eller förnödenheter som är avsedda för tillverkning av sådana eller med andra farliga föremål eller ämnen (punkt 2). Också försök till utrustande enligt punkt 2 är straffbart. För det tredje är det straffbart att ordna eller försöka ordna ut-

bildning för brottslig verksamhet för en organiserad kriminell sammanslutning (punkt 3). För det fjärde omnämns skaffande eller försök till skaffande av lokaler eller andra utrymmen, fordon eller andra hjälpmedel av synnerlig vikt för sammanslutningens verksamhet (punkt 4). En femte form för deltagande är att direkt eller indirekt tillhandahålla tillgångar för att finansiera den brottsliga verksamheten i en organiserad kriminell sammanslutning (punkt 5). För det sjätte är det straffbart att ha hand om en organiserad kriminell sammanslutnings viktiga ekonomiska angelägenheter eller att ge ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för sammanslutningens verksamhet (punkt 6). Som sjunde och sista form omnämns utförande av brott som avses i 32 kap. 1 § 2 mom. 1 eller 2 punkten. Det är fråga om penningtvättsbrott som kriminaliserades som häleri före den revidering av 32 kap. strafflagen som trädde i kraft i början av april 2003.

Förteckningen över gärningar ingick inte i den föreslagna 17 kap. 1 a § i regeringens proposition 183/1999. Den inskrevs i lagen under riksdagsbehandlingen i lagutskottet. Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande 10/2000 rd att det med hänsyn till den straffrättsliga legalitetsprincipen och de straffbestämmelser som kan härledas ur Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna är viktigt att brottsrekvisitet är så entydigt som möjligt. Kravet på exakthet fokuserades också i förvaltningsutskottets utlåtande (18/2000 rd). Lagutskottet krävde att gärningarna skall definieras på ett uttömmande sätt (LaUU 26/2002 rd). Straffbestämmelsen formulerades huvudsakligen i enlighet med den straffbestämmelse som föreslagits i 34 a kap. 4 § strafflagen i regeringens proposition om sätande i kraft av EU:s rambeslut om bekämpande av terrorism (RP 188/2002 rd).

Det kan anses att Palermokonventionen kräver en större kriminalisering av olika gärningsformer än vad som föreskrivs i 17 kap. 1 a §, eftersom aktivt deltagande i en organiserad brottslig sammanslutnings brottsliga verksamhet skall beläggas med straff enligt artikel 5.1 a ii och denna bestämmelse inte möjliggör att straffbarheten begränsas till endast vissa gärningar. För att uppfylla denna konventionsförpliktelse föreslås en ny punkt

till paragrafen som skall kriminalisera aktivt främjande av en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet när brottets grovhetsgrad kan jämföras med de gärningar som räknas upp i 1 mom. De övriga i 1 mom. 1-6 punkten uppräknade gärningarna skall hållas kvar som exempel på deltagande så att straffbestämmelsen uppfyller det krav på exakthet som följer av den straffrättsliga legalitetsprincipen.

I 17 kap. 1 a § 1 mom. strafflagen ingår ytterligare krav för att deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet skall vara straffbart. Ett villkor är att det är fråga om deltagande i en sådan organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet där syftet är att begå ett eller flera brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år, eller ett eller flera brott som avses i 1 kap. 8 §. Enligt den sistnämnda bestämmelsen är hets mot folkgrupp straffbelagt. Brottet har fogats till gärningarna i 2 mom. för att uppfylla förpliktelseerna i FN-konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (FördrS 37/1970). Enligt definitionen av brottslig sammanslutning i artikel 2 i Palermokonventionen skall sammanslutningens syfte vara att begå ett eller flera grova brott eller ett brott som konventionen förutsätter att skall kriminaliseras. Vid tillämpningen av konventionen avses med ett grovt brott en gärning som bestraffas med frihetsberövande på minst fyra år. Brott som skall kriminaliseras enligt konventionen är penningtvätt (artikel 6), mutbrott (artikel 8) och hinder mot rättvisan (artikel 23), vilket avser övergrepp i rättssak som har belagts med straff i 15 kap. 9 § strafflagen. I vissa situationer skall skyldigheten också omfatta vissa sådana brott mot myndigheterna som straffbelagts i 16 kap. (563/1998) strafflagen.

Grov penningtvätt och grovt mutbrott överskrider det maximistraff på fyra år som förutsätts i 17 kap. 1 a §. Likaså uppfylls kravet i fråga om våldsamt motstånd mot tjänsteman enligt 16 kap. 1 § strafflagen. Däremot är maximistraffet för övergrepp i rättssak enligt 15 kap. 9 § strafflagen tre år och lagen innehåller ingen bestämmelse om grovt övergrepp i rättssak. Om kriminaliseringsförpliktelsen angående deltagande i en brottslig sammanslutnings verksamhet

genomfördes som stämpling enligt artikel 5.1 a i skulle det bli möjligt att tolka konventionen så att förpliktelsen att kriminalisera deltagande i en brottslig sammanslutning gäller endast deltagande i sådan verksamhet där syftet är att begå brott som är belagda med fängelsestraff på minst fyra år. I artikel 5.3 förpliktas nämligen de stater som kriminaliserar deltagande i en brottslig sammanslutning i enlighet med artikel 5.1 a i att säkerställa att deras nationella lagstiftning omfattar samtliga grova brott, dvs. brott där kravet på minst fyra år fängelse uppfylls. I konventionstexten utsträcks detta krav inte till de situationer där kriminaliseringsförpliktelsen genomförs som en typ av medhjälp enligt alternativet i artikel 5.1 a ii. Enligt detta alternativ bör deltagandet täcka de fall där en organiserad brottslig sammanslutningens syfte är att begå brott som skall kriminaliseras enligt konventionen, oberoende av om straffet för dessa brott är över eller under fyra år. För att uppfylla konventionsförpliktelsen föreslås ett tillägg till 17 kap. 1 a § 1 mom. enligt vilket det är straffbart att delta också i en sådan kriminell organisations verksamhet vars syfte är att begå ett eller flera brott som avses i 15 kap. 9 §.

Enligt 17 kap. 1 a § 1 mom. strafflagen förutsätts det också att det brott som sammanslutningen organiserats för verkligen begås. Någon sådan tilläggsbestämmelse har inte inskrivits i Palermokonventionens artikel 5.1 a i som innehåller bestämmelser om skyldighet att kriminalisera deltagande av medhjälpstyp i en brottslig sammanslutning. Till denna del avviker Palermokonventionen från motsvarande förpliktelse i EU:s gemensamma åtgärd. I artikel 2 i den gemensamma åtgärden påpekas det uttryckligen att kriminaliseringsskyldigheten skall uppfyllas också då huvudgärningen inte begås, om inget annat följer av allmänna principer i den berörda medlemsstatens straffrätt. Eftersom det i Palermokonventionen till skillnad från EU:s gemensamma ståndpunkt inte uttryckligen förutsätts att deltagandet skall beläggas med straff också i sådana fall där huvudgärningen inte begås, måste det anses att konventionen tillåter att en konventionsstats nationella lagstiftning kräver att huvudgärningen begås. I regeringens proposition 183/1999 har det an-

setts strida mot de allmänna straffrättsliga principerna i Finland att deltagande i en kriminell sammanslutnings verksamhet skall beläggas med straff också i de fall att huvudgärningen inte begås. Riksdagens grundlagsutskott och förvaltningsutskott har likaså under behandlingen av propositionen ansett att det med hänsyn till det krav på exakthet hos straffbestämmelserna som kan härledas ur den straffrättsliga legalitetsprincipen bl.a. är viktigt att det krävs att det som huvudgärning gällande brottet faktiskt begås (GrUU 10/2000 rd och FvUU 18/2000 rd). Det anses inte nödvändigt att ändra detta krav med anledning av Palermokonventionen.

Till övriga delar motsvarar 17 kap. 1 a § förpliktelserna i artikel 5 i Palermokonventionen. Enligt Palermokonventionen skall endast uppsåtligt deltagande i en brottslig sammanslutning kriminaliseras. Deltagandet i en kriminell sammanslutnings verksamhet skall likaså vara uppsåtligt enligt 17 kap. 1 a § strafflagen. Kravet på uppsåtlighet innehåller vetskap om samtliga faktorer som utgör brottsrekvisitet. De övriga villkoren i definitionen av en brottslig sammanslutning begränsar likaså straffbarheten. Enligt såväl konventionen som 17 kap. 1 a § skall det i en organiserad kriminell sammanslutning ingå minst tre personer. Sammanslutningen skall vara strukturerad och inrättad för en viss tid och dess medlemmar skall handla i samförstånd.

Det har redan sagts att Palermokonventionen utöver deltagande i en brottslig sammanslutnings verksamhet också förutsätter kriminalisering av bistånd till och främjande av grova brott enligt artikel 5.1 b. Gärningarna blir straffbara enligt bestämmelserna i 5 kap. 3 § strafflagen om medhjälp.

I artikel 5.3 förutsätts det alltså att de konventionsstater som genomför kriminaliseringsskyldigheten i artikeln enligt artikel 5.1 a i på ett sådant sätt att det krävs att huvudgärningen faktiskt begås, skall underrätta FN:s generalsekreterare om detta. I punkt 3 finns inget omnämnande av informationsplikten i det fall att kriminaliseringsskyldigheten uppfylls enligt artikel 5.1 a ii. Eftersom Finland har för avsikt att genomföra kriminaliseringsskyldigheten enligt den senare nämnda bestämmelsen, före-

ligger det enligt ordalydelsen i 5.3 ingen skyldighet att informera FN:s generalsekreterare.

Artikel 6. Kriminalisering av tvättning av vinning av brott

Artikeln reglerar skyldigheten att kriminalisera penningtvätt. Enligt artikel 6.1 skall konventionsstaterna straffbelägga uppsåtliga gärningar som för det första innebär omvandling eller överlåtelse av egendom med vetskap om att den utgör vinning av brott, om det sker för att dölja eller maskera egendomens olagliga ursprung eller för att hjälpa en person som är delaktig i förbrottet att undandra sig de rättsliga följderna av sina gärningar (punkt a i). Döljande eller maskering av egendoms rätta natur eller ursprung, av dess belägenhet eller av förfogandet över den, av dess förflyttning eller av äganderätten eller annan rättighet till den skall också straffbeläggas, förutsatt att personen i fråga är medveten om att egendomen utgör vinning av brott. (punkt a ii). Konventionsstaterna skall dessutom, med reservation för grundbegreppen i sin rättsordning, straffbelägga förvärv, innehav eller användande av egendom, om mottagaren vid tiden för mottagandet haft vetskap om att egendomen utgjorde vinning av brott (punkt b i). Även delaktighet i varje brott som anges i artikeln skall kriminaliseras liksom också samverkan eller stämpling i avsikt att begå sådant brott och försök att begå eller medhjälp eller bistånd till, främjande av eller råd för genomförande av sådant brott (punkt b ii).

Förpliknelsen i artikel 6.1 har preciserats i 6.2 där konventionsstaterna uppmanas att tillämpa penningtvättsrekvisitet på största möjliga slag av förbrott (punkt a). Å andra sidan är det tillåtet att kriminalisera endast sådan penningtvätt som hör samman med bestämda förbrott. Förbrotten skall dock för det första omfatta samtliga grova brott enligt definitionen i artikel 2. I enlighet med det som redan sagts betraktas enligt artikel 2 ett brott som grovt om maximistraffet är minst fyra år fängelse. Förbrotten skall dessutom också omfatta brott som skall kriminaliseras enligt artiklarna 5, 8 och 23, dvs. deltagande i

brottslig organisations verksamhet, korrup-tion och hinder mot rättvisan. De konventionsstater som i sin lagstiftning har en förteckning över angivna förbrott skall som ett minimum införa åtminstone de brott i förteckningen som har anknytning till organiserade brottsliga sammanslutningar (punkt b).

I punkt c förutsätts det att man vid tillämpningen av punkt b som förbrott skall beakta brott som har begåtts såväl inom som utom en konventionsstats jurisdiktion. Emellertid skall brott som begåtts utanför en konventionsstats jurisdiktion betraktas som förbrott endast när gärningen är en brottslig gärning enligt den stats nationella lag där brottet begås och det skulle vara ett brott också enligt den konventionsstats nationella lagstiftning som verkställer eller tillämpar artikeln (villkoret om s.k. dubbel straffbarhet).

Enligt punkt d skall varje konventionsstat förse Förenta Nationernas generalsekreterare med kopior av eller redogörelse för sina lagar som ger verkan åt denna artikel och senare ändringar i dem. I punkt e fastställs det att om de grundläggande principerna i en konventionsstats nationella lagstiftning så kräver, skall det kunna föreskrivas att gärningar som anges i punkt 1 inte skall föreligga i fråga om den som har begått förbrottet. Enligt punkt f får vetskap, uppsåt eller avsikt som erfordras som rekvisit för att ett brott skall föreligga enligt punkt 1 härledas från yttre faktiska omständigheter.

Artikel 6 i Palermokonventionen motsvarar i princip de förpliktelser om kriminalisering av penningtvätt som ingår i narkotikabrottskonventionen (Wien) och förverkandekonventionen (Strasbourg). Finland har tillträtt båda konventionerna. Enligt den ändring av 32 kap. strafflagen (6 och 7 §) som trädde i kraft den 1 april 2003 blev penningtvättsbrotten självständiga brott. Brottsrekvisitet för penningtvätt har för gärningarnas del utvidgats så att sådana gärningar har belagts med straff som innebär förmedling och bistånd vid döljande eller maskering av egendom som förvärvats genom brott, vinning av brott eller egendom som kommit i stället för sådan egendom eller vinning. Penningtvätt av oakt-samhet och stämpling till grov penningtvätt samt försök till penningtvätt är likaså straffbart.

I 32 kap. 11 § strafflagen ingår en begränsningsbestämmelse enligt vilken den som endast är delaktig i det brott genom vilket egendomen har frånhänts någon eller vinningen erhållits inte skall dömas för brott enligt 32 kap. Under lagstifningsarbetet angående häleri har man ansett att förövare av eller deltagare i förbrott inte skall straffas särskilt för att de döljer egendom som erhållits genom brott eller vidtar andra sådana åtgärder, eftersom förfarandet kan beaktas i tillräckligt hög grad redan vid bedömningen av förbrottet (RP 66/1988). I förverkandekonventionen (Strasbourg) tillåts det också att förövare av förbrott inte döms för penningtvättsbrott. Då konventionen sattes i kraft ansågs det motiverat att bibehålla begränsningsbestämmelsen i 32 kap. 6 § och innehållet i denna paragraf har inte heller rörts då de bestämmelser i 32 kap. som trädde i kraft vid ingången av april 2003 stiftades. Enligt ordalydelsen i artikel 6 i Palermokonventionen kan begränsningsbestämmelsen utsträckas till förövare av förbrott. Formuleringen kan tolkas så att den också gör det möjligt att utsträcka begränsningsbestämmelsen till dem som är delaktiga eftersom det finns stora skillnader i konventionsstaternas bestämmelser om kriminaliseringen av delaktighet och man har utgått från att delaktigheten skall bestämmas i enlighet med den nationella lagstiftningen i respektive konventionsstat. Det har också ansetts att förverkandekonventionen (Strasbourg) tillåter att begränsningsbestämmelsen utsträcks till att omfatta också anstiftare och medhjälpare. Eftersom konventionen inte nödvändigtvis förutsätter att begränsningsbestämmelsen stryks eller ändras, befattar sig denna proposition inte med den.

När Finland tillträder konventionen bör Finland enligt artikel 6.2 d förse FN:s generalsekreterare med en avskrift av de bestämmelser om kriminalisering av penningtvätt som är i kraft vid tidpunkten för tillträdet.

Artikel 7. Åtgärder för att bekämpa penningtvätt

I artikeln ingår bestämmelser om de övervakningsåtgärder som behövs för att bekämpa penningtvätt. Enligt artikel 7.1 skall en

konventionsstat i syfte att bekämpa och upptäcka penningtvätt införa ett fullständigt regelverk för reglering och övervakning av banker och andra finansiella institutioner och, där så är lämpligt, andra enheter som särskilt kan utnyttjas för penningtvätt. Regelverket skall särskilt framhäva kundidentifiering samt registrering av och rapportering om misstänkta transaktioner (punkt a). Enligt punkt b skall konventionsstaterna, med förbehåll för artiklarna 18 och 27, se till att administrativa, normativa, rättsvårdande myndigheter och andra myndigheter som har till uppgift att bekämpa penningtvätt (däribland domstolsväsendet när så är lämpligt) skall kunna samarbeta och utbyta information på det nationella och det internationella planet enligt de förutsättningar som stipuleras i deras nationella lag. I detta syfte skall konventionsstaterna överväga frågan om att inrätta ett ekonomiskt underrättelseorgan som kunde tjäna som nationellt centrum för insamling, analys och spridning av information om eventuell penningtvätt.

Enligt artikel 7.2 skall konventionsstaterna pröva vilka åtgärder som kan vidtas för att upptäcka och övervaka rörelser av kontanta medel och värdepapper över gränserna. Säkringsåtgärderna kan iakttas för att trygga riktig användning av information och utan att förhindra tillåtna kapitalrörelser. Åtgärderna kan innefatta krav på att fysiska och juridiska personer skall rapportera gränsöverskridande överföringar av betydande summor av kontanta medel och värdepapper.

I artikel 7.3 uppmanas konventionsstaterna att utnyttja initiativ av regionala, interregionala och multilaterala organisationer för bekämpande av penningtvätt när de upprättar ett nationellt regelverk för reglering och övervakning i enlighet med denna artikel. Åtgärderna får dock inte inkräkta på någon annan artikel i konventionen.

Enligt artikel 7.4 skall konventionsstaterna sträva efter att utveckla och främja globalt, regionalt, subregionalt och bilateralt samarbete mellan judiciella myndigheter, rättsvårdande myndigheter och ekonomiska kontrollmyndigheter för att hindra penningtvätt.

Vissa konventionsbestämmelser om penningtvätt hör till gemenskapens exklusiva behörighet. När gemenskapen inom ramen

för sin behörighet har reglerat åtgärderna för att bekämpa penningtvätt har också rätten att ingå överenskommelser med tredje stater överförts till den i dessa frågor. Rådet har den 2 maj 2000 fattat ett beslut om att ge kommissionen mandat att förhandla om ett utkast till FN-konvention mot organiserad brottslighet (6612/3/00)REV 3 RESTREINT CRIMORG 37). I och med detta bemyndigades kommissionen att förhandla om åtgärder för att bekämpa terrorism till de delar dessa bestämmelser omfattas av gemenskapens behörighet. I beslutet hänvisas det till rådets direktiv av den 10 juni 1991 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för tvättning av pengar (EGT L 166, 28.6.1991, i det följande penningtvättdirektivet). Beslutet räknar också upp en mängd frågor som omfattas av förhandlingsmandatet.

Penningtvättdirektivet innehåller främst skyldigheter angående sådana bestämmelser om kreditanstalter och finansiella institutioner som gäller kundidentifiering, noggrannhet och suspekta transaktioner till de myndigheter som ansvarar för kampen mot penningtvätt. I direktivet ingår också skyldigheten att uppbevara och underrätta om bevisning som hör samman med penningtvätt. Motsvarande skyldigheter återfinns i artikel 7.1 i Palermomodirektivet. De konventionsbestämmelser som överlappar de i penningtvättdirektivet reglerade skyldigheterna måste anses hör till gemenskapens behörighet. De konventionsbestämmelser som sorterar under gemenskapens behörighet hör inte till området för lagstiftningen och de föreläggs inte riksdagen för godkännande.

För närvarande finns inga i artikel 7.2 avsedda regler som kunde kräva att man informerar om överförande av kontanta medel från Finland till utlandet eller från utlandet till Finland. Regler av rekommendationstyp, vilka gäller överförande av betydande summor över gränserna, återfinns bl.a. i rekommendationerna av finansiella Aktionsgruppen mot penningtvätt som verkar i samband med OECD (FATF). I EU har kommissionen lagt ett förslag till förordning om förebyggande av penningtvätt genom tullsamarbete (KOM(2002) 328 slutlig) enligt vilket informationsplikt skall gälla vid transport till eller

från gemenskapens tullområde av kontanta medel motsvarande minst 15 000 euro. Inom FATF och EU arbetar man sålunda på en informationsplikt för gränsöverskridande förflyttningar av betydande penningssummor. Punkt 2 kräver inte mera långtgående åtgärder.

Artikel 7.3 och 7.4 kräver inte heller några lagändringar. Finland har varit medlem av FATF från 1991. Dessutom deltar Finland aktivt i samarbetet mot penningtvätt också på andra plan, t.ex. inom ramen för samarbetet mellan EU och Östersjöstaterna. Finland är också part i de viktigaste internationella överenskommelserna om penningtvätt, vilka uppräknas i den allmänna motiveringen.

Artikel 8. Kriminalisering av korruption

I denna artikel åläggs konventionsstaterna att kriminalisera korruption. Enligt artikel 8.1 skall varje konventionsstat kriminalisera uppsåtliga gärningar som innebär att en offentlig tjänsteman eller någon annan person eller enhet utlovas, erbjuds eller lämnas en otillbörlig förmån direkt eller indirekt för att han eller hon skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten (punkt a). Enligt punkt b skall också det kriminaliseras att en tjänsteman begär eller godkänner, direkt eller indirekt, en otillbörlig förmån för sig själv eller för en annan person eller enhet, för att han eller hon skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten.

Enligt artikel 8.2 skall varje konventionsstat pröva frågan om kriminalisering av gärningar som anges i 8.1 när en utländsk offentlig tjänsteman eller internationell tjänsteman är delaktig. Konventionsstaterna uppmanas också att överväga kriminalisering av andra former av korruption.

Enligt artikel 8.3 skall varje konventionsstat också vidta de åtgärder som behövs för att straffbelägga delaktighet som medbrottsling i en gärning som är straffbelagd i enlighet med denna artikel.

I artikel 8.4 fastställs vad som avses med termen offentlig tjänsteman för de syften som avses i artikel 8.1 och artikel 9. Med offentlig tjänsteman skall förstås en offentlig tjänste-

man eller en person som tillhandahåller offentliga tjänster i enlighet med lagstiftningen i den konventionsstat där personen i fråga utövar denna funktion.

Det finns flera internationellt förpliktiggande instrument om bekämpandet av korruption. Finland är part i det protokoll som 1996 upprättades inom EU till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (EGT C 313, 23.10.1996, s. 2) och som innehåller bestämmelser om mutbrott som hör samman med brott mot gemenskapernas finansiella intressen. Finland har också tillträtt 1997 års konvention om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i (EGT C 195, 25.6.1997, s. 2). Dessutom har Finland också godkänt OECD-konventionen om bekämpande av bestickning i internationella affärsförbindelser (FördrS 14/1999) och år 2002 tillträdde Finland ER:s straffrättsliga konvention mot korruption från 1998 (FördrS 108/2002). Som bäst deltar Finland i de förhandlingar om en konvention mot korruption som förs inom ramen för FN.

Finsk lagstiftning motsvarar förpliktelseerna i artikel 8. Bestämmelser om bestickning av tjänsteman, dvs. s.k. aktiv bestickning, återfinns i 16 kap. strafflagen. I 16 kap. 13 och 14 § regleras givande av muta och grovt givande av muta. Det är straffbart att ge muta till en finsk tjänsteman och till en anställd hos Europeiska gemenskaperna, en tjänsteman i en annan medlemsstat i Europeiska unionen och en utländsk tjänsteman. I 40 kap. 1 § strafflagen föreskrivs om tagande av muta, dvs. s.k. passiv bestickning. Tagande av muta (40 kap.1 §), grovt tagande av muta (40 kap. 2 §) och mutförseelse (40 kap. 3 §) har kriminaliserats. Dessutom finns det bestämmelser om givande och tagande av muta i näringsverksamhet i 30 kap. strafflagen (30 kap. 7 och 8 §). Genom den strafflagsändring som trädde i kraft den 1 oktober 2002 har det i 16 och 40 kap. strafflagen bl.a. inskrivits bestämmelser om givande av muta åt riksdagsledamot (16 kap. 14 a §) och om tagande av muta som riksdagsledamot (40 kap. 4 §). Lagändringarna hör samman med att ER-konventionen mot korruption sattes i kraft. Artikel 9. Åtgärder mot korruption

I artikel 9 föreskrivs om andra åtgärder mot korruption utöver kriminaliseringsskyldigheten enligt artikel 8. Enligt artikel 9.1 skall en konventionsstat vidta lagstiftningsåtgärder, administrativa åtgärder eller andra effektiva åtgärder för att främja omutlighet och för att förebygga, upptäcka och bestraffa bestickning av offentlig tjänsteman.

I artikel 9.2 förutsätts det att konventionsstaterna skall vidta åtgärder för att tillse att deras myndigheter handlar effektivt i fråga om förebyggande, upptäckande och bestraffning av bestickning av offentliga tjänstemän. Myndigheterna skall bl.a. vara tillräckligt självständiga för att avskräcka från utövande av olämplig inverkan på deras handlande.

Som det redan påpekats har Finland tillträtt internationella överenskommelser mot korruption. I övrigt kan det anses att lagstiftningen och andra bestämmelser om tillsynen över förvaltningen och tjänstemännen motsvarar kraven i artikeln.

Artikel 10. Juridiska personers ansvar

I artikel 10 regleras juridiska personers ansvar. Enligt 10.1 skall en juridisk person kunna ställas till ansvar för medverkan i grova brott som en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i, och för brott som är straffbelagda i enlighet med artiklarna 5, 6, 8 och 23.

Enligt artikel 10.2 kan en juridisk persons ansvar vara straffrättsligt, civilrättsligt eller administrativt.

I artikel 10.3 fastställs att en juridisk persons ansvarsskyldighet inte skall inverka på det straffrättsliga ansvar som de fysiska personer har som har begått brotten.

Enligt artikel 10.4 skall de påföljder som ådöms juridiska personer vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Påföljderna behöver inte nödvändigtvis vara straffrättsliga.

I Finland tillämpas bestämmelserna om juridiska personers straffansvar på penningtvättsbrott som skall kriminaliseras enligt Palermokonventionen (32 kap 14 §), bestämmelserna om givande av muta, grovt givande av muta och givande av muta åt riksdagsledamot (16 kap. 18 §) samt bestämmelserna

om givande av muta i näringsverksamhet (30 kap. 13 §). I 9 kap. 5 § strafflagen fastställs straffet, dvs. samfundsbot, vars lägsta belopp är 850 euro och högsta belopp 850 000 euro. Juridiska personers straffansvar har utsträckts till att omfatta även deltagande i en brottslig sammanslutnings verksamhet (17 kap. 24 §). Däremot kan en juridisk person inte ådömas samfundsbot för övergrepp i rättsak enligt 15 kap. 9 §, vilket förutsätts i artikel 23 i Palermokonventionen.

I enlighet med det sagda förutsätter artikel 10 inte att en juridisk person skall kunna ådömas straffrättsliga påföljder för samtliga brott som skall kriminaliseras enligt konventionen. En juridisk persons ansvarsskyldighet kan även gälla administrativt eller civilrättsligt ansvar. Detta betyder att bestämmelserna om civilrättsligt skadestånd är tillräckliga för att motsvara förpliktelseerna i artikel 10 i sådana situationer där det blir fråga om skada som förorsakats av en juridisk person genom en gärning som skall kriminaliseras enligt artikel 23 i konventionen. Finsk lagstiftning motsvarar sålunda förpliktelseerna i artikel 10.

Artikel 11. Lagföring, rättegång och påföljder

Enligt artikel 11.1 skall varje konventionsstat belägga brott enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23 med straff som tar hänsyn till brottets allvarliga art.

Enligt artikel 11.2 skall myndigheterna i en konventionsstat tillämpa prövningrätt i enlighet med sin nationella lagstiftning då det blir fråga om lagföring av personer för brott som omfattas av konventionens tillämpningsområde. Detta skall ske på ett sådant sätt att en så effektiv brottsbekämpning som möjligt eftersträvas och vederbörlig hänsyn tas till behovet av att avskräcka från att brott förövas.

I artikel 11.3 förutsätts det att konventionsstaterna i fråga om brott enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23 skall försöka säkerställa att beslut om tillfällig frigivning i avvaktan på rättegång eller överklagande beaktar nödvändigheten att säkerställa att den åtalade är närvarande vid efterföljande handläggning av målet.

Enligt artikel 11.4 skall konventionsstaterna tillse att behöriga myndigheter är medvetna om den allvarliga karaktären hos de brott som täcks av konventionen när de bedömer frågan om villkorlig frigivning av personer som dömts för sådana brott.

Enligt artikel 11.5 skall konventionsstaterna, när så är lämpligt, i sin lagstiftning fastställa en lång preskriptionstid inom vilken rättsligt förfarande skall kunna inledas för brott som omfattas av konventionen och en ännu längre preskriptionstid i de fall då den misstänkte har undandragit sig lagföring.

Enligt artikel 11.6 inverkar ingenting i konventionen på principen att rubriceringen av de brott som är straffbelagda i enlighet med konventionen och rubriceringen av tillämpligt lagligt försvar eller andra rättsprinciper som bestämmer lagligheten av gärningar förbehålls den nationella lagstiftningen i en konventionsstat och inte heller på principen att sådana brott skall lagföras och bestraffas i enlighet med den lagstiftningen.

Påföljderna för de brott som skall kriminaliseras enligt konventionen motsvarar de straff som i finska strafflagen fastställts för andra lika allvarliga brott och artikel 11.1 kräver inte några ändringar i lagstiftningen om påföljderna. Artikeln förutsätter inte heller att bestämmelserna om lagföringen, rättegångsförfarandet i brottmål eller den villkorliga frigivningen ändras. I fråga om förlängningen av preskriptionstiden har riksdagen genom sitt beslut RSk 47/2002 rd godkänt en ändring av strafflagen enligt vilken till 8 kap. 4 § fogats en bestämmelse enligt vilken preskriptionstiden för åtalsrätten på ansökan kan förlängas en gång med ett år bl.a. då den som skall instämmas att svara för brottet håller sig undan och därför sannolikt inte kan delges en stämning innan preskriptionstiden löpt ut. Dessutom förutsätts det att det föreligger ett synnerligen viktigt allmänt intresse som kräver denna förlängning. Beslutet om att förlänga preskriptionstiden fattas av domstolen i enlighet med villkoren i 8 kap. 5 § och på begäran av åklagaren eller målsäganden. När bestämmelsen träder i kraft kommer den att motsvara bestämmelsen i artikel 11.5. Det har dock bestämts att lagen skall träda i kraft först vid ingången av 2006. Det är mycket möjligt att Palermokonventionen kommer att

träda i kraft internationellt vid en tidigare tidpunkt. Ikraftträdandet kräver att 40 stater har ratificerat konventionen. För närvarande finns 28 ratificeringar. Det är dock inte nödvändigt att ändra ikraftträdandebestämmelsen på grund av Palermokonventionen, eftersom artikel 11.5 inte anger en absolut skyldighet att förlänga preskriptionstiden om den misstänkte håller sig undan. Preskriptionstiden skall förlängas endast i det fall att konventionsstaten finner det nödvändigt. I denna proposition föreslås ingen ändring av ikraftträdandebestämmelsen.

Artikel 12. Förverkande och beslag

Artikeln innehåller bestämmelser om förverkande och beslag.

Enligt artikel 12.1 skall konventionsstaterna göra det möjligt att förklara de tillgångar som avses i punkterna a och b förverkade. Enligt punkt a gäller förverkandepåföljden vinning som härrör från brott som omfattas av konventionen eller egendom vars värde motsvarar värdet av sådan vinning. Enligt punkt b skall egendom, utrustning och andra hjälpmedel som används vid eller är avsedda att användas vid förövande av brott som omfattas av konventionen bli föremål för förverkande.

Enligt artikel 12.2 skall konventionsstaterna vidta de åtgärder som erfordras för att möjliggöra att föremål som avses i 12.1 identifieras, spåras, spärras eller tas i beslag för att förverkande senare skall kunna ske.

I artikel 12.3 förutsätts det att om vinning av brott helt eller delvis har omvandlats eller omsatts till annan egendom, skall sådan egendom i stället för vinningen vara föremål för de åtgärder som avses i artikeln.

Enligt artikel 12.4 skall, om vinning av brott har blandats med egendom som förvärvats från lagliga källor, sådan egendom kunna förklaras förverkad till högst det beräknade värdet av den vinning som sammanblandats, utan att det skall inverka på vad som kan gälla i fråga om frysning eller beslag.

I artikel 12.5 föreskrivs att intäkt eller annat utbyte som härrör från vinning av brott, från egendom till vilken vinning av brott har omvandlats eller omsatts eller från egendom

som har sammanblandats med vinning av brott skall kunna bli föremål för de åtgärder som avses i artikeln på samma sätt som och i samma omfattning som vinning av brott.

I artikel 12.6 förutsätts det att konventionsstaternas domstolar skall kunna förordna, för de syften som avses i artiklarna 12 och 13, att bank- och affärshandlingar samt andra handlingar rörande ekonomiska förhållanden görs tillgängliga eller tas i beslag. En konventionsstat får inte vägra att vidta åtgärder enligt bestämmelserna i denna punkt med hänvisning till banksekretess.

I artikel 12.7 ingår en av prövning beroende bestämmelse om s.k. omvänd bevisbörda. Enligt denna punkt kan konventionsstaterna överväga att kräva att en brottsling styrker att egendom som misstänks vara vinning av brott eller annan egendom som kan förklaras förverkad är förvärvat på lagligt sätt, i den utsträckning det är förenligt med principerna i den nationella lagen och med arten av de rättsliga och andra förfaranden som kan gälla.

Enligt artikel 12.8 skall bestämmelserna i artikeln inte tolkas så att de inkräktar på de rättigheter som tillkommer godtroende tredje man.

Enligt artikel 12.9 inverkar artikeln inte på principen att de åtgärder som avses i artikeln skall definieras och genomföras i enlighet med och på de villkor som föreskrivs i en konventionsstats nationella lag.

Innehållet i artikeln motsvarar i princip motsvarande förpliktelser i narkotikabrottskonventionen (Wien) och förverkandekonventionen (Strasbourg). Finland har tillträtt dessa två konventioner.

Enligt 4 kap. 1 § tvångsmedelslagen (450/1987) får ett föremål tas i beslag om det finns skäl att anta att det avhånts någon genom brott eller att en domstol förklarar det förbrutet. Förverkandepåföljden kan säkerställas redan i det skedet då någon på sannolika grunder misstänks för ett brott. I sådana fall kan den misstänkta egendom beläggas med skingringsförbud eller kvarstad enligt 3 kap. 1 § tvångsmedelslagen. Säkriingsåtgärder är möjliga i fråga om förverkandepåföljd i samband med såväl vinning av brott som hjälpmedel vid brott. Säkriingsåtgärderna kan också utan hinder av banksekretess gälla

banktillgångar och tillgångar i andra finansinstitut samt handlingar som finns i dessa. Regeringen har den 17 februari 2003 antagit lagar om ändring av förundersökningslagen och tvångsmedelslagen samt vissa lagar som har samband med dem, vilka bl.a. förpliktar till att göra det möjligt att i större omfattning än tidigare återställa till målsäganden egendom som förvärvats genom brott och verkställa förverkandepåföljder.

Bestämmelserna om förverkandepåföljd ingår i 10 kap. strafflagen som trädde i kraft vid ingången av 2002. Kapitlets bestämmelser om förverkande av vinning som förvärvats genom brott gäller alla brott. Förverkandet är inte bundet till någon särskild egendom, utan det är en penningssumma enligt storleken på nettovinningen som förverkas. Gällande bestämmelser om förverkande av vinning motsvarar kraven i artikel 12.1–6.

Någon bestämmelse som skulle motsvara rekommendationen om omvänd bevisbörda i artikel 12.7 återfinns inte i finsk lagstiftning. I 10 kap. 3 § strafflagen ingår dock en bestämmelse om s.k. utvidgat förverkande av vinning. Till denna del möjliggör lagstiftningen förverkande i större omfattning än vad som förutsätts i konventionen. Enligt 3 § 1 mom. 1 punkten kan egendom dömas helt eller delvis förverkad till staten hos den som konstateras ha gjort sig skyldig till ett brott som kan bestraffas med fängelse i minst fyra år, om brottet är av sådan natur att det kan medföra betydande ekonomisk vinning. Bevisbördan för förverkande ligger visserligen på allmän åklagare, men bevisbördan har nedsatts. Egendom kan förverkas om det finns skäl att anta att den helt eller delvis har sitt ursprung i brottslig verksamhet som inte kan anses obetydlig. Maximistraffet för grov penningtvätt är fängelse i sex år (32 kap. 7 § strafflagen). För dessa brott kommer utvidgat förverkande av vinning att komma i fråga då de i paragrafen nämnda övriga villkoren är uppfyllda. Dessutom har det utvidgade förverkandet av vinning utsträckts till penningtvättsbrott (10 kap. 2 § strafflagen). Detta innebär att bestämmelserna om utvidgat förverkande av vinning blir tillämpliga också på den penningtvätt som skall kriminaliseras enligt konventionen.

Enligt artikel 12.8 får förverkande och be-

slag inte inkräkta på de rättigheter som tillkommer utomstående som handlar i god tro. Uttrycket om skydd för godtroende tredje man är öppet och hänskjuter i stor utsträckningen tolkningen till den nationella lagstiftningen. Godtrosskyddsregeln gäller framför allt konfiskering av hjälpmedel som använts för att begå brott. Enligt 10 kap. 6 § 1 mom. strafflagen skall varken hjälpmedel vid brott eller föremål och egendom som har framställts, tillverkats eller fåtts till stånd genom ett brott eller som varit föremål för brott och som helt eller delvis tillhör någon annan än gärningsmannen, en delaktig eller den på vars vägnar eller med vars samtycke brottet har begåtts förklaras förverkade. Den till vilken ett föremål eller egendom har överförs efter att brottet har begåtts kan likväl dömas att förverka föremålet eller egendomen, om personen vid mottagandet av föremålet eller egendomen kände till eller hade grundad anledning att misstänka att de hade samband med ett brott, eller om personen erhållit dem som gåva eller annars utan vederlag. Dessutom föreskrivs det i 10 kap. 11 § 3 mom. särskilt om skydd för dem som har en inteckning eller en pant- eller retentionsrätt i föremål eller annan egendom. Vår lagstiftning motsvarar kravet på godtrosskydd i artikel 12.8.

Artikel 13. Internationellt samarbete om förverkande

I artikeln ingår bestämmelser om samarbete angående förverkandepåföljder. Enligt punkt 1 a åläggs konventionsstaterna att till sina behöriga myndigheter överlämna framställningar om förverkande som de mottagit från en annan konventionsstat. Beslut om förverkande fattas och verkställs i enlighet med den anmodade konventionsstatens lagstiftning. Enligt punkt b skall konventionsstaterna frivilligt till sina behöriga myndigheter överlämna beslut om förverkande som har fattats av en domstol inom den anmodande konventionsstatens territorium. Enligt detta alternativ skall alltså den anmodade statens myndigheter direkt verkställa ett beslut om förverkande som fattats av den anmodande statens myndigheter.

I artikel 13.2 ingår bestämmelser om tvångsmedel för att säkra genomförandet av eventuella förverkandepåföljder. På samma sätt som i 13.1 kan en begäran verkställas antingen direkt med stöd av ett beslut av den anmodande konventionsstatens myndigheter eller så kan beslutet om de avsedda säkringsåtgärderna fattas av den anmodade konventionsstatens myndigheter i enlighet med lagen i den anmodade staten.

Enligt artikel 13.3 skall bestämmelserna om internationell rättslig hjälp i artikel 18 tillämpas på samarbetet om förverkande i tillämpliga delar. På framställningar enligt artikeln skall ingå uppgifter enligt artikel 18.15 och dessutom också, när det är fråga om en framställning enligt punkt 1 a, en beskrivning av den egendom som skall förklaras förverkad och en redogörelse för de omständigheter som åberopas av den anmodande konventionsstaten. Uppgifterna skall vara tillräckligt omfattande för att den anmodade konventionsstaten skall kunna utverka ett beslut om förverkande enligt sin nationella lagstiftning (punkt a).

Enligt punkt 3 b skall i fråga om en framställning enligt punkt 1 b en rättsligt giltig avskrift av det beslut om förverkande som åberopas som stöd för framställningen överlämnas liksom också en redogörelse för omständigheterna och uppgift om i vilken omfattning verkställighet av beslutet begärs. I punkt c förutsätts det att konventionsstaten i fråga om en framställning i enlighet med artikel 13.2 skall inge en redogörelse för de omständigheter som åberopas av den anmodande staten och uppgift om de åtgärder som begärs.

Enligt artikel 13.4 skall beslut och åtgärder enligt 13.1 och 13.2 fattas och vidtas av den anmodade konventionsstaten i enlighet med och på de villkor som föreskrivs i den statens nationella lagstiftning eller i bilaterala eller multilaterala fördrag, avtal eller överenskommelser som den staten är bunden av i förhållande till den anmodande konventionsstaten.

I artikel 13.5 fastställs att konventionsstaterna skall tillhandahålla Förenta Nationernas generalsekreterare avskrifter av de av sina lagar och bestämmelser som reglerar bestämmelserna i artikeln och av senare änd-

ringar i dem eller en redogörelse för dem.

Enligt artikel 13.6 skall en konventionsstat som ställer som villkor för att vidta de åtgärder som avses i 13.1 och 13.2 att ett avtal skall föreligga, betrakta denna konvention som tillräcklig avtalsgrund för samarbetet.

Enligt artikel 13.7 får en konventionsstat vägra samarbete om det brott som framställningen avser inte täcks av konventionen.

Enligt artikel 13.8 får bestämmelserna inte tolkas så att de inkräktar på de rättigheter som tillkommer godtroende tredje man.

I artikel 13.9 förutsätts det att konventionsstaterna skall överväga att sluta bilaterala eller multilaterala fördrag, avtal eller överenskommelser för att höja effektiviteten i det internationella samarbete som bedrivs enligt artikeln.

De väsentliga delarna av artikel 13 motsvarar förpliktelserna i narkotikabrottskonventionen (Wien) och förverkandekonventionen (Strasbourg). De justeringar som konventionerna kräver har gjorts i internationella samarbetslagen.

Enligt internationella samarbetslagen kan en förverkandepåföljd som fastställts av en främmande stat verkställas i Finland så som den bestämts i den främmande staten (7 §). Lagen gör det alltså möjligt att direkt verkställa en förverkandepåföljd som fastställts av en domstol i en främmande stat, dvs. ett förfarande som avses i artikel 13.1 b. Å andra sidan innehåller lagen också en bestämmelse om omvandling av förverkandepåföljd i sådana situationer där förverkandepåföljden är av sådan art att den inte hade kunnat ådömas enligt finsk lag (9 a §, RP 61/1993 rd). I fråga om säkringsåtgärder i syfte att säkra eventuell förverkandepåföljd så förutsätter lagen om internationell rättshjälp (9 §) att en begäran om rättslig hjälp skall uppfyllas med iakttagande av förfarandet enligt finsk lag. Enligt 11 § kan en begäran om rättslig hjälp verkställas med iakttagande av i begäran angivna förfaranden, om detta inte kan anses strida mot finsk lag. I regeringens proposition om sättande i kraft av EU-konventionen om rättslig hjälp föreslås en utvidgning av användningsområdet så att den särskilda form eller det särskilda förfarande som anges i framställningen skall iaktas om inte det strider mot de grundläggande principerna i finsk

lagstiftning. I fråga om tvångsmedel förutsätts dubbel straffbarhet (15 §). Också i övrigt fattas beslut om tvångsmedel enligt bestämmelserna i tvångsmedelslagen. Framställningar från främmande stat om beslag omfattas särskilt av 4 kap. 15 a § tvångsmedelslagen enligt vilken beslut om beslag skall underställas tingsrätten på den ort där beslaget har verkställts. Detta skall ske inom en vecka på försorg av den myndighet som beslutat om beslaget. Detta betyder att de framställningar som avses i artikel 13.2 och som gäller säkrande av eventuella förverkandepåföljder kommer att verkställas i Finland så att en finsk myndighet fattar beslutet om säkringsåtgärderna i enlighet med tvångsmedelslagen. När begäran verkställs bör dock framställningarna om särskilt förfarande beaktas i enlighet med 11 § lagen om internationell rättshjälp.

Mellan de nordiska länderna regleras samarbetet i fråga om verkställandet av förverkandepåföljder av den nordiska samarbetslagen.

I enlighet med kravet i artikel 13.5 skall Finland överlämna kopior av dessa lagar till FN:s generalsekreterare då Finland tillträder konventionen.

Artikel 14. Förfogande över vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad

Enligt artikel 14.1 skall den konventionsstat som med stöd av artiklarna 12 eller 13.1 förklarar vinning av brott eller egendom förverkad förfoga över dessa i enlighet med sin nationella lag och sina administrativa förfaranden.

Enligt artikel 14.2 skall en konventionsstat som agerar enligt artikel 13 överväga att på särskild begäran återlämna vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad till den anmodande konventionsstaten. Meningen är att den anmodande konventionsstaten skall kunna betala skadestånd till brottsoffren eller återlämna vinningen eller egendomen till dess rätta ägare.

Enligt artikel 14.3 kan en konventionsstat som agerar enligt artiklarna 12 och 13 överväga att sluta avtal eller träffa överenskom-

melse om att insätta värdet av vinningen eller egendomen eller medel som erhålls från försäljningen av sådan vinning eller egendom, eller en del därav, på det konto som öppnats i enlighet med artikel 30.2 c och överlämna det till mellanstatliga organ som ägnar sig åt att bekämpa organiserad brottslighet (punkt a). En annan möjlighet är att staten överväger att dela vinningen eller egendomen eller medel som erhålls från försäljningen av sådan vinning med andra konventionsstater på regelmässig basis eller enligt grunder som fastställs i varje enskilt fall i enlighet med konventionsstatens nationella lag och administrativa förfaranden (punkt b).

Enligt 14 § 2 mom. internationella samarbetslagen tillfaller förverkandepåföljd som påförts av en domstol i en främmande stat finska staten när påföljden verkställs. På begäran av den främmande staten kan justitiedepartementet dock besluta att egendomen eller del därav skall överlämnas till den främmande staten. Detta betyder att lagstiftningen gör det möjligt att återlämna sådana förverkade tillgångar som avses i artikel 14.2 till den anmodande staten. Däremot finns det i internationella samarbetslagen inte några sådana bestämmelser som avses i artikel 14.3, vare sig om att den förverkade egendomen skall kunna överlämnas till konton som innehas av särskilda organ som specialiserat sig på att bekämpa organiserad brottslighet eller om att dela egendomen med andra konventionsstater. I denna proposition föreslås inga lagregler om det i artikel 14.3 avsedda samarbetet, eftersom denna konventionsbestämmelse inte är förpliktande.

Artikel 15. Jurisdiktion

I artikeln ingår bestämmelser om jurisdiktion. Artikel 15.1 ålägger konventionsstaterna att utsträcka sin jurisdiktion till brott som skall straffbeläggas enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23. Dessutom krävs det att brottet har förövats på respektive konventionsstats territorium (punkt a) eller att brottet har förövats ombord på ett fartyg som för dess flagg eller ombord på ett luftfartyg som är registrerat enligt dess lagar när brottet förövades (punkt b).

Enligt artikel 15.2 kan en konventionsstat med förbehåll för artikel 4 också vidta de åtgärder som erfordras för att utöva jurisdiktion över ett sådant brott när det har förövats mot en medborgare i den konventionsstaten (punkt a, principen om s.k. passivt medborgarskap) eller av en medborgare i konventionsstaten eller av en statslös person som är varaktigt bosatt i den konventionsstaten (punkt b, principen om s.k. aktivt medborgarskap). En konventionsstat kan också utsträcka sin jurisdiktion till att gälla brott som är straffbelagda i enlighet med artikel 5.1 och som har förövats utanför den statens territorium i avsikt att där begå ett grovt brott (punkt c i). Jurisdiktionen kan ytterligare utsträckas till brott som är straffbelagda i enlighet med artikel 6.1 b ii och har förövats utanför konventionsstatens territorium i avsikt att där begå ett brott som är straffbelagt i enlighet med artikel 6.1 a i eller ii eller artikel 6.1 b i (punkt c ii).

Enligt artikel 15.3 skall en konventionsstat för de syften som avses i artikel 16.10 utsträcka sin jurisdiktion till brott som omfattas av konventionen, om den misstänkte befinner sig inom den statens territorium och staten vägrar att utlämna honom eller henne av det skälet att personen i fråga är medborgare i den staten.

I artikel 15.4 fastställs att en konventionsstat kan utsträcka sin jurisdiktion till brott som omfattas av konventionen när den misstänkte befinner sig inom konventionsstatens territorium och denna stat inte utlämnar honom eller henne. I detta fall förutsätts det således inte att den misstänkte skall vara medborgare i den stat som vägrar utlämning.

Enligt artikel 15.5 skall staterna samordna sina åtgärder i sådana fall där ett och samma brott behandlas i flera konventionsstater. Om en konventionsstat som utövar sin jurisdiktion med stöd av 15.1 eller 15.2 meddelas eller på annat sätt får reda på att en eller flera konventionsstater genomför en utredning eller lagföring eller vidtar rättsliga åtgärder med avseende på samma gärning, skall de behöriga myndigheterna i dessa stater samråda för att samordna sina åtgärder.

I artikel 15.6 påpekas det att konventionen, utan att göra avkall på allmänna folkrättsliga grundsatser, inte skall utesluta att straffrätts-

lig jurisdiktion utövas av en konventionsstat i enlighet med dess nationella lagstiftning.

Bestämmelserna om tillämpningsområdet för finsk straffrätt finns i 1 kap. strafflagen. Enligt 1 § tillämpas alltid finsk lag på brott som har begåtts i Finland. Dessutom tillämpas finsk lag på brott som har begåtts ombord på ett finskt fartyg eller luftfartyg, på de villkor som anges i 2 §, dvs. gärningen har begåtts på det öppna havet eller inom ett område som inte tillhör någon stat eller, i fråga om luftfartyg, när luftfartyget befann sig ovanför ett sådant område. Dessutom tillämpas finsk lag när ett finskt fartyg eller luftfartyg befunnit sig inom eller ovanför en främmande stats territorium vid tidpunkten för brottet och detta har förövats av fartygets befälhavare, en medlem av besättningen, en passagerare eller någon annan som annars har medföljt fartyget. Även om det i Palermokonventionen inte ingår några motsvarande tilläggskrav i fråga om brott som begåtts på fartyg som för konventionsstatens flagg, anses det inte nödvändigt att ändra 1 kap. 2 § strafflagen. De situationer där finsk strafflag inte omfattar brott som begåtts ombord på ett fartyg på en utländsk stats territorium kommer att gälla personer som inte har några nära band till Finland. Det är en snäv personkrets som inte omfattas av tillämpningsområdet, dvs. personer som inte tillhör besättningen och som tillfälligt vistas ombord, t.ex. städare och annan biträdande personal. På brott som begås av dessa personer kan kuststatens straffrättsliga bestämmelser tillämpas. Då 1 kap. strafflagen stiftades ville man begränsa tillämpningsområdet för finsk lag till sådana fall där det var nödvändigt att tillämpa finsk lag (RP 1/1996). Det kan inte anses att Palermokonventionen medför behov av att utvidga tillämpningsområdet för finsk straffrätt.

Situationerna enligt artikel 15.2 i konventionen omfattas också i stor utsträckning av 1 kap. strafflagen. I dessa situationer får konventionsstaterna överväga om de utsträcker sin jurisdiktion till de situationer som beskrivs i 15.2. Enligt 1 kap. strafflagen omfattar den finska strafflagen bl.a. brott som riktas mot finska medborgare. Med finsk medborgare jämställs den som vid gärningstidpunkten eller när rättegången inleds är varaktigt bosatt i Finland och den som påträffas i

Finland, om denne är medborgare eller varaktigt bosatt i något nordiskt land när rättegången inleds. Enligt 1 kap. strafflagen är termen gärningsort ett brett begrepp. Enligt 1 kap.10 § anses ett brott vara begånget såväl där den brottsliga handlingen företogs som där den rekvisitenliga följden av brottet framträdde. Enligt 1 kap. 8 § är den finska strafflagen tillämplig också på de situationer som omnämns i artikel 15.3 och 15.4 där gärningen förövats utanför Finland och den stat som gärningen förövats i har begärt att den misstänkte skall utlämnas men Finland vägrat att bifalla begäran. Härvid krävs att gärningen kan straffas med mer än sex månader fängelse enligt finsk lag. Samtliga brott som skall kriminaliseras enligt konventionen uppfyller detta krav.

Artikel 16. Utlämning

Enligt artikel 16.1 tillämpas artikeln på brott som omfattas av konventionen eller i de fall där en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i ett brott som avses i artikel 3.1 a eller b och den som begärs utlämnad påträffas i den anmodade konventionsstaten. Dessutom krävs det att brottet för vilket utlämning begärs skall vara straffbelagt enligt både den anmodande och den anmodade konventionsstatens nationella lagstiftning (kravet på s.k. dubbel straffbarhet).

I artikel 16.2 fastställs det att om en begäran om utlämning gäller flera brott, av vilka somliga inte omfattas av konventionens tillämpningsområde, får den anmodade konventionsstaten tillämpa denna artikel också på dessa brott.

Enligt artikel 16.3 skall varje brott som artikeln är tillämplig på betraktas som utlämningsbart brott i varje utlämningsavtal mellan konventionsstaterna. Konventionsstaterna förbinder sig att ta med dessa brott som utlämningsbara brott i varje framtida utlämningsavtal dem emellan.

Enligt artikel 16.4 får en konventionsstat som för utlämning ställer som villkor att det skall finnas ett utlämningsavtal beakta konventionen som laglig grund för utlämning när den mottar en begäran om utlämning från en

annan konventionsstat med vilken den inte har slutit något utlämningsavtal. Detta kan komma i fråga beträffande varje brott som konventionen är tillämplig på.

Artikel 16.5 ålägger de konventionsstater som för utlämning ställer som villkor att det finns ett utlämningsavtal att meddela Förenta Nationernas generalsekreterare om de avser betrakta konventionen som rättslig grund för utlämning (punkt a). Meddelandet skall göras i samband med tillträdet till konventionen. Om de inte godtar konventionen som rättslig grund skall de sträva efter att ingå utlämningsavtal med andra konventionsstater för att uppfylla artikel 16 (punkt b).

Enligt artikel 16.6 skall konventionsstater som för utlämning inte ställer som villkor att det finns ett utlämningsavtal betrakta sådana brott som avses i artikel 16 som utlämningsbara brott.

Enligt artikel 16.7 bestäms utlämningsvillkoren, inbegripet bl.a. lägsta straffkrav för utlämning och grunderna för att vägra utlämning, enligt den anmodade konventionsstatens lagstiftning eller enligt tillämpliga utlämningsavtal.

I artikel 16.8 uppmanas konventionsstaterna att underlätta utlämningsförfarandet och förenkla de bevisrättsliga kraven för brott som artikel 16 är tillämplig på. I konventionsstaternas nationella lagstiftning kan undantag göras till denna huvudregel.

I artikel 16.9 finns bestämmelser om tillfälligt tagande i förvar. Den anmodade konventionsstaten kan på framställning av den anmodande staten ta en person som har begärts utlämnad och som uppehåller sig inom dess territorium i förvar. I brådskande fall kan den anmodade staten också vidta andra åtgärder för att säkerställa att personen är närvarande vid utlämningsförfarandet.

Artikel 16.10 innehåller den s.k. aut dedere, aut judicare-förpliktelsen, dvs. att förövarna skall utlämnas eller lagföras. Denna förpliktelse ingår i flera fördrag om utlämning. Enligt 16.10 skall en konventionsstat som vägrar utlämning av det skälet att den person som begärs utlämnad är medborgare i denna stat vara skyldig att, efter framställning av den anmodande konventionsstaten, utan dröjsmål hänskjuta saken till sina behöriga myndigheter för att verkställa lagföring.

Myndigheterna skall handlägga saken på samma sätt som vid andra grova brott. Myndigheterna i den anmodande och i den anmodade staten skall samarbeta särskilt i fråga om processuella och bevisrättsliga aspekter, för att säkerställa lagföringens effektivitet.

I artikel 16.11 preciseras att om en konventionsstat utlämnar sina medborgare endast på villkor att han eller hon återbördas till hemstaten för att avtjäna eventuella fängelsestraff tolkas detta som utlämning enligt förpliktelserna ”utlämna eller lagför”.

Enligt artikel 16.12 skall en anmodad konventionsstat som med motiveringen att den person som begärs utlämnad är medborgare i denna stat vägrar utlämning som begärts för att verkställa en påföljd, på framställning av den anmodande staten överväga att låta verkställa den påföljd som har ådömts i den anmodande konventionsstaten eller återstående del därav.

Enligt artikel 16.13 skall den som begärs utlämnad garanteras rättvis behandling i alla faser av lagföringen.

I artikel 16.14 ingår det s.k. diskrimineringsförbudet, enligt vilket konventionen inte förpliktar till utlämning om de behöriga myndigheterna i den anmodade staten har grundad anledning att anta att framställningen har gjorts i syfte att åtala eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, trosuppfattning, nationalitet, etniska ursprung eller politiska uppfattning eller att bifall till framställningen skulle kunna vara till förfång för denne.

Enligt artikel 16.15 får konventionsstaterna inte avslå en begäran om utlämning av det enda skälet att brottet bedöms omfatta samhällsekonomiska frågor (s.k. fiskala brott).

I artikel 16.16 åläggs den anmodade staten att, där så är lämpligt, samråda med den anmodande staten innan en begäran om utlämning avslås.

Enligt artikel 16.17 skall konventionsstaterna sträva efter att åstadkomma bilaterala och multilaterala avtal och uppgörelser för att möjliggöra utlämning eller förbättra verkställigheten av utlämning.

Som det redan påpekats utgår artikel 16 från att villkoren för utlämning och skälen för att vägra utlämning skall regleras av den anmodade statens lagstiftning eller av inter-

nationella överenskommelser om utlämning. I Finland bygger bestämmelserna om utlämning för brott på allmänna utlämningslagen och nordiska utlämningslagen. I allmänna utlämningslagen ingår bestämmelser enligt vilka den som är misstänkt, åtalad eller dömd i en främmande stat kan utlämnas till respektive stat. Utlämning mellan de nordiska länderna regleras av nordiska utlämningslagen. De bestämmelser om utlämning som förpliktar Finland internationellt bygger för sin del på utlämningsfördrag eller på andra internationella förpliktelser.

De gällande bestämmelserna om utlämning är heltäckande och artikel 16 förutsätter inte att lagstiftningen ändras. Finland har på vissa villkor frångått kravet på dubbel straffbarhet i fråga om de övriga EU-länderna och i förhållande till de nordiska länderna. Vid utlämning till andra länder krävs dubbel straffbarhet.

Enligt 2 § allmänna utlämningslagen får finsk medborgare inte utlämnas. Förbudet bygger på 9 § 3 mom. grundlagen som förbjuder att finska medborgare utlämnas eller förs till ett annat land mot sin vilja. Avvikelse från detta förbud förekommer dock genom att det är tillåtet att utlämna finska medborgare till de andra nordiska länderna och till medlemsstaterna i EU. Dessutom kan en finsk medborgare utlämnas till internationella brottmålsdomstolen. En förutsättning för att en finsk medborgare skall utlämnas till ett EU-land är att den som begärs utlämnad skall återbördas till Finland för att avtjäna eventuella fängelsestraff. Rambeslutet om en europeisk arresteringsorder innehåller inga bestämmelser som kunde göra det möjligt för en stat att vägra utlämna sina egna medborgare. Också i övrigt innehåller rambeslutet förpliktelser i fråga om utlämning vilka är mer omfattande än dagens bestämmelser. Meningen är att medlemsstaterna skall sätta rambeslutet i kraft nationellt inom 2003. Justitieministeriet utarbetar med ett förslag till lag om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i EU, genom vilken förpliktelserna i rambeslutet skall sättas i kraft nationellt.

I de fall där en finsk medborgare begärs utlämnad för rättegång och utlämning inte är tillåtet enligt lag, bör frågan på begäran av

den främmande staten hänskjutas till behöriga finska myndigheter i enlighet med finsk lag för eventuell lagföring i enlighet med artikel 16.10. Artikel 6 i europeiska utlämningskonventionen innehåller också motsvarande bestämmelse om den s.k. utlämna eller lagför-principen.

Enligt artikel 6 i europeiska utlämningskonventionen har de avtalslutande parterna rätt att vägra utlämning av sina egna medborgare. Artikeln ger de avtalslutande parterna rätt att i en förklaring definiera begreppet "medborgare" för tillämpningen av konventionen. När Finland tillträdde konventionen avgav Finland tillsammans med de övriga nordiska länderna en förklaring enligt vilken Finland med "medborgare" avser medborgare i samtliga nordiska länder och utlämningar som är fast bosatta i dessa stater. Även om Palermokonventionen inte innehåller någon motsvarande bestämmelse om personer som skall jämföras med landets egna medborgare, bör konventionen dock anses medgiva ett förfarande enligt artikel 6 i europeiska utlämningskonventionen, eftersom Palermokonventionen tillåter att skälen för att vägra utlämning avgörs av konventionsstaternas nationella lagar. Också i de fall där det blir fråga om utlämning till stater som inte är parter i europeiska utlämningskonventionen vore det logiskt att låta justitieministeriet bedöma om och när nordiska medborgare och i de nordiska länderna fast bosatta utlämningar skall utlämnas. Även om allmänna utlämningslagen inte innehåller någon uttrycklig bestämmelse som ger rätt att vägra utlämna andra än finska medborgare, så hindrar lagen inte att justitieministeriet i enskilda fall kan vägra utlämna även andra personer om det finns vägande skäl som talar för detta. Skyldigheten att utlämna kan endast bygga på en internationell överenskommelse eller på något annat instrument som är internationellt bindande för Finland.

Allmänna utlämningslagen möjliggör utlämning också i det fall att det inte finns något gällande utlämningsavtal mellan Finland och den anmodande staten. Finland behöver sålunda inte inge något meddelande enligt artikel 16.5 till FN:s generalsekreterare. Enligt 4 § allmänna utlämningslagen kan utlämning ske för brott där det strängaste straffet är

fängelse i minst ett år. Samtliga brott som skall kriminaliseras enligt konventionen uppfyller detta krav. Allmänna utlämningslagen möjliggör tillfälligt tagande i förvar enligt artikel 16.9 (19 och 20 §). Enligt 3 § allmänna utlämningslagen är ett villkor för utlämning för verkställighet av straff att straffpåföljden inte väsentligt avviker från vad som i Finland hade kunnat följa på brottet. Dessutom krävs det att den ådömda påföljden omfattar förlust av friheten i minst fyra månader (4 § 3 mom.). Internationella samarbetslagen som gäller verkställighet av straff möjliggör att fängelsestraff som ådömts en finsk medborgare i en främmande stat verkställs i Finland. Vår lagstiftning motsvarar sålunda bestämmelserna i 16.12 enligt vilka en konventionsstat som vägrar utlämna sina medborgare för verkställighet av straff skall överväga att överföra den person som begärts utlämnad till hans eller hennes hemland för att avtjäna det fängelsestraff som ådömts i den anmodande staten.

Allmänna utlämningslagens bestämmelser om utlämningsförfarandet motsvarar förpliktelserna i artikel 16.13 om att den som begärs utlämnad skall behandlas rättvist. Lagens 7 § innehåller ett diskrimineringsförbud som motsvarar artikel 16.14. Lagstiftningen om utlämning innehåller inte någon vägransgrund angående fiskala brott, vilket avses i artikel 16.15.

Artikel 17. Överförande av dömda personer

Enligt artikeln kan konventionsstaterna överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller att ingå överenskommelser om att personer som har dömts till fängelse för brott som konventionen gäller skall överföras till sina hemländer för att avtjäna straffet.

Internationella samarbetslagen innehåller bestämmelser om verkställigheten i Finland av fängelsestraff som fastställts av domstol i en främmande stat och om att anförtra en främmande stat verkställigheten av ett finskt fängelsestraff. Finland har också tillträtt konventionen om överförande av dömda personer och dess tilläggsprotokoll. Gällande bestämmelser gör det möjligt att överföra en finsk medborgare, som dömts till fängelse-

straff i en främmande stat, till Finland för att avtjäna resten av straffet. På motsvarande sätt kan verkställigheten av ett fängelsestraff som en utlämning dömts till i Finland anförtras den dömdes hemland (verkställighetsstat). Såväl internationella samarbetslagen som konventionen om överförande av dömda personer möjliggör överföring till verkställighetsstaten, inte bara av det landets medborgare utan också av personer som har sitt hemvist i verkställighetsstaten.

Bestämmelserna om överförande av dömda personer mellan Finland och de övriga nordiska länderna ingår i nordiska samarbetslagen.

Artikel 18. Internationell rättslig hjälp

Enligt artikel 18.1 har konventionsstaterna en omfattande skyldighet att lämna varandra rättslig hjälp vid brottsutredningar, lagföring och rättsliga förfaranden med avseende på brott som omfattas av konventionen. Konventionsstaterna skall ömsesidigt lämna varandra rättslig hjälp när den anmodande konventionsstaten har skälig anledning att misstänka att brott som avses i artikel 3.1 a eller 3.1 b är av gränsöverskridande natur. Det kan bl.a. bli fråga om situationer där brottsoffer, vittnen, vinning av brott, hjälpmedel eller bevisning finns i den anmodade konventionsstaten och situationer där en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig.

Enligt artikel 18.2 gäller skyldigheten att lämna omfattande rättslig hjälp även situationer där framställningarna gäller brott för vilka juridiska personer kan ställas till ansvar med stöd av artikel 10 i den anmodande konventionsstaten.

I artikel 18.3 fastställs vilka syften rättslig hjälp kan begäras för. Rättslig hjälp kan begäras för upptagande av vittnesmål eller andra utsagor (punkt a), delgivning av rättegångshandlingar (punkt b), verkställande av husrannsakan, beslag och frysning (punkt c), undersökning av föremål och platser (punkt d), tillhandahållande av information, bevismaterial och sakkunnigutlåtanden (punkt e), tillhandahållande av handlingar och uppteckningar i original (punkt f), identifiering eller spårande av vinning av brott, egendom,

hjälpmedel eller andra föremål för bevisändamål (punkt g) och underlättande av frivilligt deltagande av personer i den anmodande konventionsstaten (punkt h). Dessutom kan varje slag av rättslig hjälp begäras om den inte är oförenlig med den anmodade konventionsstatens nationella lag (punkt i).

Artikel 18.4 innehåller en bestämmelse om att överlämnande av upplysningar kan ske utan föregående begäran. Enligt denna punkt kan konventionsstaterna, utan att det strider mot nationell lag, självmant överlämna upplysningar i brottmål till en behörig myndighet i en annan konventionsstat. Ett villkor är att konventionsstaten bedömer att upplysningarna i fråga kan hjälpa myndigheten att genomföra eller fullfölja utredningar och rättsliga förfaranden eller kan resultera i en framställning från den senare konventionsstaten.

Enligt artikel 18.5 skall efterforskningar och rättsliga förfaranden i den uppgiftslämnande staten inte påverkas av upplysningar som översänds i enlighet med 18.4. De mottagande myndigheterna skall tillmötesgå en begäran om sekretess och om inskränkningar i rätten att utnyttja uppgifterna. Detta skall dock inte hindra att den mottagande staten under förfarandets gång röjer uppgifter som bevisar den anklagades oskuld. I sådana fall skall den mottagande staten underrätta den överlämnande staten härom före röjandet och, om så begärs, samråda med denna. Om det i undantagsfall inte är möjligt att lämna sådant förhandsmeddelande, skall den mottagande staten utan dröjsmål underrätta den överlämnande staten om röjandet.

Enligt artikel 18.6 får bestämmelserna i artikeln inte inverka på åtaganden i andra bilaterala eller multilaterala avtal om rättslig hjälp.

Enligt artikel 18.7 tillämpas punkterna 9–29 i denna artikel mellan konventionsstater som inte är bundna av något särskilt avtal om rättslig hjälp. I övriga fall gäller motsvarande bestämmelser i respektive avtal, om inte staterna kommer överens om att 18.9–29 skall gälla i stället. Konventionsstaterna uppmuntras att tillämpa dessa punkter om samarbetet underlättas därigenom.

Enligt artikel 18.8 får en stat inte vägra att lämna internationell rättslig hjälp enligt denna artikel med hänvisning till banksekretess.

Enligt artikel 18.9 får en konventionsstat vägra att lämna rättslig hjälp med hänvisning till att dubbel straffbarhet inte föreligger. Den anmodade staten får dock lämna hjälp i den utsträckning den själv avgör, oberoende av eventuell dubbel straffbarhet.

Enligt artikel 18.10 får en person som berövats friheten tillfälligt överföras till en annan konventionsstat för att höras i bevisningssyfte, om vissa villkor är uppfyllda. Härvid förutsätts det för det första att personen av fri vilja samtycker till överförandet (punkt a) och för det andra att de båda konventionsstaterna kommer överens om överförandet (punkt b). Dessutom kan konventionsstaterna uppställa andra villkor som de anser lämpliga för överförandet.

I artikel 18.11 fastställs andra skyldigheter som preciserar 18.10. För det första skall den konventionsstat som en person överförs till hålla denna person i fängsligt förvar, om inte den konventionsstat från vilken personen överförs begär annorlunda (punkt a). För det andra skall den konventionsstat till vilken personen överförs iaktta de villkor som överenskommit mellan staterna om att återberöva personen till förvar i den konventionsstat som han eller hon har överförts från (punkt b). För det tredje bestäms det att den konventionsstat som personen överförs till inte får kräva att utlämningsförfarande skall inledas för att återlämning skall ske (punkt c). För det fjärde bestäms det i artikel 18.11 hur den frihetsberövade tiden skall räknas i den konventionsstat som personen har överförts från. Den överförda personen skall tillgodoräknas den tid som han eller hon varit frihetsberövad i den stat som personen överförs till (punkt d).

Enligt artikel 18.12 får en tillfälligt överförd person inte lagföras utan tillstånd av den konventionsstat som personen överförs från i enlighet med 18.10 och 18.11. Utan sådant tillstånd får en person inte heller berövas friheten, straffas eller underkastas någon annan inskränkning i sin personliga frihet inom den stats territorium till vilket han eller hon har överförts för gärningar, underlåtenhet eller domar som föregår personens avfärd från den stats territorium från vilket han eller hon har överförts (den s.k. specialitetsregeln).

I artikel 18.13 åläggs varje konventionsstat

att utse en centralmyndighet som skall ta emot framställningar om internationell rättslig hjälp. Konventionsstaterna skall antingen verkställa framställningarna eller överlämna dem till behöriga myndigheter för verkställighet. Om det i en konventionsstat finns ett särskilt område med ett särskilt system för rättslig hjälp, får denna stat utse en annan centralmyndighet med samma funktion för ifrågasvarande område. Centralmyndigheten skall tillse att framställningarna verkställs eller överlämnas för verkställighet på ett korrekt sätt och utan dröjsmål. När centralmyndigheten överlämnar en framställning till en behörig myndighet för verkställighet, skall den befrämja att framställningen ofördröjligen och på vederbörligt sätt verkställs av den behöriga myndigheten. När en stat tillträder konventionen skall den underrätta FN:s generalsekreterare om sin centralmyndighet enligt 18.13. Framställningar om rättslig hjälp och därtill anknutna meddelanden skall överlämnas till de centralmyndigheter som konventionsstaterna har utsett. Detta krav inskränker dock inte en konventionsstats rätt att kräva att framställningar och meddelanden skall överlämnas på diplomatisk väg och, om ärendet är brådskande och om parterna samtycker, via Internationella polisorganisationen (Interpol) där så är möjligt.

Enligt artikel 18.14 skall framställningarna göras skriftligen eller på ett annat sätt som möjliggör framställning av ett skriftligt meddelande, på ett språk som är godtagbart för den anmodade staten och så att denna stat kan konstatera att dokumentet är äkta. När en stat tillträder konventionen skall den underrätta FN:s generalsekreterare om det eller de språk som den kan godta. I brådskande fall och när konventionsstaterna är överens där-om, får framställningar göras muntligen med efterföljande skriftlig bekräftelse.

I artikel 18.15 anges vad en framställning om rättslig hjälp skall innehålla. För det första skall framställningen innehålla specifika uppgifter om den myndighet som gör framställningen (punkt a). För det andra skall den innehålla föremålet för och arten av brottmålet samt namnet på den myndighet som handlägger ärendet och upplysningar om vilka uppgifter denna myndighet har (punkt b). För det tredje förutsätts det att framställningen

innehåller en sammanställning av de omständigheter som är av betydelse i ärendet. Någon sammanställning förutsätts inte i de fall där framställningen gäller delgivning av judiciella dokument (punkt c). För det fjärde skall framställningen innehålla en beskrivning av den begärda hjälpen och detaljer om samtliga förfaranden som den anmodande konventionsstaten önskar (punkt d). För det femte skall framställningen i mån av möjlighet innehålla uppgift om samtliga berörda personers identitet, adress och nationalitet (punkt e). För det sjätte skall det finnas uppgift om framställningens ändamål (punkt f).

Enligt artikel 18.16 får den anmodade konventionsstaten begära ytterligare uppgifter om det behövs för att verkställa den begärda åtgärden.

I artikel 18.17 fastställs det att de åtgärder som en framställning avser skall verkställas enligt den anmodade konventionsstatens lagstiftning. Vid verkställigheten skall i mån av möjlighet iaktas de särskilda förfaranden som anges i framställningen, om inte detta skall anses strida mot lagstiftningen i den anmodade staten.

I artikel 18.18 ingår bestämmelser om videokonferens. Enligt denna punkt kan en videokonferens ordnas för att som vittne eller sakkunnig höra en person som befinner sig inom en annan konventionsstats territorium. En konventionsstat får på begäran av en annan konventionsstat ge sitt samtycke till att förhandlingen sker genom videokonferens om det inte är möjligt eller önskvärt att personen i fråga personligen uppträder inom den anmodande statens territorium. Konventionsstaterna kan komma överens om att förhör skall utföras av en rättslig myndighet i den anmodande staten, dock i närvaro av en rättslig myndighet från den anmodade staten.

Enligt artikel 18.19 får den anmodande staten inte utan föregående samtycke av den anmodade staten överföra eller använda uppgifter eller bevisning som har lämnats av den anmodade staten för andra ändamål än de som angivits i framställningen. Det föreligger dock inga hinder för användning av uppgifterna för att bevisa den anklagades oskuld. I sådana fall skall den anmodande konventionsstaten underrätta den anmodade konventionsstaten före röjandet av uppgifterna. Om

det i undantagsfall inte är möjligt att lämna sådant förhandsmeddelande, skall den anmodande konventionsstaten utan dröjsmål meddela den anmodade konventionsstaten om att röjandet skett.

Enligt artikel 18.20 får den anmodande konventionsstaten begära att den anmodade konventionsstaten iakttar sekretess beträffande framställningens innehåll, om inte ett röjande erfordras för att verkställa de begärda åtgärderna. Om en konventionsstat inte kan efterkomma en begäran om sekretess, skall den genast meddela den anmodande konventionsstaten.

I artikel 18.21 bestäms när framställningar om internationell rättslig hjälp får avslås. Det är tillåtet att vägra lämna rättslig hjälp, för det första, om framställningen inte har gjorts i enlighet med bestämmelserna i artikeln (punkt a) och, för det andra, om den anmodade konventionsstaten anser att verkställighet av de begärda åtgärderna skulle inkräkta på dess suveränitet, säkerhet, allmänna rättsprinciper (ordre public) eller andra väsentliga intressen (punkt b). För det tredje kan rättslig hjälp förvägras om det enligt den anmodade konventionsstatens lagstiftning inte är tillåtet att vidta den begärda åtgärden i motsvarande inhemska fall (punkt c). Som fjärde grund för avslag anges att bifall till framställningen skulle strida mot den anmodade konventionsstatens lagstiftning om internationell rättslig hjälp (punkt d).

Enligt artikel 18.22 får konventionsstaterna inte avslå en begäran om internationell rättslig hjälp enbart av det skälet att brottet också bedöms omfatta samhällsekonomiska frågor (s.k. fiskala brott).

Artikel 18.23 ålägger konventionsstaterna att motivera sina avslag på framställningar om rättslig hjälp.

Enligt artikel 18.24 skall en anmodad konventionsstat snarast verkställa en framställning om rättslig hjälp och i största möjliga mån beakta de tidsfrister som angivits och motiverats av den anmodande konventionsstaten. Den anmodade konventionsstaten skall tillmötesgå skäliga förfrågningar från den anmodande konventionsstatens sida om hur långt man kommit i handläggningen av framställningen. Den anmodande konventionsstaten skall för sin del genast meddela

den anmodade konventionsstaten när den begärda hjälpen inte längre är påkallad.

Artikel 18.25 tillåter att en anmodad konventionsstat uppskjuter lämnandet av rättslig hjälp med motiveringen att det skulle hindra en pågående brottsutredning, lagföring eller annat rättsligt förfarande.

I artikel 18.26 åläggs de anmodade konventionsstaterna en skyldighet att samråda med den anmodande konventionsstaten innan en framställning om rättslig hjälp avslås eller uppskjuts.

I artikel 18.27 fastställs att om det inte påverkar tillämpningen av 18.12 om tillfälligt överförande, skall ett vittne, en sakkunnig eller en annan person som samtycker till att avge vittnesmål eller medverka i brottsutredning inom den anmodande konventionsstatens territorium inte åtalas, fängslas, straffas eller på annat sätt underkastas inskränkning i sin personliga frihet inom det territorium han eller hon överförs till på grund av någon gärning, underlåtenhet eller dom som hänför sig till tiden före utresan från den anmodade konventionsstatens territorium. Denna immunitet skall upphöra när personen i fråga haft möjlighet att lämna territoriet under en sammanhängande tid av 15 dagar eller under annan period som parterna kommit överens om, räknat från den dag då han eller hon tog emot en officiell underrättelse om att hans eller hennes närvaro inte längre var påkallad av de rättsliga myndigheterna, men har frivilligt stannat kvar inom konventionsstatens territorium eller frivilligt återvänt dit efter att ha lämnat det.

Enligt artikel 18.28 skall den anmodade konventionsstaten stå för ordinarie kostnader som hör samman med verkställigheten av de begärda åtgärderna, om inte konventionsstaterna kommer överens om annat. Om verkställigheten medför stora eller extraordinära kostnader skall konventionsstaterna i samråd fastställa vilka villkor som skall gälla för verkställigheten och hur kostnaderna skall fördelas.

I artikel 18.29 åläggs den anmodade konventionsstaten att till den anmodande konventionsstaten lämna kopior av offentliga handlingar och register som är tillgängliga för allmänheten enligt den anmodade statens lagstiftning (punkt a). Enligt punkt b kan den

anmodade staten enligt sin egen bedömning till den anmodande staten också lämna kopior av handlingar som inte är offentliga.

Enligt artikel 18.30 skall konventionsstaterna överväga möjligheten att sluta bilaterala eller multilaterala avtal och överenskommelser som skulle gagna, förverkliga eller stärka bestämmelserna i artikeln.

I Finland ingår bestämmelserna om internationell rättslig hjälp i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden, som finns omnämnd i den allmänna motiveringen. Lagen trädde i kraft 1994. Förordningen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (13/1994) tillkom samtidigt som lagen. Finland har också tillträtt de viktigaste internationella överenskommelserna om rättslig hjälp i brottmål, t.ex. europeiska rättshjälpkonventionen. Dessutom har Finland bilaterala rättshjälpkonventioner med en del stater. Enligt artikel 18.6 och 18.7 skall, om inte parterna kommer överens om annat, bestämmelserna om rättslig hjälp i Palermokonventionen komma i andra hand i förhållande till andra överenskommelser om rättslig hjälp som gäller mellan parterna, och därför kommer Finland att tillämpa Palermokonventionens bestämmelser om rättslig hjälp i förhållande till de stater som Finland inte har någon annan rättshjälpsöverenskommelse med. På motsvarande sätt måste konventionen i fråga om bestämmelserna om utlämning göra det möjligt att tillämpa bestämmelser om rättslig hjälp som bygger på harmoniserad lagstiftning. Bestämmelser om rättslig hjälp som skall tillämpas mellan Finland och de övriga nordiska länderna ingår inte bara i de internationella överenskommelserna om rättslig hjälp utan dessutom också i lagen om skyldighet att i vissa fall inställa sig vid domstol i annat nordiskt land (349/1975), förordningen om utgivande av ersättning till den som inkallats till finsk domstol från annat nordiskt land (445/1975), vilken hör samman med lag 349/1975, och förordningen om inbördes rättshjälp mellan de nordiska länderna genom delgivning och bevisupptagning (470/1975).

EU-konventionen från år 2000 om rättslig hjälp kompletterar den europeiska rättshjälpkonventionen och innehåller mer långtgående och mer förpliktande bestämmelser än europeiska rättshjälpkonventionen. I EU-konventionen om rättslig hjälp ingår bestämmelser bl.a. om avlyssning av telemeddelanden, hemliga utredningar och kontrollerade leveranser, direkta kontakter mellan myndigheter som handlägger framställningar om rättslig hjälp och förhör genom videokonferens. Konventionen kompletterar också bestämmelserna om rättslig hjälp i konventionen den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna (FördrS 23/2001).

Lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden innehåller omfattande bestämmelser om när rättslig hjälp skall lämnas till och begäras hos främmande stats myndigheter i samband med handläggningen av brottmål. Enligt 1 § 1 mom. kan rättslig hjälp lämnas i ett ärende som hör samman med handläggningen av ett straffrättsligt ärende som omfattas av den anmodande främmande statens jurisdiktion, oberoende av om denna myndighet skall klassas som domstol eller förvaltningsmyndighet i den anmodande staten. När det är fråga om att begära rättslig hjälp av en främmande stat kan enligt 5 § framställningen om rättslig hjälp för handläggning av straffrättsliga ärenden inges av justitieministeriet, domstolarna, åklagarmyndigheterna och förundersökningsmyndigheterna. I 1 § 2 mom. räknas de åtgärder upp som lagen tillämpas på. Förteckningen motsvarar i stort sett innehållet i artikel 18.3 och möjliggör såväl egentliga åtgärder, t.ex. framtagning av bevis och delgivning, som annan rättslig hjälp som behövs för att behandla straffrättsliga ärenden.

Principen är att finska myndigheter med stöd av lag kan lämna rättslig hjälp till en annan stats myndigheter oberoende av om det finns en gällande överenskommelse om rättslig hjälp mellan Finland och den anmodande staten eller ej. Ömsesidighet är inte heller ett absolut krav för lämnandet av rättslig hjälp. Lagen förpliktar dock inte i sig till att rättslig hjälp skall lämnas, utan de bestämmelser som är förpliktande för Finland bygger på internationella överenskommelser. Lagen gör det möjligt att lämna rättslig hjälp även om dubbel straffbarhet saknas, utom i det fall att tillmötesgåendet av en begäran förutsätter att

tvångsmedel används. Framställningar som förutsätter tvångsmedel verkställs också i övrigt i enlighet med tvångsmedelslagen. Enligt 11 § kan dock det särskilda förfarande som begärts i en framställning iakttas, om det inte kan anses strida mot finsk lag.

Grunderna för s.k. förvägrande fastställs i 12 och 13 § lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden. I 12 § anges som ovillkorliga grunder för förvägrande att rättshjälpen kunde kränka Finlands suveränitet eller äventyra Finlands säkerhet eller andra väsentliga intressen. För det andra lämnas rättshjälp inte om lämnandet av hjälpen strider mot principerna om de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna eller om lämnandet av hjälpen annars strider mot grundprinciperna för Finlands rättsordning. Enligt 13 § kan rättshjälp förvägras om 1) begäran hänför sig till en gärning som skall betraktas som ett politiskt brott eller ett brott som omfattas av den militära strafflagstiftningen, 2) begäran hänför sig till en gärning som inte enligt finsk lag kan åtalas på grund av preskription, benådning eller någon annan motsvarande omständighet, 3) begäran hänför sig till en gärning som i Finland eller i en tredje stat har blivit föremål för förundersökning, saken behandlas av åklagarmyndigheterna eller rättegång har inletts i målet, 4) begäran hänför sig till en gärning i fråga om vilken det i Finland eller i en tredje stat har beslutats att inte verkställa förundersökning eller om åtals- eller domseftergift eller om att annars avstå från åtgärder, 5) begäran hänför sig till en gärning i fråga om vilken det vid en rättegång som anhängiggjorts i Finland eller i en tredje stat har givits ett beslut genom vilket svaranden har dömts till straff eller åtalet har förkastats, eller 6) uppfyllandet av begäran om rättshjälp skulle vara oskäligt resurskrävande i förhållande till gärningens art. I 13 § 2 mom. föreskrivs på ett sätt som motsvarar bestämmelserna i artikel 18.25 om uppskjutande av verkställandet av en begäran om rättshjälp om verkställandet kunde störa eller fördröja en förundersökning eller en rättegång i Finland.

Artikel 18.21 om grunderna för att avslå en begäran skall inte anses förutsätta att grunderna för förvägrande enligt 12 och 13 § lagen om internationell rättshjälp i straffrättsli-

ga ärenden skall begränsas, eftersom dessa kan tolkas så att de ingår i den krets av tillåtna orsaker som ingår i konventionen. Enligt tolkningsföreskrifterna till konventionen skall vägran att lämna rättslig hjälp närmast gälla situationer där det är fråga om fundamentala principer i den anmodade statens nationella lagstiftning. I tolkningsföreskrifterna påpekas det uttryckligen att rättslig hjälp kan förvägras bl.a. då framställningen grundar sig på ett politiskt brott. I ett sådant fall är det fråga om en stats fundamentala principer, enligt tolkningsföreskrifterna.

Lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden gör det inte i dag möjligt att tillfälligt överföra i artikel 18–10 avsedda frihetsberövade personer från Finland till en främmande stat eller tvärtom. Finland har också gjort ett förbehåll till europeiska rättshjälpskonventionen, enligt vilket Finland inte lämnar rättslig hjälp för tillfälligt överförande av i artikel 11 avsedd person som berövats sin frihet. Tidigare har man inte ansett att det funnits större behov av samarbete av denna typ.

EU-konventionen om rättslig hjälp förpliktar också parterna att tillåta att frihetsberövade personer tillfälligt överförs till en annan konventionsstat i bevissyfte. I propositionen om sättande i kraft av konventionen föreslås att Finland skall återkalla sin reservation till artikel 11 i europeiska rättshjälpskonventionen. I propositionen ingår också ett förslag till lag om tillfälligt överförande av frihetsberövade personer i bevissyfte. Tillämpningsområdet för den föreslagna lagen har inte begränsats till situationer mellan stater som anslutit sig till EU-konvention om rättslig hjälp, utan lagen har fått ett allmänt tillämpningsområde. Enligt förslaget skall beslutet om tillfälligt överförande fattas av justitieministeriet. Om riksdagen antar lagen, blir den tillämplig också i förhållande till parterna i Palermokonventionen och motsvarar sålunda förpliktelserna i artikel 18.10.

I Finland finns det ännu inte någon gällande nationell lagstiftning om vittnesförhör genom videokonferens. Att videokonferens används anses dock inte helt uteslutet eftersom förfarandet inte är förbjudet i lag och det kan inte heller betraktas som lagstridigt. Förhör genom videokonferens kan anses uppfylla de

krav som uppställts angående bevisningens direkthet. I lagen om ändring av rättegångsbalken, som träder i kraft den 1 oktober 2003 inskrivs bestämmelser om bl.a. att det i huvudförhandlingen skall vara möjligt att höra vittnen och andra personer som hörs i bevis-syfte genom videokonferens eller med hjälp av någon annan lämplig teknisk dataöverföring (17 kap. 34a §). Också i förundersökningenslagen har genom en lagändring som träder i kraft den 1 januari 2004 inskrivits en bestämmelse (22 §) som möjliggör att en part avger sin utsaga genom videokonferens. När bestämmelserna träder i kraft får möjligheterna att använda videokonferens en klarare utformning på det nationella planet.

Enligt 11 § lagen om internationell rättshjälp kan en begäran om rättslig hjälp verkställas i Finland enligt de särskilda formföreskrifter som anges i begäran, om detta inte kan anses strida mot finsk lag. Redan före den nämnda ändringen av rättegångsbalken har denna bestämmelse gjort det möjligt att använda bl.a. videokonferens när rättslig hjälp lämnats. Videokonferenser enligt artikel 18.18 är sålunda möjliga med stöd av lagen om internationell rättshjälp när en främmande stat begär sådant förfarande. Konventionsbestämmelsen om videokonferens är beroende av prövning, vilket framgått av det tidigare sagda.

Enligt vad som anförts ovan förutsätts det i artikel 18.13 att konventionsstaterna skall utse en centralmyndighet som har i uppgift att antingen själv verkställa framställningarna om internationell rättslig hjälp eller att överlämna dem till behöriga myndigheter för verkställighet. Meningen är att Finland skall utse justitieministeriet till denna centralmyndighet. Eftersom konventionen med vissa undantag förutsätter kontakt mellan centralmyndigheterna, skall framställningarna i regel inges till centralmyndigheten enligt artikel 18 i förbindelserna mellan Finland och de stater som konventionen är tillämplig på. Europeiska rättshjälpkonventionen och EU-konventionen om rättslig hjälp har sina egna bestämmelser om kontakt, vilka alltså skall tillämpas mellan konventionsstaterna utan hinder av Palermokonventionen.

Enligt 9 § i förordningen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden kan en ut-

ländsk myndighets begäran om rättslig hjälp eller de handlingar som ansluter sig till en sådan begäran eller översättningar av dessa vara avfattade på norska, danska, engelska, franska eller tyska i stället för på finska eller svenska. Finland har lämnat en förklaring till artikel 16 i europeiska rättshjälpkonventionen, enligt vilken framställningar och handlingar eller översättningar av dessa skall upprättas på något av de nämnda språken. I artikel 18.14 i Palermokonventionen förutsätts det likaså att konventionsstaterna lämnar en förklaring angående de språk på vilka framställningar om rättslig hjälp och handlingar som hör samman därmed kommer att godtas. Ett logiskt beslut är att Finland vid tillträdet till konventionen avger en förklaring som motsvarar det sagda, enligt vilken handlingar på finska, svenska, norska, danska, engelska, franska eller tyska godtas.

Artikel 19. Gemensamma brottsutredningar

I artikeln anges gemensamma utredningsgrupper som en form av samarbete som kan övervägas. Enligt artikeln kan avtal eller andra överenskommelser träffas om gemensamma utredningsgrupper eller så kan beslut om sådana fattas från fall till fall. De berörda konventionsstaterna skall till fullo respektera den konventionsstatens suveränitet inom vars territorium brottsutredningen skall verkställas.

En bestämmelse om gemensamma utredningsgrupper finns också i EU-konventionen om rättslig hjälp. Dessutom har EU-staterna år 2002 antagit ett rambeslut om gemensamma utredningsgrupper. Rambeslutet har satts i kraft genom lagen om gemensamma utredningsgrupper (1313/2002), som trädde i kraft i januari 2003. Enligt lagen är det möjligt att inrätta en utredningsgrupp genom en överenskommelse mellan behöriga finska förundersökningsmyndigheter och behöriga myndigheter i respektive främmande stat. Utredningsgruppen skall bestå av behöriga myndigheter i de stater som inrättat gruppen. I enlighet med respektive överenskommelse kan även andra personer höra till utredningsgruppen. I Finland arbetar utredningsgruppen

alltid under ledning av en finsk tjänsteman och även i övrigt i enlighet med finsk lagstiftning. En person som hör till utredningsgruppen skall ha rätt att vara närvarande när åtgärder i anslutning till utredningen vidtas och ha rätt att ställa frågor till dem som blir hörda, om förundersökningsmyndigheten tillåter det. I enlighet med undersökningsledarens förordnande skall dessutom en främmande stats tjänsteman som hör till utredningsgruppen få hålla förhör under undersökningsledarens ledning och tillsyn. Eftersom tillämpningsområdet för lagen om gemensamma utredningsgrupper inte avgränsats till att uteslutande gälla EU-staterna, ger lagen också möjlighet till samarbete mellan Finland och andra stater som tillträtt Palermokonventionen.

Artikel 20. Särskilda utredningsmetoder

Enligt artikel 20.1 skall en konventionsstat, om det är förenligt med grundprinciperna i dess nationella rättsordning och på de villkor som föreskrivs i dess nationella lag, så långt det är möjligt vidta erforderliga åtgärder för att tillåta att dess behöriga myndigheter använder kontrollerade leveranser. Om en konventionsstat anser det vara ändamålsenligt kan den också tillåta andra särskilda utredningsmetoder, t.ex. elektronisk eller annan typ av övervakning och operationer under täckmantel inom dess territorium i syfte att verkkningsfullt bekämpa organiserad brottslighet.

I artikel 20.2 uppmanas konventionsstaterna att, om så är nödvändigt, ingå lämpliga internationella avtal eller överenskommelser om särskilda utredningsmetoder för utredning av brott som omfattas av konventionens tillämpningsområde. I samarbetet skall principen om suverän likställighet mellan stater iaktas liksom också villkoren i avtal och andra överenskommelser.

Enligt artikel 20.3 skall i brist på avtal eller överenskommelser enligt 20.2 beslut om att tillämpa särskilda utredningsmetoder på det internationella planet fattas från fall till fall. I beslutet kan, om så erfordras, ekonomiska överenskommelser och samförståndslösning-

ar beaktas beträffande berörda konventionsstaters utövande av jurisdiktion.

Enligt artikel 20.4 får, med de berörda konventionsstaternas samtycke, beslut om att tillämpa kontrollerade leveranser innefatta närmare bestämmelser om genomförandet av leveranserna och om hur man kan ingripa i dem.

Artikeln förutsätter inte ändringar i lagstiftningen, eftersom konventionsstaterna inte förpliktas att samtycka till framställningarna om särskilda utredningsmetoder. Samarbetet är beroende av prövning. I det följande granskas de i artikeln avsedda särskilda utredningsmetodernas förenlighet med finsk lag.

I finsk lagstiftning återfinns inga bestämmelser om kontrollerade leveranser. Nationellt finns det en överenskommelse mellan polisen, tullen och gränsbevakningen. Internationellt har kontrollerade leveranser tolkats som "annan rättshjälp som behövs för behandling av straffrättsliga ärenden" enligt 1 § 2 mom. 6 punkten lagen om internationell rättshjälp. En bestämmelse om kontrollerade leveranser ingår också i narkotikabrottskonventionen (Wien) som sattes i kraft i samband med att lagen om internationell rättshjälp stiftades. Under behandlingen av lagen godtog lagutskottet den ovan nämnda tolkningen av "annan rättshjälp" och ansåg att myndigheterna i samarbete bör förhandla fram de principer som skall tillämpas på förandet innan rättslig hjälp i detta syfte ges (LaUB 25/1993 rd, s. 2). Denna ståndpunkt har också godkänts i lagutskottets utlåtande 16/1996 rd om EU-konventionen om ömsesidigt bistånd och samarbete mellan tullförvaltningar (EGT 24, 23.1.1998, den s.k. Neapel II). I EU-konventionen om rättslig hjälp finns likaså bestämmelser om kontrollerade leveranser (artikel 12).

Finland kan alltså tillåta kontrollerade leveranser inom sitt territorium på begäran av en främmande stat. I enlighet med vad lagutskottet förutsatt bör myndigheterna samråda om de principer som skall tillämpas på förandet. Även om konventionen inte innehåller några närmare bestämmelser om saken skall man dock utgå från att de kontrollerade leveranserna genomförs enligt den anmodade statens lagstiftning och under ledning av den

anmodade statens myndigheter. Också mellan EU-staterna har man kommit överens om att följa dessa principer i enlighet med artikel 12 i EU-konventionen om rättslig hjälp.

I artikel 20 omnämns också operationer under täckmantel som en särskild utredningsmetod. Genom en ändring av polislagen som trädde i kraft i mars 2001 har det i polislagen (493/1995) inskrivits bestämmelser om s.k. okonventionella undersökningsmetoder. Lagen innehåller bestämmelser om såväl täckoperationer som bevisprovokation genom köp (28 § 1 mom. 4 och 5 punkten, 31 a, 31 b och 32 a §). Bestämmelserna omfattar täckoperationer under såväl brottsbekämpning som brottsutredning (LaUU 7/2000 rd). Inrikesministeriets förordning om ordnande och övervakning av täckoperationer samt bevisprovokation genom köp (499/2001) reglerar denna verksamhet mer i detalj. I samband med dessa reformer inskrevs en ny 7 § i 6 kap. tvångsmedelslagen, enligt vilken det i polislagen föreskrivs om täckoperation och bevisprovokation genom köp också till den del de kan anlitas vid utredning av brott. Bestämmelsen betyder att när täckoperation och bevisprovokation genom köp används för att utreda brott så är det fråga om tvångsmedel. Denna gränsdragning är av betydelse särskilt då rättslig hjälp lämnas, eftersom verkställandet av framställningar om sådan rättslig hjälp som kräver tvångsmedel förutsätter dubbel straffbarhet och framställningen också i övrigt skall efterkommas enligt tvångsmedelslagen.

I regeringens proposition om sättande i kraft av EU-konventionen om rättslig hjälp föreslås ett tillägg till 23 § lagen om internationell rättshjälp enligt vilket täckoperationer och bevisprovokation genom köp skall bli sådana tvångsmedel som kan användas för att tillmötesgå en begäran om rättslig hjälp. Det har inte föreslagits att bestämmelsen endast skall gälla sådana framställningar om rättslig hjälp som inkommer från EU-stater, utan bestämmelsen kommer att bli tillämplig också på stater utanför EU. Detta betyder att bestämmelsen möjliggör täckoperationer och bevisprovokation genom köp också på begäran av stater som tillträtt Palermo-konventionen. Förfarandet kommer dock att skilja sig från samarbetet EU-länderna emel-

lan så till vida att det endast blir tillåtet för främmande stats myndigheter att begära att finsk polisman utför täckoperation eller bevisprovokation genom köp. En främmande stats tjänsteman kan inte själv utföra täckoperationer eller bevisprovokation genom köp på finskt territorium.

I artikel 20 omnämns "elektronisk övervakning och annan typ av övervakning" som en tredje form av särskilda utredningsmetoder. Bestämmelsen avser sannolikt främst rättslig hjälp av typen teleövervakning och teknisk observation som regleras i 5 a kap. tvångsmedelslagen. Lagen om internationell rättshjälp och tvångsmedelslagen gör det möjligt att bifalla framställningar från främmande stat om teleövervakning och teknisk observation och dessutom också om teleavlyssning. Enligt 23 § lagen om internationell rättshjälp kan, på grund av en begäran som framställs av en utländsk myndighet, teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation verkställas för inhämtande av bevis. Enligt 15 § förutsätts det, liksom vid verkställighet av andra framställningar som kräver tvångsmedel, att förfarandet skulle vara tillåtet enligt finsk lag om den gärning som begäran gäller hade begåtts i Finland under motsvarande omständigheter. På hörsammandet av begäran tillämpas bestämmelserna i 5 a kap. tvångsmedelslagen. Enligt lagen om internationell rättshjälp och tvångsmedelslagen får finska myndigheter lämna rättslig hjälp i form av teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation, om föremålet för åtgärden finns inom finskt territorium. Till följd av en framställning om rättslig hjälp får finska myndigheter utföra teleavlyssning och teleövervakning enligt bestämmelserna i tvångsmedelslagen.

EU-konventionen om rättslig hjälp innehåller dessutom bestämmelser om teleavlyssning som är mer omfattande än de situationer med teleavlyssning som beskrivits ovan och som blir tillämpliga bl.a. då teknisk hjälp av den anmodade staten inte alls behövs eller då föremålet för teleavlyssning finns utanför den anmodade statens territorium. Regleringen på det internationella planet av dylika situationer är mycket ny och tills vidare saknas erfarenheter av t.o.m. tillämpningen i samarbetet mellan EU-staterna. Det har inte heller

utretts om det finns behov av att utsträcka regleringen av teleavlyssning till områden utanför EU. Eftersom det också är fråga om ett tvångsmedel som ingriper i den grundläggande rättighet som tryggas i 10 § 2 mom. grundlagen, anses det inte motiverat att till följd av Palermokonventionen utvidga möjligheterna till gränsöverskridande teleavlyssning mer än för närvarande.

Det har också ansetts möjligt att observera personer till följd av en begäran om rättslig hjälp. I 30 § polislagen ingår bestämmelser om de villkor som gäller för att en polisman skall få bedriva observation. Enligt 30 a § polislagen har en statlig tjänsteman som tillämpar Schengenregelverket rätt att, under vissa förutsättningar, fortsätta observation eller teknisk observation av en person på finskt territorium i syfte att utreda brott, om åtgärden påbörjats på polismannens eget lands territorium. Schengenregelverket som är bindande för Finland skall iakttas.

Artikel 21. Överförande av lagföring

I syfte att koncentrera lagföringen skall konventionsstaterna enligt artikeln överväga möjligheten att till varandra överföra lagföringen av brott som konventionen täcker i sådana fall där överföringen kan anses ligga i en korrekt rättskipnings intresse. Överförandet är särskilt tillämpligt i sådana fall där flera skilda jurisdiktioner är berörda.

I 19 § lagen om internationell rättshjälp ingår bestämmelser om vidtagande av åtgärder för väckande av åtal på begäran av utländsk myndighet. Lagföringen och finska domstolars behörighet att undersöka fallet bestäms alltid enligt finsk lag. Vidtagandet av åtgärder för att väcka åtal är beroende av prövning. Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen bestämmelserna i artikel 21 i europeiska rättshjälpskonventionen.

Inom Europarådets ram har en konvention om överförande av lagföringen av brott (ETS 73) ingåtts 1972. Meningen med konventionen är att möjliggöra att behandlingen av ett brottmål som handläggs i en konventionsstat skall kunna överföras i sin helhet till en an-

nan konventionsstat. Ordalydelsen i artikel 21 i Palermokonventionen pekar också på samarbete av denna typ. Finland har inte tillträtt Europarådskonventionen. Artikel 21 i Palermokonventionen förpliktar dock inte konventionsstaterna att reglera överförandet av lagföringen, utan bestämmelsen ger rum för prövning.

Överförandet av brottmålsrättegångar är ett tema som sannolikt kommer att behandlas närmare i framtida internationella sammanhang, bl.a. inom EU. Beroende på den kommande utvecklingen måste lagstiftningen eventuellt justeras senare till denna del. Därför anses det inte nödvändigt att i denna proposition föreslå någon lagstiftning om detta, utan behovet kommer att övervägas senare.

Artikel 22. Upprättande av brottsregister

Enligt artikeln får konventionsstaterna godkänna lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att beakta eventuella tidigare fällande domar i en annan konventionsstat mot en misstänkt eller åtalad. Meningen är att informationen skall kunna användas i brottmålsförfaranden som omfattas av konventionen.

I 24 § lagen om internationell rättshjälp ingår en bestämmelse om utlämnande av straffregisteruppgifter. Enligt detta kan justitieministeriet överväga att lämna ut uppgifter ur straffregistret till en anmodande stats myndigheter på de villkor som gäller för utlämnande till finska myndigheter. Enligt lagrummet finns det ingen skyldighet att lämna ut uppgifter, utan skyldigheten kan följa av en internationellt bindande överenskommelse eller en särskild lagbestämmelse. En sådan förpliktande bestämmelse återfinns i europeiska rättshjälpskonventionen. Eftersom artikel 22 i Palermokonventionen inte innehåller någon förpliktande bestämmelse kommer justitieministeriet att ha rätt att överväga överlämnandet av uppgifter ur straffregistret till främmande staters myndigheter.

Artikel 23. Kriminalisering av hinder mot rättvisan

Artikeln ålägger konventionsstaterna att straffbelägga sådana uppsåtliga begångna gärningar som omfattar, för det första, bruk av våld, hot eller skrämsel eller förespeglade, erbjudande eller lämnande av oberättigade förmåner för att förmå någon att avge falskt vittnesmål eller lägga sig i framtagning av bevisning i ett rättsligt förfarande avseende brott som omfattas av konventionen (punkt a).

För det andra skall bruk av fysiskt våld, hot eller skrämsel för att ingripa i en domares eller en rättsvårdande befattningshavares tjänsteutövning i samband med brott som omfattas av konventionen kriminaliseras (punkt b). Ingenting i punkt b skall inskränka konventionsstaternas rätt att i lag beskydda andra kategorier av offentliga befattningshavare.

I 15 kap. 9 § strafflagen ingår en bestämmelse om övergrepp i rättssak. Enligt 9 § 1 mom. 1 punkten är det straffbart att med våld eller hot hindra eller försöka hindra någon att yttra sig vid en rättegång, förundersökning eller vid något annat därmed jämförbart myndighetsförfarande. Hotet kan rikta sig mot någon som skall höras som vittne, sakkunnig, part eller i annan egenskap. Enligt punkt 2 är det dessutom straffbart att begå eller hota att begå våld mot någon som hörs i enlighet med punkt 1, till följd av vad denne yttrat vid ett sådant förhör. Denna bestämmelse tillämpas också på nära släktingar enligt 15 kap. 10 § 2 mom. Straffet för övergrepp i rättssak är böter eller fängelse i högst tre år.

Den ovan refererade bestämmelsen motsvarar i huvudsak kriminaliseringsskyldigheten i artikel 23 a. Till den del artikeln förpliktar till att kriminalisera förespeglade, erbjudande eller lämnande av oberättigade förmåner för att åstadkomma ett falskt vittnesmål skall strafflagens allmänna bestämmelser om delaktighet anses täcka förpliktelsen i artikeln. Det beteende som avses i artikeln kunde sålunda bli straffbart som t.ex. medhjälp eller anstiftan av osann utsaga.

Bestämmelserna i 16 kap. strafflagen om brott mot myndighet uppfyller kriminaliseringsskyldigheten i artikel 23 b. Bestämmelsen i 16 kap. 1 § om våldsamt motstånd mot tjänsteman täcker de situationer där en person använder eller hotar att använda våld för

att tvinga en tjänsteman till eller hindra honom från en tjänsteåtgärd som innefattar utövning av offentlig makt (1 mom. 1 punkten). I 1 mom. 2 punkten straffbeläggs situationer där en person annars med anledning av en tjänsteåtgärd använder eller hotar att använda våld mot den tjänsteman som vidtar åtgärden. Andra slag av hot än våld kan straffbeläggas som hindrande av tjänsteman enligt 16 kap. 3 §, då hotet avser att hindra eller försöka hindra att tjänsteåtgärder som avses i 1 § utförs eller att de försvaras.

Artikel 24. Skydd av vittnen

I artikel 24.1 förpliktas konventionsstaterna att vidta lämpliga åtgärder, inom ramen för sina möjligheter, för att tillhandahålla effektivt skydd för de vittnen i brottmål som avger vittnesmål om brott som konventionen omfattar och, vid behov, för deras släktingar och andra närstående personer.

I artikel 24.2 finns en exempelförteckning över åtgärder som skyddet av vittnen kan omfatta. Dessa åtgärder inkräktar inte på den tilltalades rättigheter. Åtgärderna kan för det första gälla fysiskt skydd av personer, t.ex. så att dessa förflyttas till en ny plats. Dessutom kan man förutsätta att de skyddade vittnena inte får sin identitet eller vistelseort röjd eller att detta röjs endast i begränsad omfattning (punkt a). För det andra är det möjligt att genom nationella bevisregler tillåta att ett vittne kan avge sin vittnesberättelse på ett sätt som tillgodoser hans eller hennes säkerhet. Man kan t.ex. tillåta att videoöverföring används för vittnesberättelsen (punkt b).

Enligt artikel 24.3 skall konventionsstaterna överväga att sluta avtal eller uppgörelser med andra stater om förflyttning av personer som avses i 24.1.

Enligt artikel 24.4 gäller bestämmelserna i artikeln också brottsoffer när de är vittnen.

I Finland har skyddet av vittnen fått stor uppmärksamhet i lagstiftningen under de senaste åren. Också inom EU har man utarbetat två resolutioner av rekommendationstyp om skydd av vittnen, dvs. resolutionen från 1995 om skydd av vittnen inom ramen för kampen mot den internationella organiserade brotts-

ligheten (EGT C 327, 7.12.1995) och resolutionen från 1996 om enskilda som samarbetar med rättsväsendet i kampen mot den organiserade internationella brottsligheten (EGT C 10, 11.1.1997).

I samband med artikel 23 har det redogjorts för straffbarheten för övergrepp i rättsak. Syftet med lagen om besöksförbud (898/1998), som trädde i kraft vid ingången av 1999, är bl.a. att förbättra rättsskyddet för personer som känner sig hotade. I fråga om rättegång finns det också flera gällande rättegångsregler som utgår från att ett vittne tryggt skall kunna avge sin berättelse. Enligt 17 kap. 34 § 1 och 2 mom. rättegångsbalken är det möjligt att höra vittnen utan att allmänheten eller parten är närvarande. Motsvarande regler gäller också för sakkunniga (17 kap. 51 § 1 mom.) och för part som förhör under sanningsförsäkran (17 kap. 65 §). Också i samband med reformen om rättegångsförfarandet och hovrättsförfarandet i brottmål har vissa begränsningar bestämts i fråga om de kontaktuppgifter som skall uppges angående part, vittne eller någon annan som skall höras, i handlingar som överlämnas till motparten (5 kap. 3 § 2 mom. lagen om rättegång i brottmål (689/1997) och 25 kap. 16 § 1 mom. rättegångsbalken).

I lagen om ändring av rättegångsbalken, vilken kommenterats i avsnitt 2.2 i allmänna motiveringen, har flera nya bestämmelser godkänts som avser att förbättra skyddet för dem som skall höras i bevissyfte vid rättegång. I rättegångsbalken ingår mer detaljerade bestämmelser än förut om hur och på vilka villkor en person skall kunna höras vid huvudförhandlingen utan att parten är närvarande. I rättegångsbalken finns också bestämmelser om att vittnen, sakkunniga eller andra personer som skall höras i bevissyfte skall kunna höras genom videokonferens under huvudförhandlingen. Under vissa förutsättningar skall hörandet också kunna ske per telefon.

Utöver lagstiftningen om rättegångsförfarandet återfinns bestämmelser om åtgärder som syftar till skydd av vittnen också i andra lagar. I polislagen ingår bestämmelser om bl.a. konkreta åtgärder för skydd av vittnen. Enligt t.ex. 14 § polislagen är det möjligt att avlägsna den som stör hemfriden.

Befolkningsdatalagen (507/1993) innehåller också vissa bestämmelser om skydd av vittnen. Befolkningsregistercentralen kan t.ex. bestämma att uppgifter om en persons hemkommun eller om hans eller hennes bostad eller tillfälliga bostad inte får lämnas ut till någon annan än myndigheterna under en viss tid. Ett villkor är att den som begär sekretess skall ha grundad anledning att misstänka att hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad (25 § 3 mom. befolkningsdatalagen). Dessutom återfinns bestämmelser om skydd av vittnen i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), som trädde i kraft i december 1999. Lagen gör det möjligt att också för part i målet hemlighålla kontaktuppgifter angående vittne eller den som gjort brottsanmälan eller motsvarande anmälan. Lagen om säkerhetskontroller vid domstolar (1121/1999), som trädde i kraft vid ingången av 2000, innehåller bestämmelser om bl.a. säkerhetskontroller, vilket för sin del förbättrar säkerheten för dem som rör sig i domstolarna.

Enligt det sagda måste det anses att Finland har vidtagit de åtgärder som konventionen kräver för att förbättra skyddet av vittnen. Artikel 25 kräver sålunda inga ändringar av lagstiftningen. Utifrån uppgifter om praxis och olika rutiner bör dock behovet av reglering angående eventuella nya åtgärder för skydd av vittnen fortsättningsvis övervägas.

Artikel 25. Hjälp och skydd för brottsoffer

I artikel 25.1 förutsätts det att konventionsstaterna, inom gränserna för sina möjligheter, vidtar lämpliga åtgärder för att lämna biträde och skydd till offer för brott som täcks av konventionen, särskilt vid fall av hot, represalier eller skrämsel.

Enligt artikel 25.2 skall konventionsstaterna möjliggöra att offer för brott som täcks av konventionen skall kunna söka gottgörelse och återställande av egendom som fräntagits dem genom brott (s.k. restitution).

Enligt artikel 25.3 skall ett brottsoffer ha möjlighet att lägga fram sin mening i olika skeden av brottsprocessen på ett sätt som inte inkräktar på den tilltalades rättigheter.

Artikeln kräver inga ändringar av lagstiftningen. Åtgärder som avser att skydda vittnen har kommenterats i samband med artikel 24. Många åtgärder syftar också till att förbättra brottsoffrens ställning. I ett internationellt perspektiv är målsägarens processuella ställning bättre i Finland än i flera andra stater. Målsäganden är part i målet, om han eller hon så önskar, och har rätt att få sina skadesåndsräkanden behandlade i samband med handläggningen av brottmålet. Också under förundersökningen har målsäganden omfattande rättigheter enligt finsk lag. Säkringsåtgärder enligt tvångsmedelslagen är möjliga för att säkra målsägandens ersättningsräkanden och för att kunna återställa egendom som varit föremål för brott till ägaren.

Också den 12 § som fogats till 2 kap. lagen om verkställighet av straff (39a/1889) avser att trygga brottsoffrets ställning. Enligt 12 § får information om att en fånge frigivits och avlägsnat sig från anstalten lämnas till målsägaren eller någon annan person på vissa villkor, om det finns grundad anledning att misstänka att fången gör sig skyldig till ett brott som riktar sig mot den ifrågavarande personens liv, hälsa eller frihet eller mot en sådan persons liv, hälsa eller frihet som står denna person nära.

Artikel 26. Åtgärder för att förstärka samarbetet med rättsvårdande myndigheter

I artikel 26.1 åläggs konventionsstaterna att vidta lämpliga åtgärder för att uppmuntra personer som deltar eller har deltagit i organiserade brottsliga sammanslutningar att lämna de behöriga myndigheterna upplysningar av nytta för utredning och bevisning i frågor som gäller, för det första, organiserade brottsliga sammanslutningars identitet, beskaffenhet, sammansättning, struktur, lokalisering och verksamhet (punkt a i). För det andra kan upplysningarna gälla organiserade brottsliga sammanslutningars förbindelser med andra organiserade sammanslutningar (punkt a ii). För det tredje kan upplysningarna höra samman med brott som har förövats eller kan komma att förövas av organiserade

brottsliga sammanslutningar (punkt a iii). Det kan också bli fråga om att biträda behöriga myndigheter för att beröva organiserade brottsliga sammanslutningar deras resurser eller vinning av brott (punkt b).

Enligt artikel 26.2 skall konventionsstaterna överväga möjligheten att mildra straffet för den som lämnar betydande medverkan i utredningen eller lagföringen av brott som omfattas av konventionen.

Enligt artikel 26.3 skall konventionsstaterna överväga möjligheten att bevilja immunitet mot lagföring för personer som lämnar betydande medverkan i utredningen eller lagföringen av brott som omfattas av konventionen.

Enligt artikel 26.4 skall de personer som avses i artikeln skyddas i enlighet med bestämmelserna i artikel 24.

I artikel 26.5 finns en bestämmelse om situationer där en i 26.1 avsedd person som befinner sig i en konventionsstat kan ge de behöriga myndigheterna i en annan konventionsstat betydande hjälp. Härvid kan de berörda konventionsstaterna överväga att sluta avtal eller uppgörelser, i enlighet med sin nationella lag, om eventuellt tillhandahållande av åtgärder enligt 26.2 och 26.3.

I finsk lagstiftning beaktas gärningsmannens medverkan till utredningen av brott som han eller hon begått som strafflindringsgrund i 6 kap. 3 § strafflagen. Enligt denna paragraf är gärningsmannens strävan att av egen drift avstyra eller avlägsna verkningarna av sitt brott eller främja utredningen av detta en strafflindringsgrund. I 1 kap. 8 § BRL fastställs i vilka situationer åklagaren får besluta att avstå från att väcka åtal. Enligt denna paragraf får allmänna åklagaren, om inte ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver något annat, besluta om åtalseftergift i sådana fall där rättegång och ett straff skall anses oskäliga eller oändamålsenliga med hänsyn till bl.a. gärningsmannens handlande för att avstyra eller avlägsna verkningarna av brottet. I polislagen finns bestämmelser som bl.a. avser att skydda angivare som polisen använt. I t.ex. 44 § polislagen ingår bestämmelser om de rättigheter som polisens personal har att på vissa villkor hemlighålla identiteten av personer som lämnat uppgifter som polismannen fått i sitt anställningsförhållande

eller identiteten av personer som arbetat under täckmantel med köp och andra uppdrag.

Enligt finsk lagstiftning är medverkan till utredning av brott som begåtts av brottskumpaner eller andra personer inte en grund för strafflindring eller åtalseftergift. Detta system med s.k. kronvittnen används i de anglo-amerikanska rättskulturerna och i begränsad omfattning i vissa stater på den europeiska kontinenten. I regeringens proposition om revidering av lagstiftningen om straffrättsens allmänna läror (RP 44/2002 rd) har det ansetts att systemet är förknippat med principiella problem som hör samman såväl med ändamålsenlighetsaspekter som moraliska skäl. Därför har ingen sådan strafflindringsgrund intagits i lagstiftningen som skulle mildra behandlingen av gärningsmannen om han eller hon medverkar vid utredandet av brott som begåtts av andra personer.

Artikel 27. Samarbete mellan rättsvårdande myndigheter

Enligt artikel 27.1 skall konventionsstaterna ha ett nära samarbete i syfte att effektivisera bekämpningen av brott som omfattas av konventionen. Åtgärder som omnämns är för det första bättre kommunikationsvägar och, när så behövs, upprättande av sådana mellan behöriga myndigheter och andra organ och enheter för att främja informationsutbyte om brott som omfattas av konventionen och om bl.a. sambanden med annan brottslig verksamhet (punkt a). För det andra uppmanas konventionsstaterna till effektiva åtgärder för att samarbeta med andra konventionsstater vid utredning av brott som omfattas av konventionen (punkt b). Särskilt omnämns utredande av brottsmisstänkta personers identitet, vistelseort och verksamhet eller av vistelseort för andra berörda (punkt b i) och utredande av hur vinning av brott, egendom och hjälpmedel förflyttats (punkterna b ii och b iii).

För det tredje uppmanas konventionsstaterna att, där så är lämpligt, tillhandahålla erforderliga föremål eller ämnen för analys- och utredningsändamål (punkt c). Som fjärde punkt omnämns främjande av samordning mellan behöriga myndigheter, organ och en-

heter och vid överenskommelser och andra arrangemang som rör utbyte av personal och andra sakkunniga (punkt d). För det femte uppmanas konventionsstaterna att utbyta information om särskilda medel och metoder som används av organiserade brottsliga sammanslutningar, inbegripet, när så är lämpligt, vägar och transportmedel samt användning av falska identiteter, förvanskade eller falska dokument eller andra sätt att dölja sin verksamhet (punkt e). Som en sjätte åtgärd omnämns utbyte av upplysningar och samordning av förvaltningsåtgärder och andra åtgärder för att möjliggöra identifiering av de brott som omfattas av konventionen (punkt f).

Enligt artikel 27.2 skall konventionsstaterna för att verkställa konventionen överväga att sluta avtal eller uppgörelser om direkt samarbete mellan de rättsvårdande myndigheterna och, om sådana avtal eller uppgörelser redan finns, att anpassa dessa. I avsaknad av avtal eller uppgörelser får konventionsstaterna betrakta konventionen som grund för ömsesidigt rättsvårdande samarbete med avseende på brott som omfattas av konventionen. Alltid när så är lämpligt skall konventionsstaterna till fullo stödja sig på avtal och uppgörelser, inbegripet internationella och regionala organisationer, för att förbättra samarbetet mellan sina rättsvårdande myndigheter.

Enligt artikel 27.3 skall konventionsstaterna sträva efter att samarbeta inom ramen för sina möjligheter för att bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet som sker med hjälp av moderna tekniska hjälpmedel.

Samarbetsformer som avses i artikel 27.1 regleras i Finland bl.a. i lagen om polisens personregister (509/1995) och i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden. Bestämmelserna tillåter de samarbetsformer som räknas upp i artikel 27.1. Största delen av dem används redan i dagens läge mellan EU-staterna.

Finland har ingått bilaterala överenskommelser om brottsbekämpning med Ryssland, Estland, Lettland, Litauen, Polen och Ungern. Finland har ett nära samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i olika länder, bl.a. inom ramen för Europol, Interpol och det nordiska samarbetet. Tills

vidare har det inte uppträtt något behov av att ändra de överenskommelser som reglerar samarbetet. Dessutom deltar Finland aktivt i det samarbete som avses i artikel 27.3 inom ramen för ER och EU.

Artikel 28. Insamling, utbyte och analys av information om den organiserade brottslighetens natur

Enligt artikel 28.1 skall varje konventionsstat överväga att i samråd med vetenskapliga och akademiska samfund analysera den organiserade brottslighetens utveckling inom sitt territorium, de förhållanden under vilka den verkar och de yrkesgrupper och teknologier som berörs.

Enligt artikel 28.2 skall konventionsstaterna överväga att utveckla och utbyta analytisk sakkunskap avseende organiserad brottslig verksamhet med varandra och genom internationella och regionala organisationer. I detta syfte bör gemensamma definitioner, normer och metoder utvecklas och tillämpas på lämpligt sätt.

Enligt artikel 28.3 skall varje konventionsstat överväga att se över och utvärdera sin praxis och sina konkreta åtgärder för bekämpning av organiserad brottslighet.

Inom EU gör Europol i samråd med medlemsstaterna årliga analyser av den organiserade brottsligheten. Som en del av denna verksamhet analyserar centralkriminalpolisen årligen läget och utvecklingen i Finland angående den organiserade brottsligheten.

Artikel 29. Utbildning och tekniskt bistånd

Enligt artikel 29.1 skall konventionsstaterna i nödvändig omfattning införa, utveckla eller förbättra utbildningsprogram för sin rättsvårdande personal, inbegripet åklagare, utredningsledare och tullpersonal och annan personal med uppgift att förebygga, upptäcka och övervaka brott som omfattas av konventionen. Dessa program kan innefatta avdelande och utbyte av personal.

Inom ramen för konventionsstaternas nationella lagstiftningar skall programmen sär-

skilt omfatta metoder som tillämpas vid förebyggande, upptäckande och kontroll av brott som omfattas av konventionen (punkt a), färdvägar som används och metoder som tillämpas av personer som misstänks vara delaktiga i brott som omfattas av konventionen, inbegripet transitstater, samt lämpliga motåtgärder (punkt b), övervakning av förflyttning av smuggelgods (punkt c), upptäckande och övervakning av förflyttning av vinning av brott, egendom, utrustning och andra hjälpmedel och av metoder som används för överlåtelse, döljande eller maskering av sådan vinning, egendom, utrustning och andra hjälpmedel samt av metoder som används vid bekämpning av penningtvätt och andra ekonomiska brott (punkt d), insamling av bevismaterial (punkt e), metoder för kontroll i frizoner och frihamnar (punkt f), moderna hjälpmedel och metoder för brottsbekämpning, inbegripet elektronisk övervakning, kontrollerade leveranser och operationer under täckmantel (punkt g), metoder som används i bekämpning av gränsöverskridande organiserad brottslighet som bedrivs med användning av datautrustning, telekommunikationsnät eller andra former av modern teknik (punkt h) samt metoder som tillämpas för skydd av brottsoffer och vittnen (punkt i).

Enligt artikel 29.2 skall konventionsstaterna biträda varandra med planering och genomförande av forsknings- och utbildningsprogram som syftar till att utbyta upplysningar för de ändamål som anges i 29.1. Konventionsstaterna skall också, när så är lämpligt, genom regionala och internationella konferenser och seminarier främja samarbetet och stimulera till debatt om frågor av ömsesidigt intresse, inbegripet transitstaternas särskilda problem och behov.

Enligt artikel 29.3 skall konventionsstaterna främja utbildning och tekniskt bistånd för att underlätta utlämning och internationell rättslig hjälp. Sådan utbildning och sådant tekniskt bistånd kan omfatta språkutbildning, avdelande och utbyte av personal i centrala myndigheter eller organ som har motsvarande uppgifter.

Enligt artikel 29.4 skall konventionsstaterna i erforderlig omfattning öka sina ansträngningar för att maximera verksamheten i fråga om drift och utbildning i internationella

och regionala organisationer och inom ramen för sina bilaterala och multilaterala avtal och uppgörelser.

I justitieministeriet finns en arbetsgrupp som följer och utvecklar handläggningen av internationella rättsliga ärenden. I denna arbetsgrupp behandlas också förbättringar av utbildningssamarbetet. Det samarbete som avses i artikeln äger dessutom rum bl.a. inom ramen för närområdessamarbetet.

Artikel 30. Övriga åtgärder: genomförande av konventionen genom ekonomisk utveckling och tekniskt bistånd

Enligt artikel 30.1 skall konventionsstaterna i den utsträckning det är möjligt vidta åtgärder för optimalt genomförande av konventionen genom internationellt samarbete, med beaktande av den organiserade brottslighetens menliga inverkan på samhället i allmänhet och hållbar utveckling i synnerhet.

Enligt artikel 30.2 skall konventionsstaterna göra konkreta ansträngningar i den utsträckning som är möjlig och genom samverkan med varandra och med internationella och regionala organisationer. För det första skall de sträva efter att öka sitt samarbete på skilda plan med utvecklingsländerna i syfte att förbättra utvecklingsländernas möjligheter att förebygga och bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet (punkt a). För det andra skall konventionsstaterna sträva efter att öka det ekonomiska och materiella biståndet för att stödja utvecklingsländerna i deras ansträngningar att effektivt bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet och hjälpa dem att med framgång tillämpa konventionen (punkt b).

Som en tredje åtgärd omnämns lämnandet av tekniskt bistånd till utvecklingsländer och länder som genomgår ekonomisk utveckling för att hjälpa dem att tillgodose sina behov för att tillämpa konventionen. I detta syfte skall konventionsstaterna sträva efter att lämna tillräckliga och regelbundna frivilliga bidrag till en fond som öppnats speciellt för detta ändamål inom Förenta Nationernas finansieringssystem. Konventionsstaterna kan

också, i enlighet med sin nationella lagstiftning och bestämmelserna i denna konvention, särskilt överväga att bidra till denna fond med en viss andel av de belopp eller motsvarande värde av vinning av brott eller egendom som förverkats i enlighet med bestämmelserna i konventionen (punkt c). För det fjärde skall andra stater och ekonomiska institutioner på lämpligt sätt uppmuntras och övertygas att medverka i strävandena i enlighet med denna artikel, särskilt genom tillhandahållande av fler utbildningsprogram och mer modern utrustning till utvecklingsländerna för att hjälpa dem att förverkliga syftet med konventionen (punkt d).

Enligt artikel 30.3 skall åtgärderna så långt som möjligt inte inkräkta på utfästelser om utlandsbistånd eller på andra ekonomiska samarbetsuppgörelser på det bilaterala, multilaterala eller internationella planet.

Enligt artikel 30.4 får konventionsstaterna sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller uppgörelser om materiell eller logistisk hjälp. Härvid bör de beakta de ekonomiska uppgörelser som erfordras för att de samarbetsformer som avses i konventionen skall bli effektiva och för att förebygga, upptäcka och kontrollera gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Inom ramen för EU och FN och andra internationella organ deltar Finland i utvecklingssamarbete och i bl.a. program för tekniskt bistånd och utbildning som avser att bekämpa organiserad brottslighet och annan brottslighet. Motsvarande samarbete bedrivs också på det bilaterala planet. Artikeln innebär inte i och för sig några ytterligare skyldigheter för Finland.

Artikel 31. Förebyggande åtgärder

I artikel 31.1 uppmanas konventionsstaterna att utveckla och utvärdera nationella projekt och att upprätta och främja metoder och politik som syftar till att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Enligt artikel 31.2 skall konventionsstaterna genom lämpliga lagstiftningsåtgärder, förvaltningsåtgärder eller andra åtgärder sträva efter att inskränka de organiserade brottsliga sammanslutningarnas möjligheter

att uppträda på lagliga marknader med vinning av brott. Åtgärder som omnämns är förstärkande av samarbetet mellan polismyndigheter eller åklagare och privata enheter, inbegripet näringslivet (punkt a), främjande av utformande av förfaranden som syftar till att säkerställa hederlig vandel i offentliga och privata enheter och uppförandekoder för yrkeskategorier, särskilt jurister, notarii publici, skatterådgivare och revisorer (punkt b), förebyggande av organiserade brottsliga sammanslutningars missbruk av offentliga myndigheters upphandlingsförfaranden och av stöd till och licenser för deras kommersiella verksamhet (punkt c) samt förebyggande av organiserade brottsliga sammanslutningars missbruk av juridiska personer (punkt d).

Åtgärderna kan innefatta upprättande av offentliga förteckningar över juridiska och fysiska personer som är delaktiga i bildande, ledning och finansiering av juridiska personer (punkt d i), införande av möjlighet att genom domstolsbeslut eller på annat lämpligt sätt för en skälig tidsperiod avstänga personer som fällts för brott som omfattas av konventionen från att verka som chefer för juridiska personer som bildats inom deras jurisdiktion (punkt d ii), införande av nationella register över personer som är avstängda från att verka som chefer för juridiska personer (punkt d iii) och utbyte med andra konventionsstaters behöriga myndigheter av uppgifter ur de register som avses i artikel 31.2 d i och d iii (punkt d iv).

Enligt artikel 31.3 skall konventionsstaterna sträva efter att främja återanpassning till samhället av personer som fällts för brott som omfattas av konventionen (s.k. rehabilitering).

Enligt artikel 31.4 skall konventionsstaterna sträva efter att periodiskt utvärdera existerande relevanta lagar och administrativa förfaranden i syfte att upptäcka deras utsatthet för missbruk av organiserade sammanslutningar.

I artikel 31.5 uppmanas konventionsstaterna att sträva efter att höja det allmänna medvetandet om förekomsten av, orsakerna till och allvaret och hotet i gränsöverskridande organiserad brottslighet. Informationen kan spridas via massmedierna och den skall innefatta åtgärder för att främja allmänhetens

medverkan i att förebygga och bekämpa sådan brottslighet.

Enligt artikel 31.6 skall konventionsstaterna meddela FN:s generalsekreterare namn och adress på den eller de myndigheter som kan biträda andra konventionsstater i att utforma åtgärder för att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet.

I artikel 31.7 uppmanas konventionsstaterna att samarbeta med varandra och berörda internationella och regionala organisationer för att främja och utveckla de åtgärder som avses i artikeln. Till detta samarbete hör deltagande i internationella projekt som syftar till att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet, bl.a. genom att lindra de förhållanden som gör att socialt utsatta grupper blir sårbara för påverkan från gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Artikeln förutsätter inga ändringar av lagstiftningen. Det är dock viktigt att de rekommendationer som ingår i artikeln uppmärksammas vid planering och genomförande av åtgärder som syftar till att förebygga brott.

I Finland svarar justitieministeriets kriminalpolitiska avdelning för uppgifterna som hör samman med brottsbekämpning och för det internationella samarbetet angående brottsbekämpning. Vid justitieministeriet finns dessutom rådet för brottsförebyggande som planerar och genomför åtgärder för att förebygga brott.

Centralkriminalpolisen och särskilt dess central för utredning av penningtvätt spelar en viktig roll för genomförandet och utvecklandet av åtgärder som syftar till att förhindra sådana brott som omfattas av konventionen. Bestämmelserna om uppgifterna vid centralen för utredning av penningtvätt bygger på lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt (68/1998, den s.k. penningtvättlagen). På centralen för utredning av penningtvätt ankommer inte bara att utreda penningtvätt, utan den skall också främja olika myndigheters samarbete för bekämpning av penningtvätt samt samarbete och utbyte av information med myndigheter i främmande stater och internationella organisationer som utreder penningtvätt.

Lagstiftningsmässigt regleras de brottsförebyggande åtgärder som anges i artikeln

bl.a. i den nämnda lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt, lagen om näringsförbud (1059/1985), förordningen om näringsförbudsregistret (121/1998) och lagstiftningen om offentlig upphandling.

I enlighet med vad som redan anförts skall konventionsstaterna enligt artikel 31.6 meddela FN:s generalsekreterare namnet på de myndigheter som kan biträda andra konventionsstater i att utforma åtgärder för att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet. Meningen är att Finland skall utse justitieministeriets kriminalpolitiska avdelning, rådet för brottsförebyggande och centralkriminalpolisen till sådana organ.

Artikel 32. Konventionsstaternas konferens

I artikeln återfinns bestämmelserna om konventionsstaternas konferens. Enligt artikel 32.1 är syftet med konferensen att förbättra konventionsstaternas förmåga att bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet och främja och granska genomförandet av konventionen.

Enligt artikel 32.2 skall FN:s generalsekreterare sammankalla konventionsstaterna till konferens senast ett år efter det att konventionen har trätt i kraft. Konventionsstatskonferensen skall anta sin arbetsordning och regler för den verksamhet som avses i artikel 32.3 och 32.4 (inbegripet regler om betalning av kostnader som uppkommit vid utförandet av denna verksamhet).

I artikel 32.3 och 32.4 ingår närmare bestämmelser om konferensens arbete och mål. Konferensen skall bl.a. sträva efter att underlätta informationsutbyte om metoder för kampen mot organiserad brottslighet, se över genomförandet av konventionen och avge rekommendationer för att förbättra konventionen och dess tillämpning. Även ytterligare granskningsformer kan uppställas.

I artikel 32.5 åläggs konventionsstaterna att lämna konferensen de upplysningar den behöver om åtgärder som gäller genomförandet av konventionen.

Efter det att Palermokonventionen har trätt i kraft internationellt skall, enligt FN-resolution 55/25, den ad hoc-kommitté

som utarbetade konventionen sammankomma till ett sista möte i god tid före den första konferensen med konventionsstaterna för att utarbeta ett utkast till arbetsordning för konferensen och andra regler och mekanismer som anges i artikel 32, vilka den första konventionsstatskonferensen skall fatta beslut om.

Artikel 33. Sekretariatet

Artikeln innehåller bestämmelser om sekretariatet och dess uppgifter. FN:s generalsekreterare skall tillhandahålla nödvändiga sekretariatstjänster för konventionsstatskonferensen. Det ankommer på sekretariatet att biträda konferensen med att genomföra sådana verksamheter som avses i artikel 32, att ta hand om konferensarrangemangen och att på erforderligt sätt betjäna konferensens möten. Sekretariatet skall också tillgodose nödvändig samordning med sekretariaten i lämpliga internationella och regionala organisationer.

Artikel 34. Tillämpning av konventionen

I artikel 34.1 åläggs konventionsstaterna att, i enlighet med grundprinciperna i sina nationella rättsordningar, vidta erforderliga åtgärder för att tillse att deras åtaganden enligt konventionen förverkligas.

Enligt artikel 34.2 skall de brott som avses i artiklarna 5, 6, 8 och 23 straffbeläggas oberoende av deras gränsöverskridande art och av om en organiserad brottslig sammanslutning enligt definitionen i artikel 3.1 är delaktig, utom i den utsträckning det enligt artikel 5 erfordras delaktighet av en organiserad brottslig sammanslutning.

Enligt artikel 34.3 får konventionsstaterna tillämpa striktare åtgärder än de som avses i konventionen för att förebygga och bekämpa gränsöverskridande brottslighet.

I artikeln förutsätts det att kriminaliserings-skyldigheterna enligt konventionen i regel skall genomföras oberoende av de begränsningar av tillämpningsområdet som anges i artikel 3.1. Enligt tolkningsrekommendationerna till konventionen rör man däremot inte konventionsbestämmelserna om samarbete. Finsk lagstiftning innehåller inte sådana be-

gränsningar av tillämpningsområdet som nämns i artikel 3. Straffbestämmelserna motsvarar sålunda förpliktelseerna i artikeln. Som det ovan anförts i samband med de enskilda artiklarna så är den nationella finska lagstiftningen till vissa delar mer omfattande än förpliktelseerna i konventionen.

Artikel 35. Tvistlösning

Enligt artikel 35.1 skall konventionsstaterna i första hand sträva efter att lösa tvister om tolkningen och tillämpningen av konventionen genom förhandlingar.

Artikel 35.2 innehåller en bestämmelse enligt vilken en tvist, på begäran av någon av parterna, skall hänskjutas till skiljeförfarande om inte tvisten kan lösas genom förhandlingar inom skälig tid. Om konventionsstaterna inte inom sex månader efter dagen för hänskjutandet till skiljeförfarande har kunnat komma överens om hur skiljeförfarandet skall ske, får en av konventionsstaterna hänskjuta tvisten till Internationella domstolen i enlighet med domstolens stadga.

Enligt artikel 35.3 får en konventionsstat när den tillträder konventionen förklara att den inte anser sig bunden av tvistlösningsförfarandet i 35.2. De övriga konventionsstaterna är inte bundna av 35.2 gentemot en konventionsstat som givit en sådan förklaring.

Enligt artikel 35.4 kan en konventionsstat som avgivit förklaring enligt 35.3 när som helst återkalla denna genom ett meddelande till FN:s generalsekreterare.

Artikeln medför egentligen inga nya förpliktelser för Finland eftersom Finland redan är medlem av Internationella domstolen.

Artikel 36. Undertecknande, ratificering, godtagande, godkännande och anslutning

I artikel 36.1 fastställs var och när konventionen kan undertecknas.

Enligt artikel 36.2 är konventionen också öppen för undertecknande av regionala organisationer för ekonomisk integration om

minst en medlemsstat i en sådan organisation har undertecknat konventionen i enlighet med 36.1. Bestämmelsen inskrevs i konventionen på initiativ av EG i syfte att EG skulle bli part av konventionen. EG undertecknade för sin del konventionen den 12 december 2000 i enlighet med EU-rådets bemyndigande (EGT L 30, 1.2.2001).

Enligt artikel 36.3 skall konventionen ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos FN:s generalsekreterare. En regional organisation för ekonomisk integration får deponera sitt instrument avseende ratifikation, godtagande eller godkännande om minst en av dess medlemsstater har gjort detsamma. I sitt instrument skall organisationen för ekonomisk integration förklara omfattningen av sin behörighet med avseende på frågor som omfattas av konventionen. Organisationen skall också meddela depositarien om varje ändring inom sitt behörighetsområde. EG har tills vidare inte tillträtt konventionen. EU-rådet har inte heller ännu fattat något beslut om EG:s tillträde till konventionen.

I artikel 36.4 ingår motsvarande bestämmelser om anslutning till konventionen.

Artikel 37. Förhållande till protokoll

I artikeln bestäms om konventionens förhållande till kompletterande protokoll. Enligt artikel 37.1 kan ett eller flera protokoll fogas till konventionen.

Enligt artikel 37.2 kan en stat eller en regional organisation för ekonomisk integration som är part i konventionen ansluta sig till protokoll.

Enligt artikel 37.3 är ett protokoll inte bindande för en stat som är part i konventionen om inte denna stat blir part i protokollet i enlighet med protokollets bestämmelser.

Enligt artikel 37.4 skall protokoll som upprättas till konventionen tolkas tillsammans med konventionen med beaktande av protokollets syfte.

Som det framgått av den allmänna motiveringen upprättades det tre separata protokoll

under förhandlingarna. Protokollen gäller människohandel och människosmuggling samt skjutvapen.

Artikel 38. Ikraftträdande

I artikeln återfinns bestämmelserna om konventionens ikraftträdande. Enligt artikel 38.1 träder konventionen i kraft den nittionde dagen efter dagen för deponeringen av det fjortonde instrumentet avseende ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning. För det syfte som avses i denna punkt skall ett instrument som deponerats av en regional organisation för ekonomisk integration inte räknas utöver de instrument som deponerats av medlemsstaterna i en sådan organisation.

Enligt artikel 38.2 skall konventionen i förhållande till en stat eller en regional organisation för ekonomisk integration som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till konventionen efter det att det fjortonde instrumentet har deponerats träda i kraft den trettionde dagen efter dagen för ifrågavarande stats eller organisations deponering av motsvarande instrument.

Artikel 39. Ändringar

Artikeln innehåller bestämmelser om ändring av konventionen. Enligt artikel 39.1 får konventionsstaterna inkomma med ändringsförslag till FN:s generalsekreterare fem år efter det att konventionen har trätt i kraft. Generalsekreteraren delger ändringsförslaget till konventionsstaterna och konventionsstatskonferensen för prövning och antagande. Konferensen skall sträva efter enhällighet om samtliga ändringar. Om enhällighet inte uppnås krävs det som en sista utväg för antagande att ändringen godtagits av en majoritet av två tredjedelar av de närvarande och röstande konventionsstaterna vid konventionsstatskonferensen.

I artikel 39.2 finns bestämmelser om rösträtten för regionala organisationer för ekonomisk integration och om deras röstetal. I frågor som faller inom dessa organisationers behörighet utövar de sin rösträtt med ett antal röster som är lika med antalet medlemsstater

som är parter i konventionen. Organisationerna får inte utöva sin rösträtt när deras medlemsstater utövar sin rösträtt och omvänt.

I artikel 39.3–5 regleras skyldigheten att ratificera en antagen ändring och ikraftträdandet av ändringen samt hur den är bindande för parterna. En ändring som antagits enligt punkt 1 skall ratificeras, antas eller godkännas av konventionsstaterna. Ändringen träder i kraft för konventionsstaterna nittio dagar efter dagen för deponeringen hos FN:s generalsekreterare av ett instrument avseende ratifiering, godtagande eller godkännande av ändringen. När en ändring träder i kraft blir den bindande för de konventionsstater som har uttryckt sitt medgivande till att vara bundna av den. De övriga konventionsstaterna skall fortsätta att vara bundna av bestämmelserna i konventionen och av tidigare ändringar som de eventuellt har ratificerat, godtagit eller godkänt.

Artikel 40. Uppsägning

Artikeln innehåller bestämmelser om uppsägning av konventionen. Enligt artikel 40.1 kan en konventionsstat säga upp konventionen genom ett skriftligt meddelande till FN:s generalsekreterare. Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet.

Enligt artikel 40.2 upphör en regional organisation för ekonomisk integration att vara part i konventionen när alla dess medlemsstater har upphört att vara parter i konventionen.

En uppsägning av konventionen enligt 40.1 innebär samtidigt en uppsägning av protokollet till konventionen, vilket är en logisk följd av att konventionen och dess protokoll enligt artikel 37 skall tolkas tillsammans med beaktande av ifrågavarande protokolls syfte. Ingen egentlig orsak behövs för en uppsägning.

Artikel 41. Depositarie och språk

Enligt artikeln är FN:s generalsekreterare depositarie för konventionen och dess protokoll. I artikeln fastställs det också att de arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texterna i originalet till konventio-

nen är lika giltiga.

2. Lagförslag

2.1. Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Förenta Nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet

1 §. Paragrafen fastställer att de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen skall gälla som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem. Finland har inte för avsikt att lämna någon reservation till konventionen.

2 §. Paragrafen fastställer att närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen skall kunna utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §. Paragrafen innehåller den sedvanliga bestämmelsen om ikraftträdande enligt vilken ikraftträdandet skall fastställas genom en förordning av republikens president. Meningen är att i den förordningen inskriva bestämmelser om de anmälningar som konventionen förutsätter. Som det påpekats i avsnittet om konventionen i detaljmotiveringen så åläggs konventionsstaterna att underrätta FN:s generalsekreterare om vilken myndighet som de utser till den myndighet enligt artikel 18.13 som skall ta emot framställningar om rättslig hjälp. Enligt artikel 18.14 skall konventionsstaterna dessutom meddela de språk som framställningar om rättslig hjälp tas emot på. I artikel 31.6 ingår en bestämmelse enligt vilken konventionsstaterna skall inge anmälan om den eller de myndigheter som kan biträda andra konventionsstater i att utforma åtgärder för att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet. Anmälningarna gäller kontakten mellan myndigheter och därför kan bestämmelserna om dem ingå i författningar med förordningsstatus.

2.2. Lag om ändring av 17 kap. 1 a § strafflagen

Enligt 17 kap. 1 a § strafflagen är det straffbart att delta i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet. Tre ändringar föreslås till denna paragraf. För det första föreslås strykning av 1 mom. 7 punkten. Enligt detta lagrum är häleribrott enligt 32 kap. 1 § 2 mom. 1 eller 2 punkten en form av deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet. På de grunder som angetts i avsnitt 2.2 i den allmänna motiveringen har denna punkt blivit onödig till följd av subsidiaritetsbestämmelsen i paragrafens 3 mom. eftersom strafflagens nya bestämmelser om penningtvätt föreskriver lika stränga eller strängare straff för de flesta penningtvättsbrotten som för deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet.

För det andra föreslås ett tillägg till paragrafens 1 mom. enligt vilket det skall vara straffbart att aktivt främja en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet på ett sätt som är så allvarligt att det kan jämföras med gärningarna i punkterna 1 till 6. På samma sätt som i fråga om de andra gärningarna skall en förutsättning vara att personen i fråga deltar aktivt i den organiserade kriminella sammanslutningens verksamhet. Att deltagandet alltid skall aktivt verksamhet föreslås bli särskilt omnämnt i brottsrubriceringen i 1 mom. 7 punkten eftersom gärningen inte är lika noggrant specificerad här som i 1 mom. 1–6 punkten. Detta betyder att passivt deltagande i t.ex. en kriminell organisations möten inte kommer att motsvara brottsrubriceringen. Annat aktivt främjande som avses i lagrummet kunde t.ex. vara inhämtande, förmedling eller överlåtelse av information som är viktig för en kriminell brottslig sammanslutnings verksamhet. Motsvarande skaffande eller försök att skaffa information har kriminaliserats också i 34 a kap. 4 § 1 mom. 5 punkten om främjande av terroristgrupps verksamhet.

För det tredje föreslås ett tillägg till paragrafens 1 mom. enligt vilket det skall vara straffbart att delta i sådan verksamhet i en organiserad kriminell sammanslutning där avsikten är att begå ett eller flera brott som anges i 15 kap. 9 § strafflagen, dvs. övergrepp i rättssak. Bestämmelsen kommer att motsvara skyldigheten enligt artiklarna 2 och

5 i Palermokonventionen att kriminalisera deltagande i en sådan brottslig sammanslutnings verksamhet som organiserats för att begå grova eller andra brott som skall kriminaliseras enligt konventionen. Eftersom maximistrafet för övergrepp i rättssak, som avses i artikel 23 i konventionen och regleras i 15 kap. 9 § strafflagen, är tre år fängelse, motsvarar organisering i syfte att begå sådant brott inte kriterierna i gällande 17 kap. 2 mom. strafflagen.

3. Ikraftträdande

Enligt artikel 38 i Palermokonventionen träder den i kraft den nittionde dagen efter deponeringen av det fyrtionde instrumentet avseende ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning hos FN:s generalsekreterare. Konventionen har ratificerats av 36 stater.

I förhållande till en stat som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till konventionen efter det att det fyrtionde ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats träder konventionen i kraft den trettionde dagen efter dagen för ifrågavarande stats deponering av motsvarande instrument.

Meningen är att ikraftträdandet av den föreslagna lagen skall fastställas i en förordning av republikens president. Meningen är att bestämma att lagen skall träda i kraft samtidigt som konventionen träder i kraft för Finlands del.

Det föreslås att ändringen av 17 kap. 1a § skall träda i kraft genast efter den har antagits och blivit stadfäst.

4. Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. grundlagen krävs riksdagens godkännande bl.a. för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Sådana fördragsförpliktelser

som gäller EG:s exklusiva behörighet hör däremot inte till området för lagstiftningen och riksdagens godkännande gäller därför inte dessa delar av avtalet (GrUU 6/2001 rd).

Som det redan påpekats i avsnittet om artikel 7 faller en del av åtgärderna angående penningtvätt inom ramen för gemenskapens exklusiva behörighet. Bestämmelser av denna typ återfinns i artikel 7.1 till den del dessa är överlappande med de frågor som regleras i penningtvättdirektivet. I övrigt är det omöjligt att göra en ingående bedömning av kompetensfördelningen mellan gemenskapen och medlemsstaterna i denna proposition, särskilt på grund av att kompetensfördelningen i en överenskommelse med delad behörighet i princip är beroende av såväl omfattningen av gemenskapens behörighet som frågan om gemenskapen kommer att besluta att använda annan än exklusiv behörighet vid godkännandet av s.k. blandavtal. Om svaret är ja påverkas kompetensfördelningen dessutom av omfattningen av användningen av denna exklusiva behörighet. Rådet har inte tills vidare fattat beslut om att konventionen skall godkännas för gemenskapens del.

Riksdagens grundlagsutskott anser att godkännandebefogenhet enligt 94 § 1 mom. grundlagen hos riksdagen avser alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets ståndpunkt skall en bestämmelse i ett fördrag eller någon annan internationell förpliktelse anses höra till området för lagstiftningen 1) om bestämmelsen gäller utövande eller inskränkning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är tryggad i grundlagen, 2) om bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter eller skyldigheter, 3) om det enligt grundlagen skall föreskrivas i lag om den fråga som bestämmelsen avser, 4) om det finns gällande bestämmelser i lag om den fråga som bestämmelsen avser eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland skall föreskrivas om frågan i lag. Grundlagsutskottet anser att en bestämmelse i en internationell förpliktelse på dessa grunder hör till området för lagstiftningen oberoende av om den står i strid mot eller överensstämmer med en bestämmelse som utfärdats genom lag i Finland (GrUU 11/2000 rd, 12/2000 rd,

31/2001 rd och 38/2001 rd).

I 8 § grundlagen ingår legalitetsprincipens viktigaste beståndsdelar. Till dessa hör kravet enligt vilket straffbara gärningar skall anges i lag. Detta innebär att en internationell bestämmelse som förpliktar Finland att straffbelägga en eller flera handlingar hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottet innebär grundlagen också att tillämpningsområdet för finsk straffrätt skall regleras genom lag (GrUU 4/1998 rd). Till området för lagstiftningen hör därför konventionsförpliktelse om kriminalisering av deltagande i en brottslig sammanslutning och bestämmelserna om penningtvätt, korruption och hot mot personer som skall höras i rätten samt bestämmelserna om juridiska personers straffansvar och om påföljder för juridiska personer. Till området för lagstiftningen hör också konventionens bestämmelser om straffrättslig jurisdiktion.

Bestämmelserna om förverkande, lagföring, utlämning för brott, internationell rättslig hjälp i brottmål, gemensamma utredningsgrupper och särskilda utredningsmetoder samt bestämmelserna om samarbete mellan rättsvårdande myndigheter är av särskild betydelse med hänsyn till utövandet av offentlig makt. Det kan anses att bestämmelserna ger de finska myndigheterna de rättsliga grunder som behövs för att lämna hjälp till utländska myndigheter för att uppnå konventionens syfte (GrUU 2/1980 rd). Eftersom villkoren för utövandet av offentlig makt skall regleras på lagnivå måste dessa konventionsbestämmelser anses höra till området för lagstiftningen.

5. Lagstiftningsordning

Viktiga konventionsbestämmelser med hänsyn till lagstiftningsordningen är artikel 16 om utlämning för brott och bestämmelserna om internationell rättslig hjälp i artikel 18.10 om tillfälligt överförande till en annan konventionsstat av personer som berövats sin frihet. Enligt 9 § 3 mom. grundlagen får finska medborgare mot sin vilja inte utlämnas eller föras till ett annat land. Enligt 9 § 4 mom.

grundlagen får en utlänning inte utlämnas om han eller hon till följd härav riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet. Om dessa grundlagsfästa förbud hindrar utlämning i ett enskilt fall, kan Finland uppfylla sin förpliktelse enligt konventionen genom att i enlighet med artikel 16.10 hänskjuta frågan om lagföring till sina behöriga myndigheter för behandling. Konventionen medför sålunda inte skyldighet att utlämna finska medborgare till annan konventionsstat i strid med bestämmelserna i grundlagen. Den s.k. diskrimineringsklausulen i artikel 16.14 förhindrar för sin del uppkomsten av situationer där Finland kunde bli tvunget att i strid med grundlagen utlämna en utlänning till omänskliga förhållanden. Eftersom artikel 18.10 förutsätter att tillfälligt överförande av personer som berövats sin frihet kräver den frihetsberövades samtycke så står inte heller denna konventionsbestämmelse i strid med grundlagen.

Kriminaliseringsförpliktelsen angående deltagande i en brottslig sammanslutnings verksamhet kan bedömas ur ett föreningsfrihetsperspektiv. Under behandlingen av regeringens proposition om att göra deltagande i kriminella organisationers verksamhet till ett brott ansåg grundlagsutskottet i sitt utlåtande 10/2000 rd att lagförslaget inte var problematiskt med hänsyn till föreningsfriheten. Utskottet menade att det var helt klart att sådan verksamhet som kriminaliserades i förslaget sällan bygger på föreningsfriheten enligt 13 § grundlagen. I de situationer där det blir fråga om ett slags marginella företeelser inom ramen för föreningsfriheten ansåg utskottet att en godtagbar grund för inskränkning av föreningsfriheten är att syftet med bestämmelsen är att förhindra allvarlig kriminalitet. I fråga om kravet på proportionalitet ansåg utskottet det viktigt att gränsen för gärningarna bl.a. dragits vid ett högt straffmaximum. Därför skall inte heller förpliktelsen att straffbelägga deltagande i brottslig sammanslutning betraktas som problematisk med hänsyn till föreningsfriheten.

Bestämmelserna om gemensamma utredningsgrupper i artikel 19 och bestämmelserna om särskilda utredningsmetoder i artikel 20 kan bedömas med hänsyn till Finlands suveränitet. Särskilt betydelsefull är bestäm-

melsen om operationer under täckmantel i artikel 20. Som det redan påpekats tidigare så är bestämmelserna i artiklarna 19 och 20 inte förpliktande, utan konventionsstaterna endast uppmanas att överväga sådana samarbetsformer som avses i artiklarna. I enlighet med vad som föreslås i regeringens proposition om sättande i kraft av EU-konventionen om rättslig hjälp kommer endast hemliga utredningar som utförs av finska tjänstemän på begäran och i enlighet med finsk lagstiftning att vara tillåtna former av samarbete mellan Finland och icke-EU-stater i samband med hemliga utredningar. Detta betyder att tjänstemän i stater utanför EU inte kommer att ha befogenheter att arbeta självständigt på finskt territorium, varav följer att det inte kan anses att konventionen kränker Finlands suveränitet till denna del. Enligt propositionen om sättande i kraft av EU-konventionen om rättslig hjälp är det inte heller i sådana EU-interna situationer, där en tjänsteman från en annan EU-stat kan delta i hemliga utredningar på finskt territorium i enlighet med finsk lagstiftning, fråga om oförenlighet med grundlagens bestämmelser om suveräniteten. I propositionen har man särskilt uppmärksammat bestämmelsen i 1 § 3 mom. grundlagen enligt vilken Finland deltar i internationellt samarbete i syfte att säkerställa fred och mänskliga rättigheter samt i syfte att utveckla samhället. I propositionen har man gjort bedömningen att det internationella samarbetet inom brottsundersökning och brottsutredning är ägnat att medverka till samhällets utveck-

ling på det sätt som avses i 1 § 3 mom. grundlagen. I propositionen har man också ansett att Finlands suveränitet påverkas endast i ringa utsträckning av de befogenheter som en tjänsteman från en annan EU-stat får, eftersom ett samtycke till deltagande i operationer under täckmantel alltid kommer att vara beroende av prövning. Dessutom kommer verksamheten alltid att ske enligt finsk lagstiftning och under kontroll av finska myndigheter. Eftersom konventionens bestämmelser om samarbete i enlighet med detta är betydligt mer begränsade än motsvarande bestämmelser i EU-konventionen om rättslig hjälp, skall bestämmelserna inte anses oförenliga med grundlagens bestämmelser om suveräniteten.

På dessa grunder kan lagarna stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner Förenta Nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, ingången i New York den 15 november 2000, till de delar konventionen omfattas av Finlands behörighet.

Eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Förenta Nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Förenta Nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, ingången i New York den 15 november 2000, gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

2.

Lag**om ändring av 17 kap. 1 a § strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 17 kap. 1 a § 1 mom., sådant det
lyder i lag 142/2003, som följer:

17 kap.

1 a §

Deltagande i en organiserad kriminell sam-
manslutnings verksamhet

Den som

1) genom att grunda eller bygga upp en organiserad kriminell sammanslutning eller genom att värva eller försöka värva medlemmar till sammanslutningen,

2) genom att utrusta eller försöka utrusta en organiserad kriminell sammanslutning med explosiva varor, vapen, skjutförnödenheter eller ämnen eller förnödenheter som är avsedda för tillverkning av sådana eller med andra farliga föremål eller ämnen,

3) genom att ordna eller försöka ordna utbildning för en organiserad kriminell sammanslutning eller ge en organiserad kriminell sammanslutning utbildning för brottslig verksamhet,

4) genom att för en organiserad kriminell sammanslutning skaffa eller försöka skaffa eller genom att till en organiserad kriminell sammanslutning överlåta lokaler eller andra utrymmen som den behöver eller fordon eller andra hjälpmedel av synnerlig vikt för sammanslutningens verksamhet,

5) genom att direkt eller indirekt tillhandahålla eller samla in tillgångar för att finansiera den brottsliga verksamheten i en organiserad kriminell sammanslutning,

6) genom att ha hand om en organiserad kriminell sammanslutnings viktiga ekonomiska angelägenheter eller genom att ge ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för sammanslutningens verksamhet, eller

7) genom att aktivt främja en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet på något annat lika allvarligt sätt,

deltar i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet i vilken syftet är att begå ett eller flera brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år, eller ett eller flera brott som avses i 11 kap. 8 § eller 15 kap. 9 §, och om ett sådant brott eller ett straffbart försök till ett sådant brott begås, skall för *deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Denna lag träder i kraft den 2003.

Nådendal den 27 juni 2003

Republikens President**TARJA HALONEN**Justitieminister *Johannes Koskinen*

Parallelltext

2.

Lag

om ändring av 17 kap. 1 a § strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 17 kap. 1 a § 1 mom., sådant det
lyder i lag 142/2003, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

1 a §

Deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet

Den som

1) genom att grunda eller bygga upp en organiserad kriminell sammanslutning eller genom att värva eller försöka värva medlemmar till sammanslutningen,

2) genom att utrusta eller försöka utrusta en organiserad kriminell sammanslutning med explosiva varor, vapen, skjutförnödenheter eller ämnen eller förnödenheter som är avsedda för tillverkning av sådana eller med andra farliga föremål eller ämnen,

3) genom att ordna eller försöka ordna utbildning för en organiserad kriminell sammanslutning eller ge en organiserad kriminell sammanslutning utbildning för brottslig verksamhet,

4) genom att för en organiserad kriminell sammanslutning skaffa eller försöka skaffa eller genom att till en organiserad kriminell sammanslutning överlåta lokaler eller andra utrymmen som den behöver eller fordon eller andra hjälpmedel av synnerlig vikt för sammanslutningens verksamhet,

5) genom att direkt eller indirekt tillhandahålla eller samla in tillgångar för att finansiera den brottsliga verksamheten i en organiserad kriminell sammanslutning,

6) genom att ha hand om en organiserad kriminell sammanslutnings viktiga ekonomiska angelägenheter eller genom att ge

Den som

1) genom att grunda eller bygga upp en organiserad kriminell sammanslutning eller genom att värva eller försöka värva medlemmar till sammanslutningen,

2) genom att utrusta eller försöka utrusta en organiserad kriminell sammanslutning med explosiva varor, vapen, skjutförnödenheter eller ämnen eller förnödenheter som är avsedda för tillverkning av sådana eller med andra farliga föremål eller ämnen,

3) genom att ordna eller försöka ordna utbildning för en organiserad kriminell sammanslutning eller ge en organiserad kriminell sammanslutning utbildning för brottslig verksamhet,

4) genom att för en organiserad kriminell sammanslutning skaffa eller försöka skaffa eller genom att till en organiserad kriminell sammanslutning överlåta lokaler eller andra utrymmen som den behöver eller fordon eller andra hjälpmedel av synnerlig vikt för sammanslutningens verksamhet,

5) genom att direkt eller indirekt tillhandahålla eller samla in tillgångar för att finansiera den brottsliga verksamheten i en organiserad kriminell sammanslutning,

6) genom att ha hand om en organiserad kriminell sammanslutnings viktiga ekonomiska angelägenheter eller genom att ge

ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för sammanslutningens verksamhet, eller

7) genom att begå ett brott som avses i 32 kap. 1 § 2 mom. 1 eller 2 punkten,

deltar i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet i vilken syftet är att begå ett eller flera brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år, eller ett eller flera brott som avses i 11 kap. 8 §, och om ett sådant brott eller ett straffbart försök till ett sådant brott begås, skall för *deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för sammanslutningens verksamhet, eller

7) genom att aktivt främja en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet på något annat lika allvarligt sätt,

deltar i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet i vilken syftet är att begå ett eller flera brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år, eller ett eller flera brott som avses i 11 kap. 8 § eller 15 kap. 9 §, och om ett sådant brott eller ett straffbart försök till ett sådant brott begås, skall för *deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Denna lag träder i kraft den _____ 2003.

**Förenta nationernas konvention mot
gränsöverskridande organiserad brottslig-
het**

**United Nations Convention against Trans-
national Organized Crime**

Artikel 1

Article 1

Syfte

Statement of purpose

Denna konventions syfte är att främja samarbete för att på ett mer effektivt sätt förebygga och bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet.

The purpose of this Convention is to promote cooperation to prevent and combat transnational organized crime more effectively.

Artikel 2

Article 2

Definitioner

Use of terms

I denna konvention avses med

For the purposes of this Convention:

a) organiserad brottslig sammanslutning: en strukturerad sammanslutning bestående av tre eller flera personer, som finns under en viss tid och som handlar i samförstånd i syfte att begå ett eller flera grova brott eller överträdelser som är straffbelagda i enlighet med denna konvention för att, direkt eller indirekt, uppnå ekonomisk eller annan materiell vinning.

(a) "Organized criminal group" shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit;

b) grovt brott: en gärning som utgör ett brott vilket bestraffas med frihetsberövande på minst fyra år eller strängare straff.

(b) "Serious crime" shall mean conduct constituting an offence punishable by a maximum deprivation of liberty of at least four years or a more serious penalty;

c) strukturerad sammanslutning: en sammanslutning som inte slumpvis har bildats för att omedelbart begå ett brott och som inte behöver ha formellt definierade roller för sina medlemmar, kontinuitet i medlemskapet eller en utvecklad struktur.

(c) "Structured group" shall mean a group that is not randomly formed for the immediate commission of an offence and that does not need to have formally defined roles for its members, continuity of its membership or a developed structure;

d) egendom: alla slags tillgångar, materiella eller immateriella, lös eller fast egendom samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådana tillgångar.

(d) "Property" shall mean assets of every kind, whether corporeal or incorporeal, movable or immovable, tangible or intangible, and legal documents or instruments evidencing title to, or interest in, such assets;

e) vinning av brott: all egendom som här-
rör från eller som direkt eller indirekt för-
värvats genom brott.

f) frysning eller beslag: att tillfälligt för-
bjuda överlåtelse, omvandling, förfogande
över eller flyttning av egendom eller tillfäll-
ligt förvar eller omhändertagande av egen-
dom med stöd av beslut av domstol eller an-
nan behörig myndighet.

g) förverkande: bestående berövande av
egendom efter beslut av domstol eller annan
behörig myndighet.

h) förbrott: brott som resulterat i sådan
vinning som kan vara föremål för brott en-
ligt definitionen i artikel 6 i denna konven-
tion.

i) kontrollerad leverans: metoden att tillåta
att en olaglig eller misstänkt försändelse
förs ut ur, genom eller in i en eller flera sta-
ters territorium med de behöriga myndighe-
ternas vetskap och under deras övervakning
i avsikt att utreda brott och identifiera per-
soner som är delaktiga i brottet.

j) regional organisation för ekonomisk in-
tegration: en organisation som bildats av
självständiga stater i en bestämd region, till
vilken dess medlemsstater har överfört be-
hörighet i frågor som täcks av denna kon-
vention och vilken vederbörligen har be-
myndigats i enlighet med sin interna ord-
ning att underteckna, ratificera, godta, god-
känna eller ansluta sig till konventionen.
Hänvisningar till konventionsstater i denna
konvention skall gälla sådana organisationer
inom ramen för deras behörighet.

(e) "Proceeds of crime" shall mean any
property derived from or obtained, directly
or indirectly, through the commission of an
offence;

(f) "Freezing" or "seizure" shall mean
temporarily prohibiting the transfer, conver-
sion, disposition or movement of property
or temporarily assuming custody or control
of property on the basis of an order issued
by a court or other competent authority;

(g) "Confiscation", which includes forfei-
ture where applicable, shall mean the per-
manent deprivation of property by order of a
court or other competent authority;

(h) "Predicate offence" shall mean any of-
fence as a result of which proceeds have
been generated that may become the subject
of an offence as defined in article 6 of this
Convention;

(i) "Controlled delivery" shall mean the
technique of allowing illicit or suspect con-
signments to pass out of, through or into the
territory of one or more States, with the
knowledge and under the supervision of
their competent authorities, with a view to
the investigation of an offence and the iden-
tification of persons involved in the com-
mission of the offence;

(j) "Regional economic integration or-
ganization" shall mean an organization con-
stituted by sovereign States of a given re-
gion, to which its member States have trans-
ferred competence in respect of matters
governed by this Convention and which has
been duly authorized, in accordance with its
internal procedures, to sign, ratify, accept,
approve or accede to it; references to "States
Parties" under this Convention shall apply
to such organizations within the limits of
their competence.

Artikel 3

Tillämpningsområde

1. Såvida inte annat anges, skall denna

Article 3

Scope of application

1. This Convention shall apply, except as

konvention tillämpas på förebyggande, utredning och lagföring av

a) brott som straffbeläggs i enlighet med artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention, och

b) grova brott enligt definitionen i artikel 2 i denna konvention, när brottet är gränsöverskridande till sin natur och en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig.

2. För det syfte som avses i punkt 1 i denna artikel är ett brott gränsöverskridande till sin natur

a) om brottet begås i mer än en stat,

b) om brottet begås i en stat, men en betydande del av förberedelserna, planeringen, ledningen eller kontrollen sker i en annan stat,

c) om brottet begås i en stat men en organiserad brottslig sammanslutning som bedriver kriminell verksamhet i mer än en stat är delaktig, eller

d) om brottet begås i en stat men har betydande följder i en annan stat.

Artikel 4

Skydd av suveränitet

1. Konventionsstaterna skall fullgöra sina skyldigheter i enlighet med konventionen på ett sätt som är förenligt med principerna om jämlikhet mellan stater, om staters territoriella integritet samt om icke-inblandning i andra staters interna angelägenheter.

2. Ingenting i denna konvention skall berättiga en konventionsstat till att i en annan konventionsstat utöva jurisdiktion och utföra funktioner som är förbehållna myndigheterna i denna stat enligt dess nationella lagstiftning.

otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of:

(a) The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention; and

(b) Serious crime as defined in article 2 of this Convention; where the offence is transnational in nature and involves an organized criminal group.

2. For the purpose of paragraph 1 of this article, an offence is transnational in nature if

(a) It is committed in more than one State;

(b) It is committed in one State but a substantial part of its preparation, planning, direction or control takes place in another State;

(c) It is committed in one State but involves an organized criminal group that engages in criminal activities in more than one State; or

(d) It is committed in one State but has substantial effects in another State.

Article 4

Protection of sovereignty

1. States Parties shall carry out their obligations under this Convention in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Convention entitles a State Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

Artikel 5

Kriminalisering av deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning

1. Varje konventionsstat skall vidta de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligen:

a) Endera eller bådadera av de följande som straffbelagda gärningar som skiljer sig från gärningar som innefattar försök till eller genomförande av ett brott:

i) att avtala med en eller flera personer att begå ett grovt brott i ett syfte som direkt eller indirekt är förenat med uppnående av ekonomisk eller annan materiell vinning och, där den nationella lagstiftningen så fordrar, som innefattar en gärning som utförs av någon av deltagarna för att genomföra avtalet eller vari en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig,

ii) en persons beteende som, med vetskap antingen om en organiserad brottslig sammanslutnings syfte och allmänna brottsliga verksamhet eller dennas avsikt att begå ifrågavarande brott, aktivt deltar i

a. den organiserade brottsliga sammanslutningens brottsliga verksamhet, eller

b. annan verksamhet som bedrivs av den organiserade brottsliga sammanslutningen med vetskap om att personens deltagande kommer att bidra till genomförandet av ovan angivna brottsliga syften.

b) Organiserandet eller ledandet av, medhjälp eller bistånd till, främjande av eller råd för genomförande av grova brott vari en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig.

2. Vetskap, uppsåt, syfte, avsikt och instämmande som avses i punkt 1 i denna artikel får härledas från yttre faktiska omständigheter.

Article 5

Criminalization of participation in an organized criminal group

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) Either or both of the following as criminal offences distinct from those involving the attempt or completion of the criminal activity:

(i) Agreeing with one or more other persons to commit a serious crime for a purpose relating directly or indirectly to the obtaining of a financial or other material benefit and, where required by domestic law, involving an act undertaken by one of the participants in furtherance of the agreement or involving an organized criminal group;

(ii) Conduct by a person who, with knowledge of either the aim and general criminal activity of an organized criminal group or its intention to commit the crimes in question, takes an active part in:

a. Criminal activities of the organized criminal group;

b. Other activities of the organized criminal group in the knowledge that his or her participation will contribute to the achievement of the above-described criminal aim;

(b) Organizing, directing, aiding, abetting, facilitating or counselling the commission of serious crime involving an organized criminal group.

2. The knowledge, intent, aim, purpose or agreement referred to in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

3. Konventionsstater vilkas nationella lagstiftning kräver att en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i de brott som straffbeläggs i enlighet med punkt 1 a i i denna artikel skall tillse att deras interna lagstiftning täcker grova brott vari organiserade brottsliga sammanslutningar är delaktiga. Sådana konventionsstater, liksom konventionsstater vilkas nationella lagstiftning kräver en lagstiftningsåtgärd för genomförandet av avtalet för brott som straffbeläggs i enlighet med punkt 1 a i i denna artikel, skall underrätta Förenta nationernas generalsekreterare härom vid tiden för undertecknandet eller deponeringen av sina instrument avseende ratificering, godtagande eller godkännande eller vid anslutningen till denna konvention.

3. States Parties whose domestic law requires involvement of an organized criminal group for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article shall ensure that their domestic law covers all serious crimes involving organized criminal groups. Such States Parties, as well as States Parties whose domestic law requires an act in furtherance of the agreement for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article, shall so inform the Secretary-General of the United Nations at the time of their signature or of deposit of their instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention.

Artikel 6

Kriminalisering av tvättning av vinning av brott

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundläggande principer i sin nationella lagstiftning, vidta de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligen:

a) i) Omvandling eller överlåtelse av egendom med vetskap om att den utgör vinning av brott, om det sker för att dölja eller maskera egendomens olagliga ursprung eller för att hjälpa en person som är delaktig i förbrottet att undandra sig de rättsliga följderna av sina gärningar.

ii) Döljande eller maskering av egendoms rätta natur eller ursprung, dess belägenhet eller förfogandet över den eller dess förflyttning eller äganderätten eller annan rättighet till denna med vetskap om att den utgör vinning av brott.

b) Med reservation för grundbegreppen i sin rättsordning,

Article 6

Criminalization of the laundering of proceeds of crime

1. Each State Party shall adopt, in accordance with fundamental principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) (i) The conversion or transfer of property, knowing that such property is the proceeds of crime, for the purpose of concealing or disguising the illicit origin of the property or of helping any person who is involved in the commission of the predicate offence to evade the legal consequences of his or her action;

(ii) The concealment or disguise of the true nature, source, location, disposition, movement or ownership of or rights with respect to property, knowing that such property is the proceeds of crime;

(b) Subject to the basic concepts of its legal system:

i) förvärv, innehav eller användande av egendom med vetskap, vid tiden för mottagandet, om att egendomen i fråga utgjorde vinning av brott,

ii) delaktighet i brott som anges i denna artikel, samverkan eller stämpling i avsikt att begå sådana brott, försök att begå eller medhjälp eller bistånd till, främjande av eller råd för genomförandet av sådana brott.

2. För att genomföra eller tillämpa punkt 1 i denna artikel skall varje konventionsstat

a) söka tillämpa punkt 1 i denna artikel på största möjliga slag av förbrott; och

b) som förbrott betrakta alla grova brott enligt definitionen i artikel 2 i denna konvention och sådana brott som straffbeläggs enligt konventionens artiklar 5, 8 och 23. För konventionsstater som i sin lag har en förteckning över angivna förbrott skall som ett minimum i en sådan förteckning införas en fullständig förteckning över brott som har anknytning till organiserade brottsliga sammanslutningar.

c) För de ändamål som avses i stycke b ovan skall som förbrott betraktas brott som har begåtts såväl inom som utom en konventionsstats jurisdiktion. Emellertid skall brott som begåtts utanför en konventionsstats jurisdiktion betraktas som förbrott endast när gärningen är en brottslig gärning enligt den stats nationella lag där brottet begås och det skulle vara ett brott enligt den konventionsstats nationella lag som verkställer eller tillämpar denna artikel, om gärningen hade begåtts där.

d) Varje konventionsstat skall förse Förenta nationernas generalsekreterare med avskrifter av de av sina lagar som ger verkan åt denna artikel och senare ändringar i dem eller en redogörelse för dem.

e) Om så krävs enligt de grundläggande principerna i en konventionsstats nationella

(i) The acquisition, possession or use of property, knowing, at the time of receipt, that such property is the proceeds of crime;

(ii) Participation in, association with or conspiracy to commit, attempts to commit and aiding, abetting, facilitating and counselling the commission of any of the offences established in accordance with this article.

2. For purposes of implementing or applying paragraph 1 of this article:

(a) Each State Party shall seek to apply paragraph 1 of this article to the widest range of predicate offences;

(b) Each State Party shall include as predicate offences all serious crime as defined in article 2 of this Convention and the offences established in accordance with articles 5, 8 and 23 of this Convention. In the case of States Parties whose legislation sets out a list of specific predicate offences, they shall, at a minimum, include in such list a comprehensive range of offences associated with organized criminal groups;

(c) For the purposes of subparagraph (b), predicate offences shall include offences committed both within and outside the jurisdiction of the State Party in question. However, offences committed outside the jurisdiction of a State Party shall constitute predicate offences only when the relevant conduct is a criminal offence under the domestic law of the State where it is committed and would be a criminal offence under the domestic law of the State Party implementing or applying this article had it been committed there;

(d) Each State Party shall furnish copies of its laws that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations;

(e) If required by fundamental principles of the domestic law of a State Party, it may

lagstiftning, kan det föreskrivas att gärning som anges i punkt 1 i denna artikel inte skall föreligga i fråga om den som har begått förbrottet.

f) Vetskap, uppsåt eller avsikt som erfordras som rekvisit för att ett brott skall föreligga enligt punkt 1 i denna artikel får härledas från yttre faktiska omständigheter.

Artikel 7

Åtgärder för att bekämpa penningtvätt

1. Varje konventionsstat skall

a) inom sin behörighet i syfte att avskräcka och upptäcka all slags penningtvätt införa ett fullständigt regelverk för reglering och övervakning av banker och andra finansiella institutioner och, där så är lämpligt, andra enheter som särskilt kan utnyttjas för penningtvätt; detta regelverk skall särskilt framhäva kraven på kundidentifiering, registrering av och rapportering om misstänkta transaktioner;

b) med förbehåll för artiklarna 18 och 27 i denna konvention, tillse att administrativa, normativa, rättsvårdande myndigheter och andra myndigheter som har till uppgift att bekämpa penningtvätt (däribland domstolsväsendet när så är lämpligt enligt nationell lag) skall kunna samarbeta och utbyta information på det nationella och internationella planet enligt de förutsättningar som stipuleras i deras nationella lag och att de i det syftet skall överväga frågan om inrättande av ett ekonomiskt underrättelseorgan som skall tjäna som nationellt centrum för insamling, analys och spridning av information om eventuell penningtvätt.

2. Konventionsstaterna skall pröva vilka åtgärder som kan vidtas för att upptäcka och övervaka rörelser av kontanta medel och vederbörliga överlåtbara värdepapper över sina gränser med förbehåll för garantier för att trygga en riktig användning av information, dock utan att på något sätt förhindra tillåtna kapitalrörelser. Sådana åtgärder kan

be provided that the offences set forth in paragraph 1 of this article do not apply to the persons who committed the predicate offence;

(f) Knowledge, intent or purpose required as an element of an offence set forth in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

Article 7

Measures to combat money-laundering

1. Each State Party:

(a) Shall institute a comprehensive domestic regulatory and supervisory regime for banks and non-bank financial institutions and, where appropriate, other bodies particularly susceptible to money-laundering, within its competence, in order to deter and detect all forms of money-laundering, which regime shall emphasize requirements for customer identification, record-keeping and the reporting of suspicious transactions;

(b) Shall, without prejudice to articles 18 and 27 of this Convention, ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating money-laundering (including, where appropriate under domestic law, judicial authorities) have the ability to cooperate and exchange information at the national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law and, to that end, shall consider the establishment of a financial intelligence unit to serve as a national centre for the collection, analysis and dissemination of information regarding potential money-laundering.

2. States Parties shall consider implementing feasible measures to detect and monitor the movement of cash and appropriate negotiable instruments across their borders, subject to safeguards to ensure proper use of information and without impeding in any way the movement of legitimate capital. Such measures may include a requirement that

innefatta krav på att fysiska personer och juridiska personer rapporterar gränsöverskridande överföringar av betydande summor av kontanta medel och ifrågakommande löpande skuldebrev.

3. När konventionsstaterna upprättar ett nationellt regelverk för reglering och övervakning i enlighet med denna artikel, vilket inte skall inkräkta på någon annan artikel i denna konvention, skall de som riktlinjer utnyttja ifrågakommande initiativ av regionala, interregionala och multilaterala organisationer för bekämpande av penningtvätt.

4. Konventionsstaterna skall sträva efter att utveckla och främja globalt, regionalt, subregionalt och bilateralt samarbete mellan judiciella myndigheter, rättsvårdande myndigheter och ekonomiska kontrollmyndigheter för att bekämpa penningtvätt.

Artikel 8

Kriminalisering av korruption

1. Varje konventionsstat skall vidta de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligen:

a) Att utlova, erbjuda eller lämna en offentlig tjänsteman, direkt eller indirekt, en otillbörlig förmån för honom eller henne själv eller annan person eller enhet för att han eller hon skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten.

b) En offentlig tjänstemans begäran om eller mottagande av, direkt eller indirekt, en otillbörlig förmån för sig själv eller för annan person eller enhet, för att han eller hon skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten.

2. Varje konventionsstat skall pröva frågan om att vidta sådana lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att straffbelägga gärningar som avses i punkt 1 i denna artikel när en utländsk offentlig tjänsteman eller internationell tjänsteman är

individuals and businesses report the cross-border transfer of substantial quantities of cash and appropriate negotiable instruments.

3. In establishing a domestic regulatory and supervisory regime under the terms of this article, and without prejudice to any other article of this Convention, States Parties are called upon to use as a guideline the relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations against money-laundering.

4. States Parties shall endeavour to develop and promote global, regional, subregional and bilateral cooperation among judicial, law enforcement and financial regulatory authorities in order to combat money-laundering.

Article 8

Criminalization of corruption

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The promise, offering or giving to a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties;

(b) The solicitation or acceptance by a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties.

2. Each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences conduct referred to in paragraph 1 of this article involving a foreign public official or international civil servant. Likewise,

delaktig. Likaledes skall varje konventionsstat pröva frågan om att straffbelägga andra former av korruption.

3. Varje konventionsstat skall också vidta de åtgärder som erfordras för att straffbelägga delaktighet som med-brottsling i en gärning som är straffbelagd i enlighet med denna artikel.

4. För de syften som avses i punkt 1 i denna artikel och artikel 9 i denna konvention skall med termen offentlig tjänsteman förstås offentlig tjänsteman eller person som tillhandahåller offentliga tjänster så som denna term definieras i nationell lag och tillämpas enligt straffrätten i den konventionsstat där personen i fråga utövar denna funktion.

Artikel 9

Åtgärder mot korruption

1. Utöver de åtgärder som avses i artikel 8 i denna konvention skall varje konventionsstat, i den utsträckning som är lämplig och förenlig med dess rättsordning vidta lagstiftningsåtgärder, administrativa åtgärder eller andra effektiva åtgärder för att främja omutlighet och för att förebygga, upptäcka och bestraffa bestickning av offentliga tjänstemän.

2. Varje konventionsstat skall vidta åtgärder för att tillse att dess myndigheter handlar effektivt i fråga om förebyggande, upptäckande och bestraffning av bestickning av offentliga tjänstemän, däri innefattande att tillse att myndigheterna är tillräckligt självständiga för att avskräcka från utövande av olämplig inverkan på deras handlande.

Artikel 10

Juridiska personers ansvar

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundsatserna i sin nationella lagstiftning, vidta de åtgärder som kan vara nöd-

each State Party shall consider establishing as criminal offences other forms of corruption.

3. Each State Party shall also adopt such measures as may be necessary to establish as a criminal offence participation as an accomplice in an offence established in accordance with this article.

4. For the purposes of paragraph 1 of this article and article 9 of this Convention, "public official" shall mean a public official or a person who provides a public service as defined in the domestic law and as applied in the criminal law of the State Party in which the person in question performs that function.

Article 9

Measures against corruption

1. In addition to the measures set forth in article 8 of this Convention, each State Party shall, to the extent appropriate and consistent with its legal system, adopt legislative, administrative or other effective measures to promote integrity and to prevent, detect and punish the corruption of public officials.

2. Each State Party shall take measures to ensure effective action by its authorities in the prevention, detection and punishment of the corruption of public officials, including providing such authorities with adequate independence to deter the exertion of inappropriate influence on their actions.

Article 10

Liability of legal persons

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of

vändiga för att juridiska personer skall kunna ställas till ansvar för medverkan i grova brott vari en organiserad brottslig sammanlutning är delaktig och för brott som är straffbelagda i enlighet med artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention.

2. Beroende på en konventionsstats rättsordning skall juridiska personer kunna lagföras straffrättsligt, civilrättsligt eller administrativt.

3. Denna ansvarsskyldighet skall inte inverka på det straffrättsliga ansvar som de fysiska personer har som har begått brotten.

4. Varje konventionsstat skall särskilt tillse att juridiska personer som ställs till ansvar i enlighet med denna artikel ådöms effektiva, proportionerliga och avskräckande straffrättsliga eller icke-straffrättsliga påföljder, innefattande bötesstraff.

Artikel 11

Lagföring, rättegång och påföljder

1. Varje konventionsstat skall belägga brott enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention med straff som tar hänsyn till brottets allvarliga art.

2. Varje konventionsstat skall sträva efter att säkerställa att sådan diskretionär prövningsrätt som är föreskriven i deras nationella lag avseende lagföring av personer för brott enligt denna konvention tillämpas på ett sådant sätt att bekämpningen av dessa brott blir så effektiv som möjligt och att vederbörliga hänsyn tas till behovet av att avskräcka från att sådana brott förövas.

3. I fråga om brott enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention skall varje konventionsstat vidta lämpliga åtgärder, i överensstämmelse med sin nationella lagstiftning och med vederbörlig hänsyn till rätten till försvar, för att söka säkerställa att de villkor som gäller med avseende på beslut om tillfällig frigivning i avvaktan på rät-

legal persons for participation in serious crimes involving an organized criminal group and for the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention.

2. Subject to the legal principles of the State Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

3. Such liability shall be without prejudice to the criminal liability of the natural persons who have committed the offences.

4. Each State Party shall, in particular, ensure that legal persons held liable in accordance with this article are subject to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

Article 11

Prosecution, adjudication and Sanctions

1. Each State Party shall make the commission of an offence established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention liable to sanctions that take into account the gravity of that offence.

2. Each State Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for offences covered by this Convention are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of those offences and with due regard to the need to deter the commission of such offences.

3. In the case of offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention, each State Party shall take appropriate measures, in accordance with its domestic law and with due regard to the rights of the defence, to seek to ensure that conditions imposed in connection with decisions on release pending trial or appeal take

tegång eller överklagande beaktar nödvändigheten att säkerställa att den åtalade är närvarande vid efterföljande brottmålsrättegångar.

4. Varje konventionsstat skall tillse att dess domstolar och andra behöriga myndigheter är medvetna om den allvarliga karaktären hos de brott som täcks av denna konvention när de bedömer frågan om tidig eller villkorlig frigivning av personer som dömts för sådana brott.

5. Varje konventionsstat skall, när så är lämpligt, i sin nationella lag fastställa en lång preskriptionstid inom vilken rättsligt förfarande skall kunna inledas för brott som omfattas av denna konvention och en ännu längre preskriptionstid i de fall då den misstänkte har undandragit sig lagföring.

6. Ingenting i denna konvention skall inverka på principen att rubriceringen av de brott som är straffbelagda i enlighet med konventionen och på tillämpligt lagligt försvar eller andra rättsprinciper som bestämmer lagligheten av gärningar förbehålls den nationella lagen i en konventionsstat och att sådana brott skall lagföras och bestraffas i enlighet med den lagen.

Artikel 12

Förverkande och beslag

1. Konventionsstaterna skall, i största möjliga utsträckning inom ramen för sina nationella lagar, vidta de åtgärder som erfordras för att kunna förklara förverkad

a) vinning som härrör från brott som omfattas av denna konvention eller egendom vars värde motsvarar värdet av sådan vinning, och

b) egendom, utrustning och andra hjälpmedel som används vid eller är avsedda att användas vid förövande av brott som omfattas av denna konvention.

2. Konventionsstaterna skall vidta de åtgärder som erfordras för att möjliggöra att

into consideration the need to ensure the presence of the defendant at subsequent criminal proceedings.

4. Each State Party shall ensure that its courts or other competent authorities bear in mind the grave nature of the offences covered by this Convention when considering the eventuality of early release or parole of persons convicted of such offences.

5. Each State Party shall, where appropriate, establish under its domestic law a long statute of limitations period in which to commence proceedings for any offence covered by this Convention and a longer period where the alleged offender has evaded the administration of justice.

6. Nothing contained in this Convention shall affect the principle that the description of the offences established in accordance with this Convention and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a State Party and that such offences shall be prosecuted and punished in accordance with that law.

Article 12

Confiscation and seizure

1. States Parties shall adopt, to the greatest extent possible within their domestic legal systems, such measures as may be necessary to enable confiscation of:

(a) Proceeds of crime derived from offences covered by this Convention or property the value of which corresponds to that of such proceeds;

(b) Property, equipment or other instrumentalities used in or destined for use in offences covered by this Convention.

2. States Parties shall adopt such measures as may be necessary to enable the identifica-

föremål som avses i punkt 1 i denna artikel identifieras, spåras, spärras eller tas i beslag för att förverkande senare skall kunna ske.

3. Om vinning av brott helt eller delvis har omvandlats eller omsatts till annan egendom, skall sådan egendom vara föremål för de åtgärder som avses i denna artikel i stället för vinningen.

4. Om vinning av brott har blandats med egendom som förvärvats från lagliga källor, skall sådan egendom, utan att det skall inverka på vad som kan gälla i fråga om frysning eller beslag, kunna förklaras förverkad till högst det beräknade värdet av den vinning som sammanblandats.

5. Intäkt eller annat utbyte som härrör från vinning av brott, från egendom till vilken vinning av brott har omvandlats eller omsatts eller från egendom som har sammanblandats med vinning av brott skall också kunna bli föremål för de åtgärder som avses i denna artikel på samma sätt och i samma omfattning som vinning av brott.

6. För de syften som avses i denna artikel och i artikel 13 i denna konvention skall varje konventionsstat bemyndiga sina domstolar och andra behöriga myndigheter att förordna att bank- och affärshandlingar samt andra handlingar rörande ekonomiska förhållanden görs tillgängliga eller tas i beslag. Konventionsstaterna får inte vägra att vidta åtgärder enligt bestämmelserna i denna punkt med hänvisning till banksekretess.

7. Konventionsstaterna kan överväga att kräva att en brottsling styrker att egendom som misstänks vara vinning av brott eller annan egendom som kan förklaras förverkad är förvärvat på lagligt sätt, i den utsträckning detta är förenligt med principerna i den nationella lagen och med arten av de rättsliga och andra förfaranden som kan gälla.

8. Bestämmelserna i denna artikel skall inte tolkas så att de inkräktar på de rättigheter som tillkommer godtroende tredje man.

tion, tracing, freezing or seizure of any item referred to in paragraph 1 of this article for the purpose of eventual confiscation.

3. If proceeds of crime have been transformed or converted, in part or in full, into other property, such property shall be liable to the measures referred to in this article instead of the proceeds.

4. If proceeds of crime have been intermingled with property acquired from legitimate sources, such property shall, without prejudice to any powers relating to freezing or seizure, be liable to confiscation up to the assessed value of the intermingled proceeds.

5. Income or other benefits derived from proceeds of crime, from property into which proceeds of crime have been transformed or converted or from property with which proceeds of crime have been intermingled shall also be liable to the measures referred to in this article, in the same manner and to the same extent as proceeds of crime.

6. For the purposes of this article and article 13 of this Convention, each State Party shall empower its courts or other competent authorities to order that bank, financial or commercial records be made available or be seized. States Parties shall not decline to act under the provisions of this paragraph on the ground of bank secrecy.

7. States Parties may consider the possibility of requiring that an offender demonstrate the lawful origin of alleged proceeds of crime or other property liable to confiscation, to the extent that such a requirement is consistent with the principles of their domestic law and with the nature of the judicial and other proceedings.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. Ingenting i denna artikel skall inverka på principen att åsyttade åtgärder skall definieras och genomföras i enlighet med och på de villkor som föreskrivs i en konventionsstats nationella lag.

9. Nothing contained in this article shall affect the principle that the measures to which it refers shall be defined and implemented in accordance with and subject to the provisions of the domestic law of a State Party.

Artikel 13

Internationellt samarbete om Förverkande

1. En konventionsstat, som har mottagit en framställning från en annan konventionsstat som har jurisdiktion över ett brott som täcks av denna konvention med avseende på förverkande av vinning av brott, egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som avses i artikel 12.1 i denna konvention som finns inom dess territorium, skall, i den omfattning som är möjlig inom ramen för dess nationella rättssystem,

a) överlämna framställningen till sina behöriga myndigheter för att utverka ett beslut om förverkande och, om ett sådant beslut meddelas, verkställa detsamma, eller

b) till sina behöriga myndigheter, i syfte att verkställa framställningen i den utsträckning som har begärts, överlämna ett beslut om förverkande som fattats av en domstol inom den begärande konventionsstats territorium i enlighet med artikel 12.1 i denna konvention till den del beslutet avser vinning av brott, egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som avses i artikel 12.1 som finns inom den anmodade konventionsstats territorium.

2. Efter framställning från en annan konventionsstat som har jurisdiktion över ett brott som täcks av denna konvention, skall en anmodad konventionsstat vidta åtgärder för att identifiera, spåra, spärra och beslagta vinning av brott, egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som avses i artikel 12.1 i denna konvention för att förverkande senare skall kunna ske med stöd av ett beslut som meddelas antingen av den begärande kon-

Article 13

International cooperation for purposes of confiscation

1. A State Party that has received a request from another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention for confiscation of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention situated in its territory shall, to the greatest extent possible within its domestic legal system:

(a) Submit the request to its competent authorities for the purpose of obtaining an order of confiscation and, if such an order is granted, give effect to it; or

(b) Submit to its competent authorities, with a view to giving effect to it to the extent requested, an order of confiscation issued by a court in the territory of the requesting State Party in accordance with article 12, paragraph 1, of this Convention insofar as it relates to proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, situated in the territory of the requested State Party.

2. Following a request made by another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention, the requested State Party shall take measures to identify, trace and freeze or seize proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention for the purpose of eventual confiscation to be ordered either by the requesting State Party or,

ventionsstaten eller av den anmodade konventionsstaten efter framställning enligt punkt 1 i denna artikel.

3. Bestämmelserna i artikel 18 i denna konvention skall i vederbörliga delar tillämpas på denna artikel. Utöver vad som anges i artikel 18.15 skall framställningar enligt denna artikel innehålla följande uppgifter:

a) I fråga om en framställning enligt punkt 1 a i denna artikel, en beskrivning av den egendom som skall förklaras förverkad och en redogörelse för de omständigheter som åberopas av den begärande konventionsstaten vilken redogörelse skall vara tillräckligt omfattande för att den anmodade konventionsstaten skall kunna utverka ett beslut enligt sin nationella lag.

b) I fråga om en framställning enligt punkt 1 b i denna artikel, en rättsligt giltig avskrift av det beslut om förverkande som åberopas som stöd för framställningen, en redogörelse för omständigheterna samt uppgift om i vilken omfattning verkställighet av beslutet begärs.

c) I fråga om en framställning i enlighet med punkt 2 i denna artikel, en redogörelse för de omständigheter som åberopas av den begärande staten samt uppgift om de åtgärder som begärs.

4. Beslut och åtgärder enligt punkterna 1 och 2 i denna artikel skall fattas och vidtas av den anmodade konventionsstaten i enlighet med och på de villkor som föreskrivs i denna stats nationella lag och dess processuella bestämmelser eller bilaterala eller multilaterala fördrag, avtal eller överenskommelser som den staten är bunden av i förhållande till den begärande konventionsstaten.

5. Varje konventionsstat skall tillhandahålla Förenta nationernas generalsekreterare avskrifter av sina lagar och förordningar vari bestämmelserna i denna artikel regleras och av senare ändringar i dem eller en redogörelse för dem.

pursuant to a request under paragraph 1 of this article, by the requested State Party.

3. The provisions of article 18 of this Convention are applicable, mutatis mutandis, to this article. In addition to the information specified in article 18, paragraph 15, requests made pursuant to this article shall contain:

(a) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (a) of this article, a description of the property to be confiscated and a statement of the facts relied upon by the requesting State Party sufficient to enable the requested State Party to seek the order under its domestic law;

(b) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (b) of this article, a legally admissible copy of an order of confiscation upon which the request is based issued by the requesting State Party, a statement of the facts and information as to the extent to which execution of the order is requested;

(c) In the case of a request pertaining to paragraph 2 of this article, a statement of the facts relied upon by the requesting State Party and a description of the actions requested.

4. The decisions or actions provided for in paragraphs 1 and 2 of this article shall be taken by the requested State Party in accordance with and subject to the provisions of its domestic law and its procedural rules or any bilateral or multilateral treaty, agreement or arrangement to which it may be bound in relation to the requesting State Party.

5. Each State Party shall furnish copies of its laws and regulations that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws and regulations or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations.

6. Om en konventionsstat ställer som villkor för att vidta de åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel att ett avtal skall föreligga, skall den betrakta denna konvention som nödvändig och tillräcklig avtalsgrund.

7. Samarbete med stöd av denna artikel får vägras av en konventionsstat om det brott som framställningen avser inte täcks av denna konvention.

8. Bestämmelserna i denna artikel skall inte tolkas så att de inkräktar på de rättigheter som tillkommer godtroende tredje man.

9. Konventionsstaterna skall överväga att sluta bilaterala eller multilaterala fördrag, avtal eller överenskommelser för att höja effektiviteten i det internationella samarbete som bedrivs enligt denna artikel.

Artikel 14

Förfogande över vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad

1. Vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad av en konventionsstat med stöd av artiklarna 12 eller 13.1 i denna konvention skall förfogas över av konventionsstaten i enlighet med dess nationella lag och administrativa förfaranden.

2. När en konventionsstat bifaller en framställning från en annan konventionsstat enligt artikel 13 i denna konvention skall den, i den utsträckning som är tillåten enligt dess nationella lagar och om så begärs av den, i första hand överväga att återlämna vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad till den begärande konventionsstaten så att denna skall kunna ersätta brottsoffren eller återlämna vinningen eller egendomen till dess rätta ägare.

3. När en konventionsstat bifaller en framställning från en annan konventionsstat enligt artiklarna 12 och 13 i denna konvention, kan den särskilt överväga att sluta avtal eller träffa överenskommelse om att

6. If a State Party elects to make the taking of the measures referred to in paragraphs 1 and 2 of this article conditional on the existence of a relevant treaty, that State Party shall consider this Convention the necessary and sufficient treaty basis.

7. Cooperation under this article may be refused by a State Party if the offence to which the request relates is not an offence covered by this Convention.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral treaties, agreements or arrangements to enhance the effectiveness of international cooperation undertaken pursuant to this article.

Article 14

Disposal of confiscated proceeds of crime or property

1. Proceeds of crime or property confiscated by a State Party pursuant to articles 12 or 13, paragraph 1, of this Convention shall be disposed of by that State Party in accordance with its domestic law and administrative procedures.

2. When acting on the request made by another State Party in accordance with article 13 of this Convention, States Parties shall, to the extent permitted by domestic law and if so requested, give priority consideration to returning the confiscated proceeds of crime or property to the requesting State Party so that it can give compensation to the victims of the crime or return such proceeds of crime or property to their legitimate owners.

3. When acting on the request made by another State Party in accordance with articles 12 and 13 of this Convention, a State Party may give special consideration to concluding agreements or arrangements on:

a) insätta värdet av vinningen eller egendomen eller medel som erhålls från försäljningen av sådan vinning eller egendom, eller en del därav, på det konto som öppnats i enlighet med artikel 30.2 c i denna konvention och överlämna det till mellanstatliga organ som ägnar sig åt att bekämpa organiserad brottslighet, eller

b) dela vinningen eller egendomen eller medel som erhålls från försäljningen av sådan vinning eller egendom med andra konventionsstater på regelmässig basis eller enligt grunder som fastställs i varje enskilt fall i enlighet med konventionsstatens nationella lag och administrativa förfaranden.

Artikel 15

Jurisdiktion

1. Varje konventionsstat skall vidta de åtgärder som erfordras för att kunna utöva jurisdiktion över brott som är straffbelagda i enlighet med artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention när

a) brottet har förövats inom dess territorium, eller

b) brottet har förövats ombord på ett fartyg som för dess flagg eller ombord på ett luftfartyg som var registrerat enligt dess lagar när brottet förövades.

2. Med förbehåll för artikel 4 i denna konvention kan en konventionsstat också vidta de åtgärder som erfordras för att utöva jurisdiktion över ett sådant brott när

a) brottet har förövats mot en medborgare i den konventionsstaten, eller

b) brottet har förövats av en medborgare i konventionsstaten eller av en statslös person med hemvist inom denna stats territorium, eller

c) brottet är

(a) Contributing the value of such proceeds of crime or property or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property or a part thereof to the account designated in accordance with article 30, paragraph 2 (c), of this Convention and to inter-governmental bodies specializing in the fight against organized crime;

(b) Sharing with other States Parties, on a regular or case-by-case basis, such proceeds of crime or property, or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property, in accordance with its domestic law or administrative procedures.

Article 15

Jurisdiction

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention when:

(a) The offence is committed in the territory of that State Party; or

(b) The offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that State Party or an aircraft that is registered under the laws of that State Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to article 4 of this Convention, a State Party may also establish its jurisdiction over any such offence when:

(a) The offence is committed against a national of that State Party;

(b) The offence is committed by a national of that State Party or a stateless person who has his or her habitual residence in its territory; or

(c) The offence is:

i) ett brott som är straffbelagt i enlighet med artikel 5.1 i denna konvention och har förövats utanför denna stats territorium i avsikt att där begå ett grovt brott, eller

ii) ett brott som är straffbelagt i enlighet med artikel 6.1 b ii i denna konvention och har förövats utanför dess territorium i avsikt att begå ett brott som är straffbelagt i enlighet med artikel 6.1 a i eller ii eller artikel 6.1 b i i denna konvention inom dess territorium.

3. För de syften som avses i artikel 16.10 i denna konvention skall varje konventionsstat vidta de åtgärder som erfordras för att kunna utöva jurisdiktion över brott som omfattas av denna konvention när den misstänkte befinner sig inom dess territorium och staten inte utlämnar personen av det enda skälet att vederbörande är medborgare i staten i fråga.

4. Varje konventionsstat kan också vidta de åtgärder som erfordras för att kunna utöva jurisdiktion över brott som omfattas av denna konvention när den misstänkte befinner sig inom dess territorium och staten inte utlämnar honom eller henne.

5. Om en konventionsstat som utövar sin jurisdiktion med stöd av punkt 1 eller 2 i denna artikel har blivit varskodd om, eller på annat sätt har fått reda på, att en eller flera andra konventionsstater genomför en utredning eller lagföring eller vidtar rättsliga åtgärder med avseende på samma gärning, skall de behöriga myndigheterna i dessa stater, om så är lämpligt, samråda för att samordna sina åtgärder.

6. Utan att göra avkall på allmänna folkrättsliga grundsatser skall denna konvention inte utesluta att någon straffrättslig jurisdiktion utövas som en part har etablerat i enlighet med sin nationella lag.

(i) One of those established in accordance with article 5, paragraph 1, of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of a serious crime within its territory;

(ii) One of those established in accordance with article 6, paragraph 1 (b) (ii), of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with article 6, paragraph 1 (a) (i) or (ii) or (b) (i), of this Convention within its territory.

3. For the purposes of article 16, paragraph 10, of this Convention, each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each State Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her.

5. If a State Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 of this article has been notified, or has otherwise learned, that one or more other States Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those States Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Convention does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a State Party in accordance with its domestic law.

Artikel 16

Utlämning

1. Denna artikel skall tillämpas på brott som omfattas av denna konvention eller, i de fall en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i ett brott som avses i artikel 3.1 a eller b, och den som begärs utlämnad befinner sig inom den anmodade konventionsstatens territorium, under förutsättning att det brott för vilket utlämning begärs är straffbelagt enligt både den begärande och den anmodade konventionsstatens nationella lag.

2. Om det i en begäran om utlämning ingår flera skilda grova brott, av vilka somliga inte omfattas av denna artikel, får den anmodade konventionsstaten tillämpa denna artikel också på dessa brott.

3. Varje brott på vilket denna artikel är tillämplig skall betraktas som utlämningsbart brott i varje utlämningsavtal som redan gäller mellan konventionsstater. Konventionsstaterna förbinder sig att ta med dessa brott som utlämningsbara brott i varje utlämningsavtal som kan komma att slutas dem emellan.

4. Om en konventionsstat, som för utlämning ställer som villkor att det skall finnas ett utlämningsavtal, mottar en begäran om utlämning från en annan konventionsstat med vilken den inte har slutit sådant avtal, får den betrakta denna konvention som laglig grund för utlämning i fråga om varje brott på vilket denna artikel är tillämplig.

5. Konventionsstater, som för utlämning ställer som villkor att utlämningsavtal finns, skall,

a) vid deponeringen av sina instrument avseende ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning till denna konvention, meddela Förenta nationernas generalsekretärare om de avser betrakta denna konvention som rättslig grund för samarbete i fråga om utlämning med andra konventionsstater, och,

Article 16

Extradition

1. This article shall apply to the offences covered by this Convention or in cases where an offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), involves an organized criminal group and the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested State Party, provided that the offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting State Party and the requested State Party.

2. If the request for extradition includes several separate serious crimes, some of which are not covered by this article, the requested State Party may apply this article also in respect of the latter offences.

3. Each of the offences to which this article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between States Parties. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

4. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Convention the legal basis for extradition in respect of any offence to which this article applies.

5. States Parties that make extradition conditional on the existence of a treaty shall:

a) At the time of deposit of their instrument of ratification, acceptance, approval of or accession to this Convention, inform the Secretary-General of the United Nations whether they will take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition with other States Parties to this Convention; and

b) om de inte godtar denna konvention som rättslig grund för samarbete i fråga om utlämning, där så är lämpligt, sträva efter att sluta utlämningsavtal med andra konventionsstater för att uppfylla denna artikel.

6. Konventionsstater, som för utlämning inte ställer som villkor att det skall finnas ett utlämningsavtal, skall betrakta sådana brott som avses i denna artikel som utlämningsbara brott dem emellan.

7. Utlämning skall vara underkastad de villkor som gäller enligt den anmodade konventionsstatens lag eller enligt tillämpliga utlämningsavtal, däri bland annat inbegripet villkor med avseende på lägsta straffkrav för utlämning och de grunder som får åberopas av den anmodade konventionsstaten för att vägra utlämning.

8. Konventionsstaterna skall, med hänsynstagande till sina nationella lagar, sträva efter att underlätta utlämningsförfarandet och förenkla de bevisrättsliga krav som gäller för brott på vilka denna artikel är tillämplig.

9. Under hänsynstagande till bestämmelserna i sin nationella lag och i utlämningsavtal som den har ingått, kan den anmodade konventionsstaten, om den finner att omständigheterna så kräver och om ärendet är brådskande, på framställning från den begärande konventionsstaten, ta en person som har begärts utlämnad och som uppehåller sig inom dess territorium i förvar eller vidta andra lämpliga åtgärder för att säkerställa att personen är närvarande vid utlämningsförfarandet.

10. Om en konventionsstat, inom vars territorium en misstänkt påträffas, inte utlämnar vederbörande för ett brott om täcks av denna artikel endast av det skälet att han eller hon är medborgare i denna stat, skall den, efter framställning av den begärande konventionsstaten, vara skyldig att, utan otillbörligt dröjsmål, hänskjuta saken till sina behöriga myndigheter för att verkställa lagföring. Dessa myndigheter skall fatta be-

(b) If they do not take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition, seek, where appropriate, to conclude treaties on extradition with other States Parties to this Convention in order to implement this article.

6. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize offences to which this article applies as extraditable offences between themselves.

7. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested State Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested State Party may refuse extradition.

8. States Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any offence to which this article applies.

9. Subject to the provisions of its domestic law and its extradition treaties, the requested State Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting State Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

10. A State Party in whose territory an alleged offender is found, if it does not extradite such person in respect of an offence to which this article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the State Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision

slut och vidta åtgärder på samma sätt som vid andra grova brott i enlighet med konventionsstatens nationella lag. De berörda konventionsstaterna skall samarbeta, särskilt i fråga om processuella och bevisrättsliga aspekter, för att säkerställa lagföringens effektivitet.

11. När en konventionsstat enligt sin nationella lag endast kan utlämna eller på annat sätt överlämna en av sina medborgare på villkor att han eller hon återbördas till konventionsstaten i fråga för att avtjäna det straff som han eller hon ådömts till följd av den rättegång eller de rättsliga förfaranden för vilka utlämningen eller överlämnandet av honom eller henne begärdes och konventionsstaten i fråga och den begärande konventionsstaten är införstådda med detta alternativ och de andra villkor som de kan anse vara lämpliga, skall sådan villkorlig utlämning eller villkorligt överlämnande vara tillräckligt för att uppfylla villkoren i punkt 10 i denna artikel.

12. Om utlämning som begärs för att verkställa en ådömd påföljd vägras på grund av att den person som begärs utlämnad är medborgare i den anmodade konventionsstaten, skall denna stat, om dess lag tillåter det och det står i överensstämmelse med de krav den lagen uppställer, på framställning av den begärande staten överväga att låta verkställa den påföljd som har ådömts enligt den begärande konventionsstatens lag eller återstående del därav.

13. Varje person mot vilken rättsliga åtgärder vidtas i samband med brott på vilka denna artikel äger tillämpning skall garanteras rättvis behandling i alla faser av lagföringen, däribland att åtnjuta alla de rättigheter och garantier som tillerkänns personer i den konventionsstats nationella lag inom vars territorium personen befinner sig.

14. Ingenting i denna konvention skall tolkas som att det skulle innebära en skyldighet att utlämna, om den anmodade konventionsstaten har grundad anledning att anta att

and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a grave nature under the domestic law of that State Party. The States Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

11. Whenever a State Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that State Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that State Party and the State Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 10 of this article.

12. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested State Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.

13. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the offences to which this article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the State Party in the territory of which that person is present.

14. Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested State Party has substantial grounds for believing that the request

framställningen har gjorts i syfte att åtala eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, trosuppfattning, nationalitet, etniska ursprung eller politiska uppfattning eller att bifall till framställningen på någon av dessa grunder skulle kunna vara till förfång för denne.

15. En konventionsstat får inte avslå en begäran om utlämning av det enda skälet att brottet också bedöms omfatta fiskala frågor.

16. Den anmodade konventionsstaten skall, innan den avslår en begäran om utlämning, där så är lämpligt, samråda med den begärande konventionsstaten för att ge den tillfälle att ange sin inställning och lämna upplysningar om anklagelserna.

17. Konventionsstaterna skall sträva efter att sluta bilaterala och multilaterala avtal och uppgörelser för att möjliggöra utlämning eller förbättra verkställigheten av utlämning.

Artikel 17

Överförande av dömda personer

Konventionsstaterna kan överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller att ingå överenskommelser om att personer som har dömts till fängelse eller annan frihetsberövande påföljd för brott som täcks av denna konvention skall överföras till sina hemländer för att straffet skall kunna avtjänas där.

Artikel 18

Internationell rättslig hjälp

1. Konventionsstaterna skall i största möjliga utsträckning lämna varandra internationell rättslig hjälp vid brottsutredningar, lagföring och rättsliga förfaranden med avseende på brott som omfattas av artikel 3 i denna konvention och skall ömsesidigt lämna varandra liknande hjälp när den begärande konventionsstaten har skälig anledning att misstänka att brott som avses i artikel

has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

15. States Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

16. Before refusing extradition, the requested State Party shall, where appropriate, consult with the requesting State Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

17. States Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition.

Article 17

Transfer of sentenced persons

States Parties may consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on the transfer to their territory of persons sentenced to imprisonment or other forms of deprivation of liberty for offences covered by this Convention, in order that they may complete their sentences there.

Article 18

Mutual legal assistance

1. States Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences covered by this Convention as provided for in article 3 and shall reciprocally extend to one another similar assistance where the requesting State Party has reasonable grounds to suspect that the offence referred to in ar-

3.1 a eller 3.1 b är av gränsöverskridande natur, däri innefattande att brottsoffer, vittnen, vinning av brott, hjälpmedel eller bevisning för sådana brott finns i den anmodade konventionsstaten och att en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i brottet.

2. Internationell rättslig hjälp skall i största möjliga utsträckning lämnas i enlighet med den anmodade konventionsstatens ifrågakommande lagar, fördrag, avtal och uppörelser med avseende på utredning, lagföring och rättsliga åtgärder i fråga om brott för vilka juridiska personer kan ställas till ansvar med stöd av artikel 10 i denna konvention i den begärande konventionsstaten.

3. Internationell rättslig hjälp som skall lämnas enligt denna artikel kan begäras i något av följande syften:

a) Upptagande av vittnesmål eller andra utsagor.

b) Delgivning av rättegångshandlingar.

c) Verkställande av husrannsakan, beslag och frysning.

d) Undersökning av föremål och platser.

e) Tillhandahållande av information, bevismaterial och sakkunnigutlåtanden.

f) Tillhandahållande av handlingar och uppteckningar av betydelse i original eller i bestyrkt kopia, däri inbegripet officiella handlingar, bankhandlingar, finansiella handlingar, företagshandlingar och andra handlingar som rör ekonomiska förhållanden eller affärsförhållanden.

g) Identifiering eller spårande av vinning av brott, egendom, hjälpmedel eller andra föremål för bevisändamål.

h) Underlättande av frivilligt deltagande av personer i den begärande konventionsstaten.

ticle 3, paragraph 1 (a) or (b), is transnational in nature, including that victims, witnesses, proceeds, instrumentalities or evidence of such offences are located in the requested State Party and that the offence involves an organized criminal group.

2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested State Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which a legal person may be held liable in accordance with article 10 of this Convention in the requesting State Party.

3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this article may be requested for any of the following purposes:

(a) Taking evidence or statements from persons;

(b) Effecting service of judicial documents;

(c) Executing searches and seizures, and freezing;

(d) Examining objects and sites;

(e) Providing information, evidentiary items and expert evaluations;

(f) Providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;

(g) Identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;

(h) Facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting State Party;

i) Varje slag av rättslig hjälp som inte är oförenlig med den anmodade konventionsstatens nationella lag.

4. Om inte annat följer av nationell lag får en konventionsstats behöriga myndigheter, utan att det skall strida mot nationell lag, självmant överlämna upplysningar i brottmål till en behörig myndighet i en annan konventionsstat, när de bedömer att upplysningarna kan hjälpa myndigheten att genomföra eller fullfölja utredningar och rättsliga förfaranden eller kan resultera i en framställning från den senare konventionsstaten enligt denna konvention.

5. Om det inte inkräktar på efterforskningar och rättsliga förfaranden i den stat vars behöriga myndigheter lämnar upplysningarna, får upplysningar översändas i enlighet med punkt 4 i denna artikel. De behöriga myndigheter som mottar uppgifterna skall bevilja en begäran om sekretess, även tillfällig, avseende uppgifterna och om inskränkningar i rätten att utnyttja dem. Detta skall dock inte hindra att den mottagande konventionsstaten under förfarandets gång röjer uppgifter som bevisar den anklagades oskuld. I så fall skall den mottagande konventionsstaten underrätta den överlämnande konventionsstaten härom före röjandet och, om så begärs, samråda med denna. Om, i undantagsfall, sådant förhandsmeddelande inte är möjligt, skall den mottagande konventionsstaten utan dröjsmål meddela den överlämnande konventionsstaten att röjande skett.

6. Bestämmelserna i denna artikel skall inte inverka på åtaganden i annat bilateralt eller multilateralt avtal som helt eller delvis gäller eller kommer att gälla internationell rättslig hjälp.

7. Punkterna 9 - 29 i denna artikel skall gälla framställningar som görs enligt denna artikel, om inte de berörda konventionsstaterna är bundna av ett särskilt avtal om internationell rättslig hjälp. Om så är fallet, skall motsvarande bestämmelser i det avtalet gälla, såvida inte staterna kommer överens om att punkterna 9 - 29 i denna artikel skall

(i) Any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested State Party.

4. Without prejudice to domestic law, the competent authorities of a State Party may, without prior request, transmit information relating to criminal matters to a competent authority in another State Party where they believe that such information could assist the authority in undertaking or successfully concluding inquiries and criminal proceedings or could result in a request formulated by the latter State Party pursuant to this Convention.

5. The transmission of information pursuant to paragraph 4 of this article shall be without prejudice to inquiries and criminal proceedings in the State of the competent authorities providing the information. The competent authorities receiving the information shall comply with a request that said information remain confidential, even temporarily, or with restrictions on its use. However, this shall not prevent the receiving State Party from disclosing in its proceedings information that is exculpatory to an accused person. In such a case, the receiving State Party shall notify the transmitting State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the transmitting State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the receiving State Party shall inform the transmitting State Party of the disclosure without delay.

6. The provisions of this article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, that governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

7. Paragraphs 9 to 29 of this article shall apply to requests made pursuant to this article if the States Parties in question are not bound by a treaty of mutual legal assistance. If those States Parties are bound by such a treaty, the corresponding provisions of that treaty shall apply unless the States Parties agree to apply paragraphs 9 to 29 of this ar-

gälla i stället. Konventionsstaterna uppmantras starkt att tillämpa dessa punkter om samarbetet därigenom underlättas.

8. En konventionsstat får inte vägra att lämna internationell rättslig hjälp enligt denna artikel med hänvisning till banksekretess.

9. En konventionsstat får vägra att lämna internationell rättslig hjälp enligt denna artikel med hänvisning till att dubbel straffbarhet inte föreligger. Den anmodade konventionsstaten får dock, när den så bedömer lämpligt, lämna biträde i den utsträckning den själv avgör, oberoende av om gärningen skulle utgöra ett brott enligt den nationella lagen i den anmodade konventionsstaten.

10. En person som är frihetsberövad eller avtjänar straff inom en konventionsstats territorium vars närvaro i en annan konventionsstat begärs för identifiering, avgivande av vittnesmål eller för att på annat sätt lämna hjälp med att erhålla bevis för brottsutredning, åtal eller rättsliga åtgärder med avseende på brott som täcks av denna konvention, får överföras om följande villkor är uppfyllda:

a) Att personen i medvetande om vad saken gäller och av fri vilja går med på överförandet.

b) Att båda konventionsstaters behöriga myndigheter samtycker allt under beaktande av sådana villkor som dessa konventionsstater anser vara lämpliga.

11. För de syften som avses i punkt 10 i denna artikel skall följande bestämmelser gälla:

a) Den konventionsstat till vilken personen överförs skall ha behörighet och skyldighet att hålla personen i fängsligt förvar, såvida inte annat begärs eller tillåts av den konventionsstat från vilken personen har överförts.

b) Den konventionsstat till vilken personen överförs skall ofördröjligen uppfylla sin

article in lieu thereof. States Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.

8. States Parties shall not decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of bank secrecy.

9. States Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested State Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested State Party.

10. A person who is being detained or is serving a sentence in the territory of one State Party whose presence in another State Party is requested for purposes of identification, testimony or otherwise providing assistance in obtaining evidence for investigations, prosecutions or judicial proceedings in relation to offences covered by this Convention may be transferred if the following conditions are met:

(a) The person freely gives his or her informed consent;

(b) The competent authorities of both States Parties agree, subject to such conditions as those States Parties may deem appropriate.

11. For the purposes of paragraph 10 of this article:

(a) The State Party to which the person is transferred shall have the authority and obligation to keep the person transferred in custody, unless otherwise requested or authorized by the State Party from which the person was transferred;

(b) The State Party to which the person is transferred shall without delay implement its

skyldighet att återbörd personerna till förvar i den konventionsstat från vilken han eller hon har överförts enligt överenskommelse i förväg eller på annat sätt mellan de båda staternas behöriga myndigheter.

c) Den konventionsstat till vilken personen överförs får inte kräva att den konventionsstat från vilken han eller hon har överförts inleder utlämningsförfarande för att få personen i fråga återlämnad.

d) Den överförda personen skall, i den stat från vilken han eller hon har överförts, tillgodoräknas tid som avtjänats av påföljden i den konventionsstat till vilken han eller hon har överförts.

12. Såvida inte den konventionsstat från vilken en person skall överföras i enlighet med punkterna 10 och 11 i denna artikel går med härför, skall personen i fråga, oberoende av nationalitet, inte lagföras, frihetsberövas, straffas eller underkastas någon inskränkning i sin personliga frihet inom den stats territorium till vilket han eller hon har överförts för gärningar, underlåtenhet eller domar som föregår personens avfärd från den stats territorium från vilket han eller hon har överförts.

13. Varje konventionsstat skall utse en centralmyndighet som skall ha ansvar och behörighet att ta emot framställningar om internationell rättslig hjälp och att antingen verkställa dem eller överlämna dem till behöriga myndigheter för verkställighet. I det fall det i en konventionsstat finns en särskild region eller ett särskilt territorium med ett särskilt system för internationell rättslig hjälp, får denna stat utse en annan centralmyndighet som skall ha samma funktion för ifrågavarande region eller territorium. Centralmyndigheterna skall tillse att mottagna framställningar verkställs eller överlämnas för verkställighet på ett riktigt sätt och utan dröjsmål. När centralmyndigheten överlämnar en framställning till en behörig myndighet för verkställighet, skall den befrämja att densamma ofördröjligen och på vederbörligt sätt verkställs av den behöriga myndigheten.

obligation to return the person to the custody of the State Party from which the person was transferred as agreed beforehand, or as otherwise agreed, by the competent authorities of both States Parties;

(c) The State Party to which the person is transferred shall not require the State Party from which the person was transferred to initiate extradition proceedings for the return of the person;

(d) The person transferred shall receive credit for service of the sentence being served in the State from which he or she was transferred for time spent in the custody of the State Party to which he or she was transferred.

12. Unless the State Party from which a person is to be transferred in accordance with paragraphs 10 and 11 of this article so agrees, that person, whatever his or her nationality, shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in the territory of the State to which that person is transferred in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the State from which he or she was transferred.

13. Each State Party shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to the competent authorities for execution. Where a State Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the central authority designated for this purpose at

Förenta nationernas generalsekreterare skall underrättas om den centralmyndighet som har utsetts för detta ändamål när konventionsstaterna deponerar sina instrument avseende ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning till denna konvention. Framställningar om internationell rättslig hjälp och därtill anknutna meddelanden skall överlämnas till de centralmyndigheter som utsetts av konventionsstaterna. Detta krav skall dock inte inskränka en konventionsstats rätt att kräva att sådana framställningar och meddelanden skall överlämnas på diplomatisk väg och, om ärendet är brådskande och om parterna samtycker, via Internationella kriminalpolisorganisationen där så är möjligt.

14. Framställningar skall göras skriftligen eller, om så är möjligt, på annat sätt som möjliggör framställning av ett skriftligt meddelande, på ett språk som är godtagbart för den anmodade konventionsstaten, och på ett sätt som tillåter denna stat att konstatera att dokumentet är äkta. Förenta nationernas generalsekreterare skall underrättas om det eller de språk som en konventionsstat kan godta när den deponerar sitt instrument avseende ratificering, godtagande eller godkännande eller när den ansluter sig till denna konvention. I brådskande fall och när konventionsstaterna är överens därom, får framställningar göras muntligen med efterföljande skriftlig bekräftelse.

15. En framställning om internationell rättslig hjälp skall innehålla

a) uppgift om den myndighet som gör framställningen,

b) föremålet för och arten av den brottsutredning, den lagföring eller det rättsliga förfarande som framställningen avser samt namnet på den myndighet som handlägger brottsutredningen, lagföringen eller det rättsliga förfarandet jämte upplysningar om vilka uppgifter denna myndighet har,

c) en sammanställning av de omständigheter som är av betydelse i ärendet utom i de fall framställningen gäller delgivning av rät-

the time each State Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. Requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be transmitted to the central authorities designated by the States Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a State Party to require that such requests and communications be addressed to it through diplomatic channels and, in urgent circumstances, where the States Parties agree, through the International Criminal Police Organization, if possible.

14. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested State Party, under conditions allowing that State Party to establish authenticity. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the language or languages acceptable to each State Party at the time it deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. In urgent circumstances and where agreed by the States Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

15. A request for mutual legal assistance shall contain:

(a) The identity of the authority making the request;

(b) The subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates and the name and functions of the authority conducting the investigation, prosecution or judicial proceeding;

(c) A summary of the relevant facts, except in relation to requests for the purpose of service of judicial documents;

tegångshandlingar,

d) uppgift om vilket slag av biträde som begärs samt huruvida den ansökande konventionsstaten önskar att ett särskilt förfarande skall tillämpas,

e) uppgift om samtliga berörda personers identitet, adress och nationalitet, där så är möjligt,

f) uppgift om det ändamål för vilket bevismaterial, upplysningar eller åtgärder begärs.

16. Den anmodade konventionsstaten får begära ytterligare uppgifter om så verkar vara nödvändigt för att kunna verkställa den begärda åtgärden i enlighet med sin nationella lag eller när det kan underlätta verkställigheten.

17. De åtgärder som framställningen avser skall verkställas enligt den anmodade konventionsstatens nationella lag och, i den mån detta inte strider mot denna lag och där så är möjligt, med tillämpning av de förfaranden som anges i framställningen.

18. När så är möjligt och förenligt med grundsatserna i nationell lag, i de fall en person befinner sig inom en konventionsstats territorium och han eller hon skall höras som vitne eller sakkunnig av de rättsliga myndigheterna i en annan konventionsstat, får den förstnämnda konventionsstaten, på begäran av den sistnämnda staten, ge sitt samtycke till att förhandlingen sker genom videokonferens i det fall det inte är möjligt eller önskvärt att vederbörande person personligen uppträder inom den begärande konventionsstatens territorium. Konventionsstater kan komma överens om att förhör skall utföras av en rättslig myndighet i den begärande konventionsstaten i närvaro av en rättslig myndighet från den anmodade konventionsstaten.

19. Den begärande konventionsstaten får inte utan föregående samtycke av den anmodade konventionsstaten överföra eller

(d) A description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting State Party wishes to be followed;

e) Where possible, the identity, location and nationality of any person concerned; and

(f) The purpose for which the evidence, information or action is sought.

16. The requested State Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

17. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested State Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested State Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

18. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a State Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another State Party, the first State Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting State Party. States Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting State Party and attended by a judicial authority of the requested State Party.

19. The requesting State Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested State Party for in-

använda uppgifter eller bevisning som har lämnats av den anmodade konventionsstaten för andra brottsutredningar, annan lagföring eller andra rättegångar än de som anges i framställningen. Ingenting i denna punkt skall förhindra att den begärande konventionsstaten i sina förfaranden röjer uppgifter eller bevisning som bevisar den anklagades oskuld. I så fall skall den begärande konventionsstaten meddela den anmodade konventionsstaten före röjandet av uppgifterna eller bevisningen och, på begäran, samråda med den anmodade konventionsstaten. Om det i undantagsfall inte är möjligt att lämna sådant förhandsmeddelande, skall den begärande konventionsstaten utan dröjsmål meddela den anmodade konventionsstaten om att röjande har skett.

20. Den begärande konventionsstaten får begära att den anmodade konventionsstaten iakttar sekretess beträffande framställningen och dess innehåll utom i den omfattning som erfordras för att verkställa de begärda åtgärderna. Om den anmodade konventionsstaten inte kan efterkomma en begäran om sekretess, skall den genast meddela den begärande konventionsstaten.

21. En framställning om internationell rättslig hjälp får avslås om

a) framställningen inte gjorts i enlighet med bestämmelserna i denna artikel,

b) den anmodade konventionsstaten anser att verkställighet av de begärda åtgärderna sannolikt skulle inkräkta på dess suveränitet, säkerhet, allmänna rättsprinciper (ordre public) eller andra väsentliga intressen,

c) den anmodade konventionsstatens myndigheter enligt nationella lag själva skulle vara förhindrade att vidta den begärda åtgärden i fråga om ett liknande brott i det fall att brottet varit föremål för utredning, lagföring eller annat rättsligt förfaranden enligt deras egen jurisdiktion, eller om

d) bifall till framställningen skulle strida mot den anmodade konventionsstatens lagstiftning rörande internationell rättslig hjälp.

vestigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested State Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting State Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting State Party shall notify the requested State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting State Party shall inform the requested State Party of the disclosure without delay.

20. The requesting State Party may require that the requested State Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested State Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting State Party.

21. Mutual legal assistance may be refused:

(a) If the request is not made in conformity with the provisions of this article;

(b) If the requested State Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, ordre public or other essential interests;

(c) If the authorities of the requested State Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;

(d) If it would be contrary to the legal system of the requested State Party relating to mutual legal assistance for the request to be

22. En konventionsstat får inte avslå en begäran om internationell rättslig hjälp av det enda skälet att brottet också bedöms omfatta fiskala frågor.

23. Ett avslag på en framställning om internationell rättslig hjälp skall motiveras.

24. Den anmodade konventionsstaten skall snarast verkställa en framställning om internationell rättslig hjälp och skall, i största möjliga mån, beakta de tidsfrister som angivits av den begärande konventionsstaten och för vilka skäl har angivits, helst i framställningen. Den anmodade konventionsstaten skall tillmötesgå skäliga förfrågningar från den begärande konventionsstatens sida om hur långt man kommit i handläggningen av framställningen. Den begärande konventionsstaten skall genast meddela den anmodade konventionsstaten om när den begärda hjälpen inte längre är påkallad.

25. Internationell rättslig hjälp får uppskjutas av den anmodade konventionsstaten om det skulle hindra en pågående brottsutredning, lagföring eller annat rättsligt förfarande.

26. Innan den anmodade konventionsstaten avslår en framställning med stöd av punkt 21 i denna artikel eller uppskjuter dess verkställighet med stöd av punkt 25 i denna artikel skall den samråda med den begärande konventionsstaten för att avgöra om hjälpen kan lämnas på de villkor som den anser vara påkallade. Om den begärande konventionsstaten godtar hjälp på dessa villkor, skall den uppfylla villkoren.

27. Om det inte påverkar tillämpningen av punkt 12 i denna artikel skall ett vittne, en sakkunnig eller en annan person som samtycker till att avge vittnesmål eller medverka i brottsutredning, lagföring eller annat rättsligt förfarande inom den begärande konventionsstatens territorium inte åtalas, fängslas, straffas eller på annat sätt underkastas inskränkning i sin personliga frihet inom detta

granted.

22. States Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

23. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.

24. The requested State Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting State Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested State Party shall respond to reasonable requests by the requesting State Party on progress of its handling of the request. The requesting State Party shall promptly inform the requested State Party when the assistance sought is no longer required.

25. Mutual legal assistance may be postponed by the requested State Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.

26. Before refusing a request pursuant to paragraph 21 of this article or postponing its execution pursuant to paragraph 25 of this article, the requested State Party shall consult with the requesting State Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting State Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.

27. Without prejudice to the application of paragraph 12 of this article, a witness, expert or other person who, at the request of the requesting State Party, consents to give evidence in a proceeding or to assist in an investigation, prosecution or judicial proceeding in the territory of the requesting State Party shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other

territorium på grund av någon gärning, underlåtenhet eller dom som hänför sig till tiden före hans eller hennes utresa från den anmodade konventionsstatens territorium. Denna immunitet skall upphöra när vittnen, den sakkunnige eller annan person som berörs, trots att han eller hon under en sammanhängande tid av 15 dagar, eller under annan period som parterna kommit överens om, från den dag han eller hon mottagit officiell underrättelse om att hans eller hennes närvaro inte längre påkallas av den rättsliga myndigheterna, haft möjlighet att lämna territoriet, frivilligt stannat kvar där eller, efter att ha lämnat det, frivilligt återvänt dit.

28. Den anmodade konventionsstaten skall stå för ordinarie kostnader som är förenade med verkställigheten av de begärda åtgärderna, om inte de berörda konventionsstaterna kommer överens om annat. Om verkställigheten medför eller kommer att medföra stora eller extraordinära kostnader, skall konventionsstaterna i samråd fastställa vilka villkor som skall gälla för verkställigheten och hur kostnaderna skall fördelas.

29. Den anmodade konventionsstaten

a) skall lämna den begärande konventionsstaten kopior av offentliga handlingar, dokument eller uppgifter som den har i sin besittning, vilka enligt dess nationella lag är tillgängliga för allmänheten, och,

b) kan enligt sin egen bedömning, lämna den begärande konventionsstaten i full utsträckning, delvis eller med sådana förbehåll som den anser vara lämpliga, kopior av offentliga handlingar, dokument eller uppgifter som den har i sin besittning, vilka enligt dess lag inte är tillgängliga för allmänheten.

30. Konventionsstaterna skall om så behövs överväga att sluta bilaterala och multilaterala avtal eller överenskommelser som skulle gagna, förverkliga eller stärka bestämmelserna i denna artikel.

restriction of his or her personal liberty in that territory in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the requested State Party. Such safe conduct shall cease when the witness, expert or other person having had, for a period of fifteen consecutive days or for any period agreed upon by the States Parties from the date on which he or she has been officially informed that his or her presence is no longer required by the judicial authorities, an opportunity of leaving, has nevertheless remained voluntarily in the territory of the requesting State Party or, having left it, has returned of his or her own free will.

28. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested State Party, unless otherwise agreed by the States Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfil the request, the States Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed, as well as the manner in which the costs shall be borne.

29. The requested State Party:

(a) Shall provide to the requesting State Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public;

(b) May, at its discretion, provide to the requesting State Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

30. States Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to or enhance the provisions of this article.

Artikel 19

Gemensamma brottsutredningar

Konventionsstaterna skall överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som, med avseende på ärenden som är föremål för utredning, lagföring eller rättsliga åtgärder i en eller flera konventionsstater, tillåter de berörda behöriga myndigheterna att sätta upp gemensamma organ för brottsutredningar. I brist på sådana avtal eller överenskommelser kan gemensamma brottsutredningar verkställas för varje särskilt fall. De berörda konventionsstaterna skall tillgodose att den konventionsstats suveränitet inom vars territorium brottsutredningen skall verkställas till fullo respekteras.

Artikel 20

Särskilda utredningsmetoder

1. Om det är förenligt med grundprinciperna i dess nationella rättsordning skall varje konventionsstat, så långt det är möjligt och på de villkor som föreskrivs i dess nationella lag, vidta erforderliga åtgärder för att tillåta ändamålsenlig användning av kontrollerade leveranser och, där den bedömer det vara lämpligt, användning av andra särskilda utredningsmetoder såsom elektronisk övervakning och annan typ av övervakning och operationer under täckmantel utförda av dess behöriga myndigheter inom dess territorium i syfte att verkningsfullt kunna bekämpa organiserad brottslighet.

2. I syfte att utreda brott som täcks av denna konvention uppmanas konventionsstaterna att, om så är nödvändigt, ingå lämpliga bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser om användning av särskilda utredningsmetoder i internationellt samarbete. Sådana avtal eller överenskommelser skall ingås och genomföras med iakttagande av principen om suverän likställdhet mellan stater och skall verkställas i strikt överensstämmelse med bestämmelserna i dessa avtal eller överenskommelser.

Article 19

Joint investigations

States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements whereby, in relation to matters that are the subject of investigations, prosecutions or judicial proceedings in one or more States, the competent authorities concerned may establish joint investigative bodies. In the absence of such agreements or arrangements, joint investigations may be undertaken by agreement on a case-by-case basis. The States Parties involved shall ensure that the sovereignty of the State Party in whose territory such investigation is to take place is fully respected.

Article 20

Special investigative techniques

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each State Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities in its territory for the purpose of effectively combating organized crime.

2. For the purpose of investigating the offences covered by this Convention, States Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using such special investigative techniques in the context of cooperation at the international level. Such agreements or arrangements shall be concluded and implemented in full compliance with the principle of sovereign equality of States and shall be carried out strictly in accordance with the terms of those agreements or arrangements.

3. I brist på avtal eller överenskommelse enligt punkt 2 i denna artikel skall beslut om att tillämpa särskilda utredningsmetoder på det internationella planet grundas på varje särskilt fall och kan, om så erfordras, avse ekonomiska överenskommelser och samförståndslösningar beträffande berörda konventionsstaters utövande av jurisdiktion.

4. Beslut om att tillämpa metoden med kontrollerade leveranser internationellt får, med de berörda konventionsstaternas samtycke, innefatta sådana metoder som att varorna uppfångas och att man tillåter att de fortsätter intakta eller att de avlägsnas eller helt eller delvis ersätts.

Artikel 21

Överförande av lagföring

Konventionsstaterna skall överväga möjligheten att till varandra överföra lagföringen av brott som täcks av denna konvention i fall där överföringen kan anses ligga i en korrekt rättskipnings intresse, särskilt i fall där flera skilda jurisdiktioner är berörda, i syfte att koncentrera lagföringen.

Artikel 22

Upprättande av brottsregister

Varje konventionsstat får vidta de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att, på de villkor och för de syften som den bedömer lämpligt, beakta eventuella tidigare fällande domar i en annan konventionsstat mot en misstänkt i syfte att utnyttja uppgifterna däri i brottmålsförfaranden avseende brott som täcks av denna konvention.

Artikel 23

Kriminalisering av hinder mot rättvisan

Varje konventionsstat skall vidta de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som

3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2 of this article, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the States Parties concerned.

4. Decisions to use controlled delivery at the international level may, with the consent of the States Parties concerned, include methods such as intercepting and allowing the goods to continue intact or be removed or replaced in whole or in part.

Article 21

Transfer of criminal proceedings

States Parties shall consider the possibility of transferring to one another proceedings for the prosecution of an offence covered by this Convention in cases where such transfer is considered to be in the interests of the proper administration of justice, in particular in cases where several jurisdictions are involved, with a view to concentrating the prosecution.

Article 22

Establishment of criminal record

Each State Party may adopt such legislative or other measures as may be necessary to take into consideration, under such terms as and for the purpose that it deems appropriate, any previous conviction in another State of an alleged offender for the purpose of using such information in criminal proceedings relating to an offence covered by this Convention.

Article 23

Criminalization of obstruction of Justice

Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary

erfordras för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligen:

a) Bruk av fysiskt våld, hot eller skrämelse eller förespeglade, erbjudande eller lämnande av oberättigade förmåner för att förmå någon att avge falskt vittnesmål eller lägga sig i avgivande av vittnesmål eller framtagning av bevisning i ett rättsligt förfarande avseende brott som täcks av denna konvention.

b) Bruk av fysiskt våld, hot eller skrämelse för att ingripa i en domares eller en rättsvärdande befattningshavares tjänsteutövning i samband med brott som täcks av denna konvention. Ingenting i detta stycke skall inskränka konventionsstaternas rätt att i lag beskydda andra kategorier av offentliga befattningshavare.

Artikel 24

Skydd av vittnen

1. Varje konventionsstat skall, inom gränserna för sina möjligheter, vidta lämpliga åtgärder för att tillhandahålla effektivt skydd mot möjliga repressalier eller möjligt hot mot vittnen i brottmål som avger vittnesmål om brott som täcks av denna konvention och, vid behov, för deras släktingar och andra dem närstående personer.

2. De åtgärder som avses i punkt 1 i denna artikel kan särskilt innefatta följande utan att inkräkta på den tilltalades rättigheter, däribland rätten till en rättvis rättegång:

a) Upprätta förfaranden för fysiskt skydd av sådana personer såsom att, i den utsträckning som behövs och som är möjlig, förflytta dem och att, där så är lämpligt, tillåta att uppgifter som rör sådana personers identitet och vistelseort inte röjs eller röjs endast i begränsad omfattning.

b) Tillse att det finns bevisregler som medger att vittnesmål lämnas på ett sätt som tillgodoser vittnenas säkerhet såsom att tillåta att vittnesmål lämnas med användning av

to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The use of physical force, threats or intimidation or the promise, offering or giving of an undue advantage to induce false testimony or to interfere in the giving of testimony or the production of evidence in a proceeding in relation to the commission of offences covered by this Convention;

(b) The use of physical force, threats or intimidation to interfere with the exercise of official duties by a justice or law enforcement official in relation to the commission of offences covered by this Convention. Nothing in this subparagraph shall prejudice the right of States Parties to have legislation that protects other categories of public officials.

Article 24

Protection of witnesses

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide effective protection from potential retaliation or intimidation for witnesses in criminal proceedings who give testimony concerning offences covered by this Convention and, as appropriate, for their relatives and other persons close to them.

2. The measures envisaged in paragraph 1 of this article may include, inter alia, without prejudice to the rights of the defendant, including the right to due process:

(a) Establishing procedures for the physical protection of such persons, such as, to the extent necessary and feasible, relocating them and permitting, where appropriate, non-disclosure or limitations on the disclosure of information concerning the identity and whereabouts of such persons;

(b) Providing evidentiary rules to permit witness testimony to be given in a manner that ensures the safety of the witness, such as permitting testimony to be given through

kommunikationsteknologi såsom videoöverföring eller andra ändamålsenliga medel.

3. Konventionsstaterna skall överväga att sluta avtal eller uppgörelser med andra stater om förflyttning av personer som avses i punkt 1 i denna artikel.

4. Bestämmelserna i denna artikel skall också gälla brottsoffer när de är vittnen.

Artikel 25

Hjälp och skydd för brottsoffer

1. Varje konventionsstat skall vidta lämpliga åtgärder för att lämna biträde och skydd till offer för brott som täcks av denna konvention, särskilt vid fall av hot, repressalier eller skrämelse.

2. Varje konventionsstat skall upprätta lämpliga förfaranden för att lämna gottgörelse till offer för brott som täcks av denna konvention.

3. Varje konventionsstat skall, med förbehåll för sin nationella lag, möjliggöra att brottsoffers mening och farhågor framläggs och beaktas i ett lämpligt skede i en rättegång mot misstänkta på ett sätt som inte inkräktar på den tilltalades rättigheter.

Artikel 26

Åtgärder för att förstärka samarbetet med rättsvårdande myndigheter

1. Varje konventionsstat skall vidta lämpliga åtgärder för att uppmuntra personer som deltar i eller har deltagit i organiserade brottsliga sammanslutningar

a) att lämna de behöriga myndigheterna upplysningar av nytta för utredning och bevisning i sådana frågor som

i) organiserade brottsliga sammanslutningars identitet, beskaffenhet, sammansättning, struktur, lokalisering och verksamhet,

the use of communications technology such as video links or other adequate means.

3. States Parties shall consider entering into agreements or arrangements with other States for the relocation of persons referred to in paragraph 1 of this article.

4. The provisions of this article shall also apply to victims insofar as they are witnesses.

Article 25

Assistance to and protection of victims

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide assistance and protection to victims of offences covered by this Convention, in particular in cases of threat of retaliation or intimidation.

2. Each State Party shall establish appropriate procedures to provide access to compensation and restitution for victims of offences covered by this Convention.

3. Each State Party shall, subject to its domestic law, enable views and concerns of victims to be presented and considered at appropriate stages of criminal proceedings against offenders in a manner not prejudicial to the rights of the defence.

Article 26

Measures to enhance cooperation with law enforcement authorities

1. Each State Party shall take appropriate measures to encourage persons who participate or who have participated in organized criminal groups:

(a) To supply information useful to competent authorities for investigative and evidentiary purposes on such matters as:

(i) The identity, nature, composition, structure, location or activities of organized criminal groups;

ii) förbindelser, däribland internationella förbindelser, med andra organiserade brottsliga sammanslutningar,

iii) brott som har förövats eller kan komma att förövas av organiserade brottsliga sammanslutningar,

b) att lämna de behöriga myndigheterna den faktiska och praktiska hjälp som kan bidra till att beröva organiserade brottsliga sammanslutningar deras resurser eller vinning av brott.

2. Varje konventionsstat skall överväga att tillgodose möjligheten att, i lämpliga fall, mildra straffet för en anklagad person som lämnar betydande medverkan i utredningen eller lagföringen av brott som täcks av denna konvention.

3. Varje konventionsstat skall överväga att tillgodose möjligheten att, i enlighet med grunderna i sin nationella rättsordning, bevilja immunitet mot lagföring för personer som lämnar betydande medverkan i utredningen eller lagföringen av brott som täcks av denna konvention.

4. Skydd av sådana personer skall ombesörjas i enlighet med bestämmelserna i artikel 24 i denna konvention.

5. När en person som avses i punkt 1 i denna artikel, som befinner sig i en konventionsstat, kan ge de behöriga myndigheterna i en annan konventionsstat betydande hjälp, kan de berörda konventionsstaterna överväga att sluta avtal eller uppgörelser, i enlighet med sin nationella lag, om eventuellt tillhandahållande från den andra konventionsstatens sida av sådan behandling som avses i punkterna 2 och 3 i denna artikel.

Artikel 27

Samarbete mellan rättsvårdande myndigheter

1. Konventionsstaterna skall på ett sätt som är förenligt med deras respektive rättsordning och förvaltningssystem nära samar-

(ii) Links, including international links, with other organized criminal groups;

(iii) Offences that organized criminal groups have committed or may commit;

(b) To provide factual, concrete help to competent authorities that may contribute to depriving organized criminal groups of their resources or of the proceeds of crime.

2. Each State Party shall consider providing for the possibility, in appropriate cases, of mitigating punishment of an accused person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

3. Each State Party shall consider providing for the possibility, in accordance with fundamental principles of its domestic law, of granting immunity from prosecution to a person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

4. Protection of such persons shall be as provided for in article 24 of this Convention.

5. Where a person referred to in paragraph 1 of this article located in one State Party can provide substantial cooperation to the competent authorities of another State Party, the States Parties concerned may consider entering into agreements or arrangements, in accordance with their domestic law, concerning the potential provision by the other State Party of the treatment set forth in paragraphs 2 and 3 of this article.

Article 27

Law enforcement cooperation

1. States Parties shall cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative

beta i syfte att effektivisera bekämpningen av brott som täcks av denna konvention. Varje konventionsstat skall särskilt anta effektiva åtgärder

a) för att förbättra och, när så behövs, upp-
rätta kommunikationsvägar mellan sina be-
höriga myndigheter och andra organ och
enheter för att främja ett säkert och snabbt
informationsutbyte om alla aspekter av brott
som täcks av denna konvention, däribland, i
den mån de berörda konventionsstaterna an-
ser det vara lämpligt, sambanden med annan
brottslig verksamhet,

b) för att samarbeta med andra konven-
tionsstater vid utredning av brott som täcks
av denna konvention rörande

i) identitet, vistelseort och verksamhet be-
träffande personer som misstänks för att
vara delaktiga i sådana brott eller vistelseort
för andra berörda,

ii) hur vinning eller egendom som härrör
från sådana brott förflyttas,

iii) hur egendom, utrustning eller andra
hjälpmedel som har använts eller avses
komma till användning vid förövandet av
sådana brott förflyttas,

c) för att, där så är lämpligt, tillhandahålla
erforderliga föremål eller mängder av äm-
nen för analys- eller utredningsändamål,

d) för att verka för effektiv samordning
mellan sina behöriga myndigheter, organ
och enheter samt främja utbyte av personal
och andra sakkunniga, däri inbegripet, med
beaktande av bilaterala avtal och uppgörel-
ser mellan de berörda konventionsstaterna,
utplacering av förbindelsepersoner,

e) för att utbyta information med andra
konventionsstater om särskilda medel och
metoder som används av organiserade
brottsliga sammanslutningar, däri inbegri-
pet, när så är lämpligt, vägar och transport-

systems, to enhance the effectiveness of law
enforcement action to combat the offences
covered by this Convention. Each State
Party shall, in particular, adopt effective
measures:

(a) To enhance and, where necessary, to
establish channels of communication be-
tween their competent authorities, agencies
and services in order to facilitate the secure
and rapid exchange of information concern-
ing all aspects of the offences covered by
this Convention, including, if the States Par-
ties concerned deem it appropriate, links
with other criminal activities;

(b) To cooperate with other States Parties
in conducting inquiries with respect to of-
fences covered by this Convention concern-
ing:

(i) The identity, whereabouts and activi-
ties of persons suspected of involvement in
such offences or the location of other per-
sons concerned;

(ii) The movement of proceeds of crime or
property derived from the commission of
such offences;

(iii) The movement of property, equip-
ment or other instrumentalities used or in-
tended for use in the commission of such of-
fences;

(c) To provide, when appropriate, neces-
sary items or quantities of substances for
analytical or investigative purposes;

(d) To facilitate effective coordination be-
tween their competent authorities, agencies
and services and to promote the exchange of
personnel and other experts, including, sub-
ject to bilateral agreements or arrangements
between the States Parties concerned, the
posting of liaison officers;

(e) To exchange information with other
States Parties on specific means and meth-
ods used by organized criminal groups, in-
cluding, where applicable, routes and con-
veyances and the use of false identities, al-

medel samt användning av falska identiteter, förvanskade eller falska dokument eller andra sätt för att dölja sin verksamhet, och

f) för att utbyta upplysningar och på lämpligt sätt samordna förvaltningsåtgärder och andra vidtagna åtgärder som syftar till tidig identifiering av de brott som täcks av denna konvention.

2. För att verkställa denna konvention skall konventionsstaterna överväga att sluta lämpliga bilaterala eller multilaterala avtal eller uppgörelser om direkt samarbete mellan sina rättsvårdande myndigheter och anpassa sådana avtal eller uppgörelser som redan finns. I avsaknad av sådana avtal eller uppgörelser mellan de berörda konventionsstaterna får de betrakta denna konvention som grund för ömsesidigt rättsvårdande samarbete med avseende på brott som täcks av denna konvention. När så är lämpligt skall konventionsstaterna till fullo stödja sig på avtal eller uppgörelser, däribland med internationella och regionala organisationer, för att förbättra samarbetet mellan sina rättsvårdande myndigheter.

3. Konventionsstaterna skall sträva efter att samarbeta inom ramen för sina möjligheter för att bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet som sker med hjälp av moderna tekniska hjälpmedel.

Artikel 28

Insamling, utbyte och analys av information om den organiserade brottslighetens natur

1. Varje konventionsstat skall överväga att i samråd med vetenskapliga och akademiska samfälligheter analysera den organiserade brottslighetens utveckling inom sitt territorium, de förhållanden under vilka den verkar samt de yrkesgrupper och teknologier som berörs.

2. Konventionsstaterna skall överväga att utveckla och utbyta analytisk sakkunskap avseende organiserad brottslig verksamhet med varandra och genom internationella och

tered or false documents or other means of concealing their activities;

(f) To exchange information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the offences covered by this Convention.

2. With a view to giving effect to this Convention, States Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them. In the absence of such agreements or arrangements between the States Parties concerned, the Parties may consider this Convention as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Convention. Whenever appropriate, States Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. States Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational organized crime committed through the use of modern technology.

Article 28

Collection, exchange and analysis of information on the nature of organized crime

1. Each State Party shall consider analysing, in consultation with the scientific and academic communities, trends in organized crime in its territory, the circumstances in which organized crime operates, as well as the professional groups and technologies involved.

2. States Parties shall consider developing and sharing analytical expertise concerning organized criminal activities with each other and through international and regional or-

regionala organisationer. I detta syfte bör gemensamma definitioner, normer och metoder utvecklas och tillämpas på lämpligt sätt.

3. Varje konventionsstat skall överväga att se över sin praxis och sina konkreta åtgärder för bekämpning av organiserad brottslighet och utvärdera deras tillämpning och effektivitet.

Artikel 29

Utbildning och tekniskt bistånd

1. Varje konventionsstat skall i nödvändig omfattning införa, utveckla eller förbättra specialinriktade utbildningsprogram för sin rättsvårdande personal, däribland åklagare, utredningsledare och tullpersonal samt annan personal vars uppgift är att förebygga, upptäcka och övervaka brott som täcks av denna konvention. Dessa program kan innefatta avdelande och utbyte av personal. Programmen skall i synnerhet och i den utsträckning den nationella lagen så medger omfatta följande:

a) Metoder som tillämpas vid förebyggande, upptäckande och kontroll av brott som täcks av denna konvention.

b) Färdvägar som används och metoder som tillämpas av personer som misstänks vara delaktiga i brott som täcks av denna konvention, däribland i transitstater, samt lämpliga motåtgärder.

c) Övervakning av förflyttning av smugelgods.

d) Upptäckande och övervakning av förflyttning av vinning av brott, egendom, utrustning och andra hjälpmedel och av metoder som används för överlåtelse, döljande eller maskering av sådan vinning, egendom, utrustning och andra hjälpmedel liksom av metoder som används vid bekämpning av penningtvätt och andra ekonomiska brott.

e) Insamling av bevismaterial.

organizations. For that purpose, common definitions, standards and methodologies should be developed and applied as appropriate.

3. Each State Party shall consider monitoring its policies and actual measures to combat organized crime and making assessments of their effectiveness and efficiency.

Article 29

Training and technical assistance

1. Each State Party shall, to the extent necessary, initiate, develop or improve specific training programmes for its law enforcement personnel, including prosecutors, investigating magistrates and customs personnel, and other personnel charged with the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention. Such programmes may include secondments and exchanges of staff. Such programmes shall deal, in particular and to the extent permitted by domestic law, with the following:

(a) Methods used in the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention;

(b) Routes and techniques used by persons suspected of involvement in offences covered by this Convention, including in transit States, and appropriate countermeasures;

(c) Monitoring of the movement of contraband;

(d) Detection and monitoring of the movements of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities and methods used for the transfer, concealment or disguise of such proceeds, property, equipment or other instrumentalities, as well as methods used in combating money-laundering and other financial crimes;

(e) Collection of evidence;

f) Metoder för kontroll i frizoner och frihamnar.

g) Moderna hjälpmedel och metoder för brottsbekämpning innefattande elektronisk övervakning, kontrollerade leveranser och operationer under täckmantel.

h) Metoder som används i bekämpning av gränsöverskridande organiserad brottslighet som bedrivs med användning av datautrustning, telekommunikationsnät eller andra former av modern teknik.

i) Metoder som tillämpas för skydd av brottsoffer och vittnen.

2. Konventionsstaterna skall biträda varandra med planering och genomförande av forsknings- och utbildningsprogram som syftar till att utbyta sakkunskap om de i punkt 1 i denna artikel nämnda ämnesområdena och skall, när så är lämpligt, genom regionala och internationella konferenser och seminarier, främja samarbetet och stimulera till debatt om frågor av ömsesidigt intresse, däribland transitstaternas särskilda problem och behov.

3. Konventionsstaterna skall främja utbildning och tekniskt bistånd för att underlätta utlämning och internationell rättslig hjälp. Sådan utbildning och sådant tekniskt bistånd kan omfatta språkutbildning, avdelande och utbyte av personal i centrala myndigheter eller organ som har motsvarande uppgifter

4. I den mån det finns bilaterala och multilaterala avtal och uppgörelser, skall konventionsstaterna i erforderlig omfattning öka sina ansträngningar för att maximera verksamheten i fråga om drift och utbildning i internationella och regionala organisationer och inom ramen för andra relevanta bilaterala och multilaterala avtal och uppgörelser.

(f) Control techniques in free trade zones and free ports;

(g) Modern law enforcement equipment and techniques, including electronic surveillance, controlled deliveries and undercover operations;

(h) Methods used in combating transnational organized crime committed through the use of computers, telecommunications networks or other forms of modern technology; and

(i) Methods used in the protection of victims and witnesses.

2. States Parties shall assist one another in planning and implementing research and training programmes designed to share expertise in the areas referred to in paragraph 1 of this article and to that end shall also, when appropriate, use regional and international conferences and seminars to promote cooperation and to stimulate discussion on problems of mutual concern, including the special problems and needs of transit States.

3. States Parties shall promote training and technical assistance that will facilitate extradition and mutual legal assistance. Such training and technical assistance may include language training, secondments and exchanges between personnel in central authorities or agencies with relevant responsibilities.

4. In the case of existing bilateral and multilateral agreements or arrangements, States Parties shall strengthen, to the extent necessary, efforts to maximize operational and training activities within international and regional organizations and within other relevant bilateral and multilateral agreements or arrangements.

Artikel 30

Övriga åtgärder: genomförande av konventionen genom ekonomisk utveckling och tekniskt bistånd

1. Konventionsstaterna skall vidta sådana åtgärder som på bästa möjliga sätt främjar genomförandet av denna konvention genom internationellt samarbete med beaktande av den organiserade brottslighetens menliga inverkan på samhället i allmänhet och hållbar utveckling i synnerhet.

2. Konventionsstaterna skall göra konkreta ansträngningar i den utsträckning som är möjlig och genom samverkan med varandra och med internationella och regionala organisationer i följande syften:

a) Att öka sitt samarbete på skilda plan med utvecklingsländerna i syfte att förbättra deras möjligheter att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet.

b) Att öka det ekonomiska och materiella biståndet för att stödja utvecklingsländerna i deras ansträngningar att effektivt bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet och hjälpa dem att med framgång tillämpa denna konvention.

c) Att lämna utvecklingsländer och länder som genomgår ekonomisk utveckling tekniskt bistånd för att hjälpa dem att tillgodose sina behov för att tillämpa denna konvention. I detta syfte skall konventionsstaterna eftersträva att lämna tillräckliga och regelbundna frivilliga bidrag till en fond öppnad speciellt för detta ändamål i en finansiell institution med anknytning till Förenta nationerna. Konventionsstaterna kan också, i enlighet med sina nationella lagar och bestämmelserna i denna konvention, särskilt överväga att bidra till denna fond med en viss andel av de belopp eller motsvarande värde av vinning av brott eller egendom som förverkats i enlighet med bestämmelserna i denna konvention.

Article 30

Other measures: implementation of the Convention through economic development and technical assistance

1. States Parties shall take measures conducive to the optimal implementation of this Convention to the extent possible, through international cooperation, taking into account the negative effects of organized crime on society in general, in particular on sustainable development.

2. States Parties shall make concrete efforts to the extent possible and in coordination with each other, as well as with international and regional organizations:

(a) To enhance their cooperation at various levels with developing countries, with a view to strengthening the capacity of the latter to prevent and combat transnational organized crime;

(b) To enhance financial and material assistance to support the efforts of developing countries to fight transnational organized crime effectively and to help them implement this Convention successfully;

(c) To provide technical assistance to developing countries and countries with economies in transition to assist them in meeting their needs for the implementation of this Convention. To that end, States Parties shall endeavour to make adequate and regular voluntary contributions to an account specifically designated for that purpose in a United Nations funding mechanism. States Parties may also give special consideration, in accordance with their domestic law and the provisions of this Convention, to contributing to the aforementioned account a percentage of the money or of the corresponding value of proceeds of crime or property confiscated in accordance with the provisions of this Convention;

d) Att uppmuntra och övertyga andra stater och, i förekommande fall, ekonomiska institutioner att medverka i sina strävanden i enlighet med denna artikel, särskilt genom att tillhandahålla fler utbildningsprogram och mer modern utrustning till utvecklingsländerna för att hjälpa dem att förverkliga syftet med denna konvention.

3. Så långt som möjligt skall dessa åtgärder inte inkräkta på redan förekommande utländska utfästelser om bistånd eller andra ekonomiska samarbetsuppörelser på det bilaterala, regionala eller internationella planet.

4. Konventionsstaterna får sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller uppgörelser om materiell och logistisk hjälp med beaktande av de ekonomiska uppgörelser som erfordras för att de åtgärder i det internationella samarbetet som avses i denna konvention skall bli effektiva och för att förebygga, upptäcka och kontrollera gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Artikel 31

Förebyggande åtgärder

1. Konventionsstaterna skall sträva efter att utveckla och utvärdera nationella projekt och upprätta och främja metoder och politik som syftar till att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet.

2. Konventionsstaterna skall sträva efter att, i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, genom lämpliga lagstiftningsåtgärder, förvaltningsåtgärder eller andra åtgärder inskränka de tillfällen som nu finns eller kommer att finnas för organiserade brottsliga sammanslutningar att uppträda på lagliga marknader med vinning av brott. Dessa åtgärder bör inriktas på följande:

a) Förstärkande av samarbetet mellan rättsvårdande organ eller åklagare och berörda privata enheter, innefattande näringslivet.

(d) To encourage and persuade other States and financial institutions as appropriate to join them in efforts in accordance with this article, in particular by providing more training programmes and modern equipment to developing countries in order to assist them in achieving the objectives of this Convention.

3. To the extent possible, these measures shall be without prejudice to existing foreign assistance commitments or to other financial cooperation arrangements at the bilateral, regional or international level.

4. States Parties may conclude bilateral or multilateral agreements or arrangements on material and logistical assistance, taking into consideration the financial arrangements necessary for the means of international cooperation provided for by this Convention to be effective and for the prevention, detection and control of transnational organized crime.

Article 31

Prevention

1. States Parties shall endeavour to develop and evaluate national projects and to establish and promote best practices and policies aimed at the prevention of transnational organized crime.

2. States Parties shall endeavour, in accordance with fundamental principles of their domestic law, to reduce existing or future opportunities for organized criminal groups to participate in lawful markets with proceeds of crime, through appropriate legislative, administrative or other measures. These measures should focus on:

(a) The strengthening of cooperation between law enforcement agencies or prosecutors and relevant private entities, including industry;

b) Främjande av utformande av normer och förfaranden som syftar till att säkerställa hederlig vandel i offentliga och berörda privata enheter samt uppförandekoder för berörda yrkeskategorier, särskilt jurister, notarii publici, skatterådgivare och revisorer.

c) Förebyggande av organiserade brottsliga sammanslutningars missbruk av upphandlingsförfaranden företagna av offentliga myndigheter och av stöd till och licenser för kommersiell verksamhet som lämnas av offentliga myndigheter.

d) Förebyggande av organiserade brottsliga sammanslutningars missbruk av juridiska personer. Dessa åtgärder kan innefatta följande:

i) Upprättande av offentliga förteckningar över juridiska och fysiska personer som är delaktiga i bildande, ledning och finansiering av juridiska personer.

ii) Införande av möjlighet att genom domstolsbeslut eller på annat lämpligt sätt för en skälig tidsperiod avstänga personer som fällts för brott som täcks av denna konvention från att verka som chefer för juridiska personer som bildats inom deras jurisdiktion.

iii) Införande av nationella register över personer som är avstängda från att verka som chefer för juridiska personer.

iv) Utbyte av uppgifter ur de register som avses i d i och d iii i denna punkt med andra konventionsstaters behöriga myndigheter.

3. Konventionsstaterna skall sträva efter att främja återanpassning till samhället av personer som fällts för brott som täcks av denna konvention.

4. Konventionsstaterna skall sträva efter att periodiskt utvärdera förekommande relevanta lagar och administrativa förfaranden i

(b) The promotion of the development of standards and procedures designed to safeguard the integrity of public and relevant private entities, as well as codes of conduct for relevant professions, in particular lawyers, notaries public, tax consultants and accountants;

(c) The prevention of the misuse by organized criminal groups of tender procedures conducted by public authorities and of subsidies and licences granted by public authorities for commercial activity;

(d) The prevention of the misuse of legal persons by organized criminal groups; such measures could include:

(i) The establishment of public records on legal and natural persons involved in the establishment, management and funding of legal persons;

(ii) The introduction of the possibility of disqualifying by court order or any appropriate means for a reasonable period of time persons convicted of offences covered by this Convention from acting as directors of legal persons incorporated within their jurisdiction;

(iii) The establishment of national records of persons disqualified from acting as directors of legal persons; and

(iv) The exchange of information contained in the records referred to in subparagraphs (d) (i) and (iii) of this paragraph with the competent authorities of other States Parties.

3. States Parties shall endeavour to promote the reintegration into society of persons convicted of offences covered by this Convention.

4. States Parties shall endeavour to evaluate periodically existing relevant legal instruments and administrative practices with

syfte att upptäcka deras utsatthet för missbruk av organiserade brottsliga sammanlutningar.

5. Konventionsstaterna skall sträva efter att höja det allmänna medvetandet om förekomsten av, orsakerna till och allvaret i det hot som gränsöverskridande organiserad brottslighet utgör. Där så är lämpligt kan informationen spridas via massmedierna och skall innefatta åtgärder för att främja allmänhetens medverkan i att förebygga och bekämpa sådan brottslighet.

6. Varje konventionsstat skall meddela Förenta nationernas generalsekreterare namn och adress på den eller de myndigheter som kan biträda andra konventionsstater i att utforma åtgärder för att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet.

7. Konventionsstaterna skall på lämpligt sätt samarbeta med varandra och med berörda internationella och regionala organisationer för att främja och utveckla de åtgärder som avses i denna artikel. Häri inbegrips deltagande i internationella projekt som syftar till att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet, bland annat genom att lindra de förhållanden som gör att socialt utsatta grupper blir sårbara för påverkan från gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Artikel 32

Konventionsstaternas konferens

1. Härmed inrättas en konventionsstatskonferens vars syfte är att förbättra konventionsstaternas förmåga att bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet och att främja och granska genomförandet av denna konvention.

2. Förenta nationernas generalsekreterare skall sammankalla konventionsstatskonferensen senast ett år efter det att denna konvention har trätt i kraft. Konventionsstatskonferensen skall anta sin egen arbetsordning och regler för den verksamhet som av-

a view to detecting their vulnerability to misuse by organized criminal groups.

5. States Parties shall endeavour to promote public awareness regarding the existence, causes and gravity of and the threat posed by transnational organized crime. Information may be disseminated where appropriate through the mass media and shall include measures to promote public participation in preventing and combating such crime.

6. Each State Party shall inform the Secretary-General of the United Nations of the name and address of the authority or authorities that can assist other States Parties in developing measures to prevent transnational organized crime.

7. States Parties shall, as appropriate, collaborate with each other and relevant international and regional organizations in promoting and developing the measures referred to in this article. This includes participation in international projects aimed at the prevention of transnational organized crime, for example by alleviating the circumstances that render socially marginalized groups vulnerable to the action of transnational organized crime.

Article 32

Conference of the Parties to the Convention

1. A Conference of the Parties to the Convention is hereby established to improve the capacity of States Parties to combat transnational organized crime and to promote and review the implementation of this Convention.

2. The Secretary-General of the United Nations shall convene the Conference of the Parties not later than one year following the entry into force of this Convention. The Conference of the Parties shall adopt rules of procedure and rules governing the activi-

ses i punkterna 3 och 4 i denna artikel (inklusive regler om betalning av kostnader som uppkommit vid utförandet av denna verksamhet).

3. Konventionsstatskonferensen skall fastställa formerna för hur de mål skall uppnås som anges i punkt 1 i denna artikel, däri inbegripet följande:

a) Underlättande av konventionsstaternas verksamhet enligt artiklarna 29 - 31 i denna konvention, inklusive genom att uppmuntra till att uppbåda frivilliga bidrag.

b) Underlättande av informationsutbyte mellan konventionsstaterna om mönster och utvecklingstendenser i gränsöverskridande organiserad brottslighet och om effektiva metoder för att bekämpa den.

c) Samarbete med berörda internationella och regionala organisationer och frivilligorganisationer.

d) Periodisk översyn av genomförandet av denna konvention.

e) Avgivande av rekommendationer för att förbättra denna konvention och dess tillämpning.

4. I de syften som avses i 3 d och 3 e i denna artikel skall konventionsstatskonferensen inhämta nödvändiga upplysningar om de åtgärder som vidtagits av konventionsstaterna för att tillämpa denna konvention och om de svårigheter de mött i denna verksamhet med hjälp av uppgifter som tillhandahålls av dem och genom sådana tillkommande granskningsformer som konventionsstatskonferensen kan uppställa.

5. Varje konventionsstat skall lämna konventionsstatskonferensen de upplysningar om sina program, planer och metoder samt lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder för att tillämpa denna konvention som konventionsstatskonferensen begär.

ties set forth in paragraphs 3 and 4 of this article (including rules concerning payment of expenses incurred in carrying out those activities).

3. The Conference of the Parties shall agree upon mechanisms for achieving the objectives mentioned in paragraph 1 of this article, including:

(a) Facilitating activities by States Parties under articles 29, 30 and 31 of this Convention, including by encouraging the mobilization of voluntary contributions;

(b) Facilitating the exchange of information among States Parties on patterns and trends in transnational organized crime and on successful practices for combating it;

(c) Cooperating with relevant international and regional organizations and non-governmental organizations;

(d) Reviewing periodically the implementation of this Convention;

(e) Making recommendations to improve this Convention and its implementation.

4. For the purpose of paragraphs 3 (d) and (e) of this article, the Conference of the Parties shall acquire the necessary knowledge of the measures taken by States Parties in implementing this Convention and the difficulties encountered by them in doing so through information provided by them and through such supplemental review mechanisms as may be established by the Conference of the Parties.

5. Each State Party shall provide the Conference of the Parties with information on its programmes, plans and practices, as well as legislative and administrative measures to implement this Convention, as required by the Conference of the Parties.

Artikel 33

Sekretariat

1. Förenta nationernas generalsekreterare skall tillhandahålla konventionsstatskonferensen nödvändiga sekretariatstjänster.

2. Sekretariatet skall

a) biträda konventionsstatskonferensen med att genomföra sådana verksamheter som avses i artikel 32 i denna konvention och med att anordna och på erforderligt sätt betjäna konventionsstatskonferensens möten,

b) på begäran biträda konventionsstaterna i att lämna konventionsstatskonferensen upplysningar i enlighet med artikel 32.5 i denna konvention, och

c) tillgodose nödvändig samordning med sekretariaten i andra ifrågakommande internationella och regionala organisationer.

Artikel 34

Tillämpning av konvention

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella rättsordning, vidta erforderliga åtgärder, däribland lagstiftningsåtgärder och förvaltningsåtgärder, för att tillse att dess åtaganden i enlighet med denna konvention förverkligas.

2. De brott som straffbeläggs i enlighet med artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention skall straffbeläggas i varje konventionsstats interna lagstiftning oberoende av deras gränsöverskridande art och av om en organiserad brottslig sammanslutning enligt definitionen i artikel 3.1 i denna konvention är delaktig, utom i den utsträckning det enligt artikel 5 i konventionen fordras delaktighet av en organiserad brottslig sammanslutning.

Article 33

Secretariat

1. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary secretariat services to the Conference of the Parties to the Convention.

2. The secretariat shall:

(a) Assist the Conference of the Parties in carrying out the activities set forth in article 32 of this Convention and make arrangements and provide the necessary services for the sessions of the Conference of the Parties;

(b) Upon request, assist States Parties in providing information to the Conference of the Parties as envisaged in article 32, paragraph 5, of this Convention; and

(c) Ensure the necessary coordination with the secretariats of relevant international and regional organizations.

Article 34

Implementation of the Convention

1. Each State Party shall take the necessary measures, including legislative and administrative measures, in accordance with fundamental principles of its domestic law, to ensure the implementation of its obligations under this Convention.

2. The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention shall be established in the domestic law of each State Party independently of the transnational nature or the involvement of an organized criminal group as described in article 3, paragraph 1, of this Convention, except to the extent that article 5 of this Convention would require the involvement of an organized criminal group.

3. Varje konventionsstat får tillämpa striktare eller strängare åtgärder än de som avses i denna konvention för att förebygga och bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Artikel 35

Twistlösning

1. Konventionsparterna skall sträva efter att lösa tvister om tolkningen och tillämpningen av denna konvention genom förhandlingar.

2. Tvister mellan två eller flera konventionsstater om tolkningen eller tillämpningen av denna konvention som inte kan lösas genom förhandlingar inom skälig tid skall, på begäran av någon av dem, hänskjutas till skiljeförfarande. Om dessa konventionsstater sex månader efter dagen för hänskjutandet till skiljeförfarande inte kan komma överens om hur skiljeförfarandet skall ske, får en av dem hänskjuta tvisten till Internationella domstolen i enlighet med dennas stadga.

3. Varje konventionsstat får, när den undertecknar, ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till denna konvention, förklara att den inte anser sig vara bunden av punkt 2 i denna artikel. De övriga konventionsstaterna skall inte vara bundna av punkt 2 i denna artikel gentemot en konventionsstat som har gjort ett sådant förbehåll.

4. En konventionsstat som har gjort ett förbehåll i enlighet med punkt 3 i denna artikel kan när som helst häva detta genom ett meddelande till Förenta nationernas generalsekreterare.

Artikel 36

Undertecknande, ratificering, godtagande, godkännande och anslutning

1. Denna konvention skall stå öppen för undertecknande av alla stater från den 12 till den 15 december 2000 i Palermo, Italien,

3. Each State Party may adopt more strict or severe measures than those provided for by this Convention for preventing and combating transnational organized crime.

Article 35

Settlement of disputes

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Convention through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 36

Signature, ratification, acceptance, approval and accession

1. This Convention shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy, and thereafter at

och därefter vid Förenta nationernas högkvarter i New York till den 12 december 2002.

2. Denna konvention skall också stå öppen för undertecknande av regionala organisationer för ekonomisk integration om minst en medlemsstat i en sådan organisation har undertecknat konventionen i enlighet med punkt 1 i denna artikel.

3. Denna konvention skall ratificeras, godtas eller godkännas. Instrument avseende ratificering, godkännande eller godtagande skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare. En regional organisation för ekonomisk integration får deponera sitt instrument avseende ratificering, godkännande eller godtagande om minst en av dess medlemsstater har gjort detsamma. I sitt instrument avseende ratificering, godkännande eller godtagande skall en sådan organisation förklara omfattningen av sin behörighet med avseende på frågor som täcks av konventionen. En sådan organisation skall också meddela depositarien om varje ändring av betydelse inom sitt behörighetsområde.

4. Denna konvention skall stå öppen för anslutning av stater eller regionala organisationer för ekonomisk integration i vilka minst en medlemsstat är part i konventionen. Anslutningsinstrument skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare. Vid sin anslutning skall en regional organisation för ekonomisk integration förklara omfattningen av sin behörighet med avseende på frågor som täcks av konventionen. En sådan organisation skall också meddela depositarien om varje ändring av betydelse inom sitt behörighetsområde.

Artikel 37

Förhållande till protokoll

1. Till denna konvention kan fogas ett eller flera protokoll.
2. För att en stat eller en regional organisation för ekonomisk integration skall vara

United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

2. This Convention shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Convention in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval.

Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Convention is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Convention. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

Article 37

Relation with protocols

1. This Convention may be supplemented by one or more protocols.
2. In order to become a Party to a protocol, a State or a regional economic integra-

bunden av ett protokoll måste de också vara parter i denna konvention.

3. En stat som är part i denna konvention är inte bunden av ett protokoll såvida den inte blir part i protokollet i enlighet med dettas bestämmelser.

4. Protokoll till denna konvention skall tolkas tillsammans med konventionen med beaktande av protokollets syfte.

Artikel 38

Ikraftträdande

1. Denna konvention träder i kraft den nittionde dagen efter dagen för deponering av det fyrtionde instrumentet avseende ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning. För det syfte som avses i denna punkt skall ett instrument som deponerats av en regional organisation för ekonomisk integration inte räknas utöver de instrument som deponerats av medlemsstaterna i en sådan organisation.

2. För varje stat eller regional organisation för ekonomisk integration som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till denna konvention efter det att det fyrtionde instrumentet har deponerats skall konventionen träda i kraft den trettionde dagen efter dagen för ifrågavarande stats eller organisations deponering av motsvarande instrument.

Artikel 39

Ändringar

1. Fem år efter denna konventions ikraftträdande får en konventionsstat inkomma med ändringsförslag till Förenta nationernas generalsekreterare, som skall delge det till konventionsparterna och konventionsstatskonferensen för prövning och antagande. Konventionsstatskonferensen skall göra alla ansträngningar för att uppnå enhällighet om ändringar. Om alla ansträngningar att uppnå enhällighet har varit förgäves och ingenighet uppnåtts, skall som en sista utväg

tion organization must also be a Party to this Convention.

3. A State Party to this Convention is not bound by a protocol unless it becomes a Party to the protocol in accordance with the provisions thereof.

4. Any protocol to this Convention shall be interpreted together with this Convention, taking into account the purpose of that protocol.

Article 38

Entry into force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument.

Article 39

Amendment

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Convention, a State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amend-

för att ändringen skall antas krävas att den godtagits av en majoritet av två tredjedelar av de närvarande och röstande konventionsstaterna vid konventionsstatskonferensen.

2. Regionala organisationer för ekonomisk integration får i frågor som faller inom deras behörighet utöva sin rösträtt enligt denna artikel med det antal röster som är lika med antalet av dess medlemsstater som är parter i denna konvention. Sådana organisationer får inte utöva sin rösträtt när dess medlemsstater utövar sin rösträtt och omvänt.

3. En ändring som antagits i enlighet med punkt 1 i denna artikel skall ratificeras, godtas eller godkännas av konventionsstaterna.

4. En ändring som antagits i enlighet med punkt 1 i denna artikel träder i kraft för en konventionsstat 90 dagar efter dagen för deponering hos Förenta nationernas generalsekreterare av ett instrumentet avseende ratificering, godtagande eller godkännande av ändringen.

5. När en ändring träder i kraft skall den vara bindande för de konventionsstater som har uttryckt sitt medgivande till att vara bundna av den. De övriga konventionsstaterna skall fortsätta att vara bundna av bestämmelserna i denna konvention och av tidigare ändringar som de har ratificerat, godtagit eller godkänt.

Artikel 40

Uppsägning

1. En konventionsstat kan säga upp denna konvention genom ett skriftligt meddelande till Förenta nationernas generalsekreterare. Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet.

ment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Convention and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 40

Denunciation

1. A State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. En regional organisation för ekonomisk integration skall upphöra att vara part i denna konvention när alla dess medlemsstater har upphört att vara parter i konventionen.

3. Uppsägning av denna konvention i enlighet med punkt 1 i denna artikel innebär också uppsägning av till konventionen fogade protokoll.

Artikel 41

Depositarie och språk

1. Förenta nationernas generalsekreterare är depositarie för denna konvention.

2. Originalen till denna konvention, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter är lika giltiga, skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade av sina respektive regeringar, undertecknat denna konvention.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Convention when all of its member States have denounced it.

3. Denunciation of this Convention in accordance with paragraph 1 of this article shall entail the denunciation of any protocols thereto.

Article 41

Depositary and languages

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Convention.

2. The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention.